

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขต
อุทยานแห่งชาติตาดีตัน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

PEOPLE'S PARTICIPATION IN THE FOREST RESOURCE MANAGEMENT IN
TADTON NATIONAL PARK, TAMBOL THAHIN-NGOME, AMPHUR MUANG,
CHAIYAPHOOM PROVINCE

พระอธิการสมคิด กตปุญโญ (เปล่งศรี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขต
อุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

พระอธิการสมคิด กตปุณโญ (เปล่งศรี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

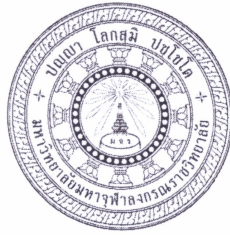
People's Participation In The Forest Resource Management In
Tadton National Park, Tambol Thahin-Ngome, Amphur Muang,
Chaiyaphoom Province

PhraathikanSomkhith Katapuñño (Plengsri)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่
จังหวัดชัยภูมิ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร)

กรรมการ

(รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม)

กรรมการ

(รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ธิดา หนัมนี่)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.ธิดา หนัมนี่

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระอธิการสมคิด กตปัญโญ)

- ชื่อสารนิพนธ์** : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- ผู้วิจัย** : พระอธิการสมคิด กตปุญโญ (เปล่งศรี)
- ปริญญา** : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์**
- : รศ. ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ), ศศ.ม. (การจัดการพัฒนาสังคม), รบ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
  - : ผศ. ดร.ธิดา หนัมนี่, พธ.บ. (การสอนสังคม), พธ.ม. (ปรัชญา), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๙ มีนาคม ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Reserch) ประชากร คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๕,๐๘๓ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน ๓๗๑ คนและเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๗๖๘ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๑ รูป/คน ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = ๓.๓๔, S.D. = ๐.๗๖๓) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ($\bar{X}$ = ๓.๑๗, S.D. = ๐.๘๖๗) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X}$ = ๓.๑๘, S.D. = ๐.๘๐๘) และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}$ = ๓.๑๐, S.D. = ๐.๘๔๔)

๒. ผลเปรียบเทียบความคิดของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตามการจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม สรุปได้ คือ ประชาชนบางกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจทักษะวิธีการบริหารทรัพยากรป่าไม้ในเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ คือ ๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ควรสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการร่วม กำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ ให้มีความชัดเจนให้ยึดถือปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน มีการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ป่าไม้ให้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมหากในพื้นที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ทำให้เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศ มีแหล่งปัจจัยสี่ และทำให้ได้รับผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพ นำไปจำหน่ายได้ราคาดีมีรายได้เพิ่มและลดค่าใช้จ่ายตลอดจนมีสภาพแวดล้อมที่ดีให้มีความสุข

Research Paper Title : People's Participation In The Forest Resource Management In Tadton National Park, Tambol Thahin-Ngome Amphure Muang, Chaiyaphoom Province

Researcher : PhraahrtikanSomkhit Katapuño (Plengsri)

Degree : Master of Public Administration

Research Paper Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr. Kiattisak Suklueang,
B.A. (PublicAdministration),
M.A. (Social Development Management),
D.P.A. (Public Administration)

: Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee, B.A. (Social Studies),
M.A. (Philosophy), Ph.D. (Public Administration)

Date of Graduation : March 9, 2020

Abstract

The objectives of this research were : 1. to study the people's participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province, 2. to comparison of people ' s opinions on the people's participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province , classified by personal data and 3. to study problems, obstacles and recommendations for people's participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province.

Methodology was the mixed methods. The quantitative research collected data with questionnaires with the reliability value at 0.768 that 371 samples derived from 5,083 people who are eligible to vote in Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province, analyzed data with frequency, percentile, mean, standard deviation, t-test and F-test, One way analysis of variance, ANOVA, testing hypothesis and paired variables with least significant difference, LSD. The qualitative research collected data from 11 key informants by in-depth interviewing and analyzed data by descriptive interpretation.

The research finding were as follows:

1. The level of the people's participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province, at was at middle level ($\bar{x} = 3.20$), Each aspect was also at middle levels as: the participation think of planning ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 0.867), the participation in operations ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 0.808), the participation in evaluation ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 0.844) and the participation receive benefits ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = 0.763)

2. The comparison of people ' s opinions on the participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province, classified by personal data indicated that people with different gender, age, educational level, occupation and monthly income did not have different opinions, rejecting the research hypothesis.

3. Problems and obstacles for people's participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province were some people still lacked of knowledge and understanding in the conservative forest resource management skills, therefore the government organization should publish more information for creating more sense of the people's participation in the conservative forest resource. The suggestions of the people's participation in the forest resource management in Tadton national park, Thahin-Ngome sub-district, Mueang district of Chaiyaphoom province were as follows: 1) the participation think of planning, the government organizations should raise awareness of participation in forest resource management, 2) the participation in operations, the government organizations should allow people to jointly define forest areas in order to be clear in adhering to strictly rules and regulations, 3) the participation in evaluation, the government organizations should verify the results of forest resource management,

4. The aspect of benefit participation either direct or indirect benefit from forest resource. Supposing that resourceful forest incur ecology system equilibrium that cause to increase the quality of agriculture productivity that lead to additional income, reduce expense as well as good environmental.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จได้รับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอระบุนามเพื่อแสดงความขอบคุณไว้

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่บริหารจัดการและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการฝ่าวิวิชาการเรียนการสอนและพัฒนาความรู้จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ฝ่ายวิชาการ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ผศ.ดร.ธิดา วัฒนศิริ วัฒนศิริ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ทุกขั้นตอนตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้ทำวิจัยในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้ตลอดมาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมมากร, ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, อาจารย์ ดร.เชษฐณรงค์ ธรรม, อาจารย์ กลอยใจ ชวนศรีไพบุลย์, ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอเจริญพรคุณนางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลตัวอย่างเพื่อการวิจัย ที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาการวิจัย ขอขอบคุณท่านที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และราษฎร ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม ที่ตอบแบบสอบถาม ตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกรูปหรือคนที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนและให้กำลังใจในการทำสารนิพนธ์

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากสารนิพนธ์นี้ ขอขอบคุณความดี บุษบาพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนถึง มารดา บิดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านที่ได้ อบรม สั่งสอน แนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้จนถึงปัจจุบันนี้

พระอธิการสมคิด กตปุญโญ (เปล่งศรี)

๕ มีนาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๘
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีกับเกี่ยวการมีส่วนร่วม	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้	๒๒
๒.๓ หลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วม	๓๓
๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๓๘
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๙
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย	๔๙

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๐
	๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๕๐
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๓
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๗
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๘
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๑
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๖๕
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๗๒
	๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง	๙๔
	๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๙๖
	๔.๖ องค์ความรู้	๑๐๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๒
บรรณานุกรม	๑๒๔
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๓๒
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๔๖
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๑๕๒
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ของแบบสอบถาม	๑๕๖
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๖๗
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)	๑๗๗
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๘๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๙๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม	๑๕
๒.๒	แนวคิดหลักวิชาการที่การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๑๘
๒.๓	แนวคิดหลักหลักทฤษฎีที่นักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๒๒
๒.๔	แนวคิดหลักนักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๒๗
๒.๕	ทฤษฎีนักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารป้องกันทรัพยากรป่าไม้	๓๓
๒.๖	แนวคิดหลักนักวิชาการได้ทำการศึกษาลักษณะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๓๗
๒.๗	สรุปงานการสังเคราะห์การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงมอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๔๒
๒.๘	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๔๕
๒.๙	งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม	๔๗
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ตามหมู่บ้านต่าง)	๕๒
๔.๑	จำนวน และร้อยละของประชาชนในการมีส่วนร่วมผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๒
๔.๒	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม	๖๕
๔.๓	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	๖๖
๔.๔	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	๖๘
๔.๕	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	๖๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
๔.๖	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	๗๑
๔.๗	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ	๗๒
๔.๘	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ	๗๓
๔.๙	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านวุฒิการศึกษา	๗๕
๔.๑๐	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านดำเนินการ	๗๗
๔.๑๑	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประเมินผล	๗๘
๔.๑๒	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรับผลประโยชน์	๘๐
๔.๑๓	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๘๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๑๔	ความเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ๘๒
๔.๑๕	ข้อคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมด้านรับผลประโยชน์ ๘๕
๔.๑๖	ข้อคิดของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิในด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ๘๔
๔.๑๗	แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง ๘๕
๔.๑๘	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวม ๘๗
๔.๑๙	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ๘๘
๔.๒๐	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ๘๙
๔.๒๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินงอม อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ๙๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๒	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	๙๑
๔.๒๓	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๙๒
๔.๒๔	ปัญหา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๙๔
๔.๒๕	ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขต อุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	๙๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย	๔๙
๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย	๑๐๘
๔.๓ องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย	๑๐๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย เคยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดถึง ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๓ ของพื้นที่ทั้งประเทศ แต่จากการสำรวจพื้นที่ป่าของกรมป่าไม้ พบว่า พื้นที่ป่าไม้เหลือเพียง ๑๐๗ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๐ ของพื้นที่ประเทศ แสดงว่าในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ ถึง ๒๕๔๓ รวม ๓๙ ปี มีพื้นที่ป่าลดลง ๖๔ ล้านไร่ หรือลดลงเฉลี่ยปีละ ๑.๖๔ ล้านไร่ โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่ามากที่สุดสภาพภูมิศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้เกิดระบบการผลิต ด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรม การคมนาคม และปัจจัยอื่นๆ อีกหลายอย่าง แต่การทำลายป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ไม่ลดน้อยลงทั้งนี้เพราะการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ทำให้เกิดความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดิน ต้องการพื้นที่ในการผลิตอาหารให้เพียงพอับความต้องการจนทำให้ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อยู่ใกล้เสี่ยงถูกทำลายลงไป^๑

ป่าไม้นับว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อการสร้างความสมดุลของธรรมชาติและ การดำรงชีพของมนุษย์แต่ละระบบโครงสร้างนโยบายเศรษฐกิจของไทยอดีตที่ผ่านมาได้ทำการจัดการป่าไม้ โดยเน้นไปในด้านการผลิตไม้และของป่าเป็นหลักประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขาดแคลนประชากรจัดการป่าไม้ที่เหมาะสมทำให้เกิดการตัดไม้และทำลายป่าจนเกินความสามารถที่ป่าจะฟื้นตัวได้ตามธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่การเกษตรเป็นที่อยู่สร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงแรม วัด รวมทั้งสถานที่ราชการ ปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศลดลงอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมาไม่กี่สิบปี^๒

การพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากมาย ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษยและประเทศชาติ

---

^๑ สมชัย ตั้งอนุรัตน์, การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่ขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น จังหวัดสระบุรี, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๗๓.

^๒ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘), หน้า ๒๐๘.

เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่คอยคำนวณความเจริญในทุกๆ ด้านของมนุษยชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศใดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และประชาชนจักหลักวิธีการอนุรักษ์อย่างชาญฉลาดแล้วประเทศนั้นมักจะประกอบไปด้วยประชาชนที่มั่งคั่งสมบูรณ์มีความเป็นอยู่สุขสบาย แต่ตรงข้ามกับประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติหรือประชาชนไม่รู้จักรวิธีการอนุรักษ์ปล่อยให้ทรัพยากรธรรมชาติต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ประเทศนั้นก็จะพบตัวเองต้องเผชิญกับความตกต่ำทางเศรษฐกิจ มาตรฐานการครองชีพจะถูกระทบกระเทือนความวุ่นวายต่างๆ ก็จะตามมา ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ เป็นอยู่ข้าว อยู่น้ำ แต่ถ้าประชาชนยังใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ประหยัดขาดหลักการบริหารจัดการทรัพยากรแล้วอนาคตของประเทศก็จะตกอยู่ในฐานะที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง สิ่งใดก็ตามที่มีประโยชน์สามารถสนองตอบความต้องการของมนุษย์แล้วสิ่งนั้นๆ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติก็เรียกได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น ซึ่งสามารถจำแนกออกตามลักษณะกว้างๆ ได้เป็น ๓ ประเภท คือ (๑) ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น (๒) ทรัพยากรใช้แล้วจะทดแทนได้ หรือรักษาไว้ได้ (๓) ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปหรือทดแทนไม่ได้ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์ย่อมมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกคนควรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จะถือเป็นหน้าที่ของประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้ ทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบทั้งหมด ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน รวมทั้งเยาวชน เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ จึงจะยังเกิดผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างแท้จริง^๓

ป่าไม้ เป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบนิเวศน์ ทั้งยังเป็นที่อยู่อาศัยของสรรพสิ่งมีชีวิตของมนุษย์ พืช และสัตว์อื่น ๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ผลผลิตจากทรัพยากรป่าไม้เองเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตที่เรียกว่าปัจจัย ๔ อย่าง คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ป่าไม้ยังเป็นศูนย์รวมแห่งแหล่งเรียนรู้และยังให้ความรู้ ในหลายๆด้าน ยังทำหน้าที่สำคัญ ด้วยการเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อระบบสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสถานะที่สร้างความสมดุลได้อย่างเหมาะสมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะต้องรักษาสมดุลในด้านทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืนกรมป่าไม้ยังมีกิจกรรมการส่งเสริมให้ชุมชนที่อยู่อาศัยในบริเวณที่ใกล้ป่าซึ่งได้พึ่งพาและได้รับ ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ เข้ามาร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในพื้นที่เขตป่าไม้ พร้อมทั้งร่วมกัน ป้องกันดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้มีแนวนโยบายในเรื่องของการที่จะรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่เดิม หมายความว่าวันนี้พื้นที่ใดก็แล้วแต่ที่ยังคงมีสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์อยู่ก็จะเน้นในการ ป้องกันรักษาไว้มิให้มีการบุกรุก

^๓ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสฬสารพิมพ์.

ทำลายอีกต่อไป^๔ “ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัญหา ภัยแล้ง และป่าไม่เสื่อมโทรม” การแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ ภัยแล้งในประเทศไทยเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ยากต่อการคาดการณ์ ซึ่งในปัจจุบันภัยแล้ง เกิดขึ้นทั่วทุกพื้นที่ ของประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค ของภาคประชาชน ภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการและแก้ไข ปัญหาภัยแล้งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับวิกฤตที่จะเกิดขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สาเหตุที่ศึกษาเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมี ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม คือ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย การที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยนั้น อาจมี สาเหตุมาจากคุณลักษณะของผู้นำและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการด้านการ มีส่วนร่วม ประกอบกับทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากร ป่าไม้ยังมีน้อย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพราะการ มีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอปริหานิยธรรม ธรรม ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวหรือหลักธรรมกับความสำเร็จและ ความมั่นคงที่ยั่งยืนชุมชนที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือสมาชิก ในชุมชนต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขหรือครอบครัวจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ สมาชิกในครอบครัว ต้องให้ความสำคัญต่อกัน ดังนั้น จึงต้องหมั่นมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ทั้งภายในครอบครัวและภายในชุมชนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักในการอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุขและสามารถทำงานเป็นทีมได้ด้วยหลักอปริหานิยธรรมซึ่งเป็นธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่ รู้จักความเสื่อมเป็นเหตุที่ตั้งแห่งความสามัคคีความเป็นปึกแผ่นแห่งครัวเรือนหมู่คณะและประเทศชาติ อันประกอบด้วย ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิยการอยู่ร่วมกันการทำงานร่วมกันของคนในสังคมจะต้องมี การพบปะประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขปัญหและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กันยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำกิจที่ ควรทำเพื่อให้เกิดความยุติธรรม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกัน ๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยัง ไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่ยังบัญญัติไว้แล้ว บ้านเมืองจะสงบสุขได้ ทุกคนจะต้องบัญญัติและไม่ ล้มเลิกระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ประกอบกับการอยู่ ร่วมกันในสังคมต้องมีผู้นำถ้าเราให้การเคารพและเชื่อฟังสังคมก็จะไม่วุ่นวาย

^๔ โชตก จรุงคนธ์, รายงานผลการดำเนินการโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และช้าง, (สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๕๘), หน้า ๓๒-๓๔.

๕. ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี ถือว่าเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าควรให้เกียรติให้การยกย่องซึ่งกัน และกัน
 ๖. สักการะเคารพเจดีย์ หมายถึงการให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในศาสนา
 ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ๗. ให้การอารักขา คุ่มครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ คือ
 การค้ำครองบรรพชิตซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไป

การบริหารจัดการจึงมีความจำเป็นในชุมชนปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถ
 จำเป็นต้องแบ่งหน้าที่การทำงานและมอบหมายให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัดเพื่อ
 ความสำเร็จของชุมชนและลดปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจเกิดจากความไม่เข้าใจกันของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน
 ในชุมชน ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางบุคลิกลักษณะ ความคิด ความต้องการ พฤติกรรมที่มีความ
 แตกต่างกันขึ้นอยู่กับภูมิหลังของการเจริญเติบโต ครอบครัว สภาพแวดล้อม การศึกษา
 และประสบการณ์ เป็นต้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงพบสิ่งที่เป็นต้นเหตุแห่งความไม่เข้าใจกัน
 ต้นเหตุแห่งความกระทบกระทั่งกันจนก่อให้เกิดเป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็น
 ผลมาจากการพูดจากการสื่อสาร การประสานงานที่ไม่เหมาะสม ความไม่เข้าใจความต้องการพื้นฐาน
 นั้นไม่ใช่เป็นต้นเหตุแต่เป็นผล^๕

ในเขตพื้นที่ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นชุมชนที่มีการใช้วัฒนธรรม
 แบบพื้นเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มาตลอด นอกจากนี้ชุมชนในเขตพื้นที่ยังได้
 ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐในลักษณะไตรภาคีในการดำเนินงานด้านการ
 บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ตอนมีพื้นที่ ซึ่งตระหนักชัดว่า
 ทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้ ดิน น้ำ เป็นของส่วนรวมที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้มี
 ใช้อย่างยั่งยืนตลอดไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร
 จัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
 นอกจากนี้ยังสามารถจะได้นำผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้ในการวางแผน
 การจัดการพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อื่นๆให้เกิด
 ประโยชน์ต่อไป

---

^๕ ปรีชา ช่างขวัญยืน, หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒,
 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๘๖-๘๗.

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ หรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๓ ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษา ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการชุมชนครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นการสอดคล้องตามแนวคิด

ทฤษฎีได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์ จะต้องประกอบด้วย ๔ ด้านด้วยกัน คือ

๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นของปัญหา คือ ตัดสินใจด้วยตนเอง

๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการและการบริหารจัดการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและบริหาร

๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการติดตามตรวจสอบผลสำเร็จของกิจกรรมต่างๆ ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อเกิดประโยชน์และสนองตอบความต้องการของชุมชนได้

๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ส่วน สังคม หรือจะเป็นวัตถุก็ได้

เพราะการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอปริหานิยธรรม ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวหรือหลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงที่ยั่งยืน ชุมชนที่จะประสบความสำเร็จใน การทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ สมาชิกในชุมชนต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข หรือ ครอบครัว จะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ สมาชิกในครอบครัวต้องให้ความสำคัญต่อกัน ดังนั้น จึงต้องหมั่นมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ทั้งภายในครอบครัวและภายในชุมชน พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงให้หลักในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถทำงานเป็นทีมได้ด้วยหลัก อปริหานิยธรรม ซึ่งเป็นธรรมะอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่รู้จักเสื่อม เป็นเหตุที่ตั้งแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นแห่ง ครัวเรือน หมู่คณะและประเทศชาติ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกรอบทฤษฎีของ โคเฮนและอพฮอฟ ซึ่งเป็นการจัดการที่เป็นระบบมี ๔ ประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์^๖

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๕,๐๘๓ คน ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ตามสำนักทะเบียนอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ รายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งประจำเขตตั้งที่ ๒ จังหวัดชัยภูมิ มีสมาชิกผู้แทนราษฎรจำนวน ๑๑ คน^๗ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน ๑๑ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ในเขตพื้นที่ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ของพื้นที่ตำบลท่าหินโงม ประกอบด้วย บ้านท่าหินโงมหมู่ที่ ๑ บ้านแจ้งเจริญหมู่ที่ ๒ บ้านห้วยหมากแดงหมู่ที่ ๓ บ้านวังโพนหมู่ที่ ๔ บ้านวังน้ำเขียวหมู่ที่ ๕ บ้านหินหนับหมู่ที่ ๖ บ้านใหม่บัวงาม หมู่ที่ ๗ บ้านซับสมบูรณ์หมู่ที่ ๘

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่ เดือน กันยายน ๒๕๖๒-กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รวม ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๒. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๓. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

---

^๖ Cohen , J.M. and Up Hoff , N.T. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies , (New York: World Developments Cornell University, 1981), p 25.

^๗ สำนักทะเบียนจังหวัดชัยภูมิ, รายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๒ (ชัยภูมิ: ส.ส.๑๑, ๒๕๕๗), (อัดสำเนา).

๔. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๕. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ อธิบายนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวข้องกับ การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

๑.๖.๑ การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลรวมกลุ่มและองค์กรที่มีส่วนร่วมใน กระบวนการจัดการในกิจกรรมนั้นๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์โดย

๑) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นของ ปัญหา คือ ตัดสินใจด้วยตนเอง

๒) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการและ การบริหารจัดการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและบริหาร

๓) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการติดตาม ตรวจสอบผลสำเร็จของกิจกรรมต่างๆ ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อเกิดประโยชน์และ สนองตอบความต้องการของชุมชนได้

๔) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ใน พื้นฐานที่เท่ากัน ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ส่วน สังคม หรือจะเป็นวัตถุก็ได้

๑.๖.๒ ประชาชน หมายถึง สมาชิกในครอบครัวที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ อาศัยอยู่ภายในครัวเรือนในเขตพื้นที่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในระหว่างทำการศึกษาวิจัยมีประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๕,๐๘๓ คน

๑.๖.๓ การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง การดำเนินการคุ้มครองป้องกัน และยับยั้งมิให้มีการบุกรุกลักลอบตัดไม้ทำลายป่า โดยอาศัยมาตรการต่างๆ ช่วยในการสนับสนุน การออกตรวจลาดตระเวนป้องกันปราบปรามการบุกรุก แคว้น ผ่าป่า แปรรูป หรือการกระทำการ ประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่า

๑.๖.๔ ทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง ไม้ทุกชนิดที่ขึ้นอยู่ในป่าทั้งที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา รวมถึง กิ่งไม้ ใบไม้ และเศษของไม้ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและ/หรือที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ และสัตว์ป่า เป็นต้น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑.๗.๔ ทำให้ได้นำแนวทางประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑.๗.๕ ผลการวิจัยจะนำการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารั้ครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไ้ตตอน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราทางวิชาการแนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษารั้วิจัย เพื่อใช้ในการสร้างแนวคิดอันทำให้งานวิจัยเกิดขึ้น โดยมีกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัยดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

๒.๓ หลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วม

๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่สร้างขึ้นมากเพื่อให้ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องในด้านต่างๆได้มีส่วนร่วมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการที่จะกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซึ่งอาจเกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาทางสังคมก็ได้ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

๒.๑.๑ การมีส่วนร่วมเป็นลักษณะของการที่ประชาชนเข้ามามีกิจกรรมทั้งภาครัฐภาคเอกชนหน่วยงานรวมไปถึงองค์กรต่างๆซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่องค์กรจะต้องเข้าไปบริหารจัดการการมีส่วนร่วมนั้นเพื่อให้บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานในองค์กรได้รับรู้ถึงควายที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่องค์ของตนเองและมีความรู้สึว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น คือความหมายของการมีส่วนร่วมนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า เป็นการแสดงถึงความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มซื้อผลของการได้เกิดดังกล่าว เป็นเหตุสร้างควายให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าว

ด้วย^๑และสอดคล้องกับความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะอื่นที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม (Participation) มีความหมายต่างกันมากมายบางคนใช้คำนี้ราวกับว่าเป็นคำเดียวกับการให้ข้อมูลต่อสาธารณชน (Public information programs) กล่าว คือ เป็นการให้ข้อมูลไปถึงสาธารณชนบ่อยครั้งที่มีการใช้คำนี้อธิบายถึงการประชาพิจารณ์ (Public hearings) ซึ่งเปิดโอกาสให้ความคิดเห็นในเรื่องที่องค์การประสงค์จะดำเนินการ คำนี้ยังใช้เพื่อแสดงให้ถึงการบรรลุข้อตกลงร่วมกันกับสาธารณชนที่จะใช้รับผลกระทบจากองค์การนั้น ไม่มีใครสามารถออกแบบโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยไม่ทำให้เกิดความชัดเจน ในการแปลความหมายเพื่อใช้กับโครงการเป็นการเฉพาะจะเข้าใจได้ดีที่สุดหากอธิบายการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและเฉพาะเป็นเรื่องของความต่อเนื่องจึงมีประเภทของการมีส่วนร่วมมากมายไม่จำกัดในแต่ละ ระดับแต่สำหรับเป้าหมายของเราถือว่ามี ๔ ประเภทสำคัญ ดังนี้ คือ (๑) ให้ข้อมูลแก่ประชาชน (๒) รับฟังความคิดเห็นของประชาชน (๓) มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (๔) พัฒนาหาข้อตกลงร่วมกัน^๒ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายการมีส่วนร่วมในทัศนะอื่นที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการคืนอำนาจ (Empowerment) ในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชนอย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการริเริ่มวางแผน และดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และอนาคตของเขา^๓ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและการพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่างๆอันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในพัฒนาชุมชนเองแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสแล้วได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง^๔ ตลอดถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ในการบริหารจัดการพัฒนาหรือการบริหารภาครัฐของหน่วยงานภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับประชาชนและชุมชนเสมอเห็นตัวอย่างได้จากเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของการบริหารภาครัฐ คือ การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนรวมทั้งการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการ

^๑ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๗), หน้า ๑๘๓.

^๒ วันชัย วัฒนศัพท์ และ คณะ, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

^๓ สายทิพย์ สุคติพันธ์, ปัญหาผู้นำกับการกำหนดนโยบายแห่งชาติ เรื่องการพัฒนากับการสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๙๒.

^๔ ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทยการพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๖.

พัฒนาด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.๒๕๕๐) มีบทบัญญัติที่แสดงถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน^๕ พร้อมกับได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆหรือเข้าการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมเล็กน้อยแล้วได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้นเป็นไปอย่างมีอิสรภาพเสมอภาคมิใช่วางอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริง ยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ^๖ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้าร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย^๗ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วม เข้าร่วมเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน^๘ ความหมายเฉพาะเจาะจงถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคมทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและมีส่วนร่วมของกลุ่ม ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมมีแนวคิดอยู่ ๔ ด้าน คือ

๑.ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน (Planning) ดำเนินการตัดสินใจปฏิบัติประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นของปัญหาที่ตัดสินใจตนเองด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นซึ่งมีจุดประสงค์มีแนวคิดที่เหมือนกันมีความร่วมมือกันการประสานกันและมีความรับผิดชอบ ในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นไป

๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความช่วยเหลือ

---

^๕ วัชร วัชรนิภาวรรณ, การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานของรัฐ, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท ครีเอชั่น จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๗๑-๗๔.

^๖ นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง, (กรุงเทพมหานคร: ๕๙๘ Print, ๒๕๔๖), หน้า ๔.

^๗ ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, ในเอกสาร การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นนทบุรี: โรงพิมพ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๕๐.

^๘ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, การพัฒนาชนบทไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๐.

๓. การมีส่วนร่วมประเมินผล (Evaluation) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล การติดตามตรวจสอบผลสำเร็จของกิจกรรมต่างๆร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆเพื่อเกิดประโยชน์และ สนองความต้องการของชุมชนได้

๔. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

นอกจากนั้น Uphoff ได้เสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชนบทว่ามี ๓ มิติ และ ๒ บริบท คือ

๑. มิติการมีส่วนร่วม (Dimensions) มี ๓ มิติ ประกอบด้วย

๑) การมีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ร่วมใน การคิดถึงปัญหาโดยระบุความต้องการของชุมชนจนเกิดโครงการระหว่างดำเนินการ(โครงการเริ่มทำ และการตัดสินใจดำเนินการ(โดยองค์กรของชุมชนหรือชาวบ้าน)มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

๒) มีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Who, Whom) ได้แก่การพิจารณาองค์ประกอบของผู้ที่เข้ามามี ส่วนร่วมกับชาวบ้านในแต่ละขั้นตอน เช่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐองค์กรที่ให้ทุน เป็นต้น ทั้งนี้ได้ พิจารณาถึงคุณลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ ของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระดับชั้นในสังคม ระยะเวลาที่อยู่อาศัย การถือครองที่ดิน เป็นต้น

๓) การมีส่วนร่วมอย่างไร (How) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในลักษณะพื้นฐานของการมีส่วนร่วม เช่น การเข้าร่วมโดยตรง หรือผ่านองค์กรของชุมชน ขนาดของการมีส่วนร่วม เช่น ความเต็มใจ เข้าร่วม การได้รางวัลตอบแทน หรือถูกบังคับให้เข้าร่วม ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม เช่น ความถี่ และระยะเวลาการเข้าร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม อาจเป็นการเพิ่มพลังหรืออำนาจของ องค์กร หรือเป็นการปฏิสัมพันธ์ธรรมดาเท่านั้น

๒. บริบทของการมีส่วนร่วม (Contexts) มี ๒ บริบท ประกอบด้วย

๑) ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งที่นำเข้าว่ามีความซับซ้อนใน ของเทคโนโลยีเพียงใดลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็ว ช้า ที่ได้รับผลประโยชน์) และเงื่อนไข ที่ต้องการกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

๒) สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ปัจจัยทาง กายภาพและธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางการเมือง เป็นต้นความหมายและ หลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ทาง รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล

กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหลายเรื่องรวมกัน^๙

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีจุดประสงค์มีแนวคิดที่เหมือนกัน มีความร่วมมือกัน การประสานกัน และมีความรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็งมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับรู้ ร่วมในการประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ในสิ่งที่มีผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น การมีส่วนร่วมที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืนซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน^{๑๐}

---

^๙ไพรัตน์ เตชะรินทร์, นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบทในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๓๖.

^{๑๐} ลิส (Lisk) อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยแก่น, ๒๕๕๐), หน้า ๒๔.

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดหลักที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, (๒๕๔๗, หน้า ๘๓)	๑.ด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคล ๒.จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดรับผิชอบร่วมกัน
วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ, (๒๕๕๑, หน้า ๕)	๑.ให้ข้อมูลแก่ประชาชน ๒.รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ๓.มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนา
สายทิพย์ สุดติพันธ์, (๒๕๕๑, หน้า ๕)	๑.การคืนอำนาจให้ประชาชนเพื่อกำหนดแผนการพัฒนาด้วยตนเอง ๒.ประชาชนต้องมีส่วนร่วมริเริ่มในการวางแผนและดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง
ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, (๒๕๔๖, หน้า ๒๖)	๑.การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการตัดสินใจการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, (๒๕๔๖, หน้า ๔)	๒.เพื่อให้เกิดความเสมอภาคต่อการบริหารจัดการ
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, (หน้า ๗๑-๗๔)	๑.สร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างรัฐกับประชาชนและชุมชนเสมอ
ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (๒๕๔๗, หน้า ๓๖)	๒.รัฐให้การสนับสนุนและการสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนา
ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร, (๒๕๓๒, หน้า ๓๕๐)	๑.การเนนงานพัฒนาทุกขั้นตอนการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจ

ตารางที่ ๒.๑ (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, (๒๕๓๑, หน้า ๑๐)	๑. ตอบสนองตรงกับความต้องการและได้รับประโยชน์เสมอกัน
ปรีดา เจษฎารางกุล, (๒๕๕๐, หน้า ๒๔)	แนวคิดขัดเกลากการกระทำภายในสังคมที่จะมีการสืบทอดแนวคิด การเรียนรู้ในการบริหารจัดการทางสังคมในด้านต่างๆและการมองคุณค่าและเชื่อมโยงที่ส่งผถึงการจัดระบบของการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนเป็นผู้ดำเนินการดูแล รักษาและคิดค้นหาวิธีการแนวทางในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมนั้นๆและเป็นการพัฒนา แนวคิดขัดเกลากการกระทำภายในสังคมที่จะมีการสืบทอดแนวคิด การเรียนรู้ในการบริหารจัดการทางสังคมในด้านต่างๆและการมองคุณค่าและเชื่อมโยงที่ส่งผถึงการจัดระบบของการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ แนวคิดของการมีส่วนร่วมนั้นได้มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายทัศนะ ดังนี้

องค์กรหรือหน่วยงาน ได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหาปัญหาการวางแผนการตัดสินใจและการระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลรวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้

(๒) การกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออก ซึ่งความสามารถของตนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนา โดยรัฐมาเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการ

กระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาคเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง^{๑๑} สอดคล้องกับนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศหรือแม้แต่ประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจสังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น นอกจากนี้ในการบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของตนเองการตัดสินใจใช้ทรัพยากร^{๑๒}

การมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเกี่ยวข้องของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไรโดยใคร การเกี่ยวข้องนี้เป็นการนำโครงการไปปฏิบัติแบ่งปันประโยชน์ติดตามประเมินผลโครงการสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความร่วมมือประกอบด้วย ๔ มิติคือ มิติที่หนึ่งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะอะไรควรหรือไม่ควร มิติที่สองการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาโดยลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ มิติที่สามการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการดำเนินงานแตกต่างจากแนวคิดของนักคิดท่านอื่นที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าความร่วมมือของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมกับรัฐ โดยรัฐเป็นผู้ริเริ่มต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆของการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมแบบนี้รัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่ต้องการความชอบธรรมด้วยการให้ประชาชนมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วมจึงถูกออกแบบโดยรัฐส่วนประชาชนมีฐานะเป็นเป้าหมายของการมีส่วนร่วม และนอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปอีกว่าวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพแบบเผชิญหน้าหรือหันหน้าเข้าหากัน และความสัมพันธภาพนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นคือการนำความรู้ความสามารถของหลายๆคนผสมผสานกันและได้การตัดสินใจที่เด็ดขาดกว่าการตัดสินใจที่พวกเขาแต่ละคนได้คิดไว้แล้ว การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การปรับปรุงของบุคคลแต่ละคนเพื่อตำแหน่งความรับผิดชอบที่สูงขึ้นโดยมีประเด็นที่ต่างกันคือ การมี

^{๑๑} สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๔.

^{๑๒} กรมอนามัย, โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานภารกิจ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <http://psdg.anamai.moph.go.th/news/> [๑๗ กันยายน ๒๕๕๖].

ส่วนร่วมไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นจากประชาชนเป็นผู้กำหนดการมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่รัฐก็สามารถเป็นผู้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ด้วย เช่นการลงประมัตเป็นต้น^{๑๓}

สรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมการเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของประชาชนในการร่วมกับภาครัฐซึ่งประชาชนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมนั้นโดยใช้การตัดสินใจว่าจะทำอะไรเพื่อใครซึ่งรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆมากขึ้น ซึ่งรัฐจะเป็นผู้ออกแบบการมีส่วนร่วมนั่นเองเพียงแต่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับกิจกรรมการมีส่วนร่วมนั้นว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในภาพรวมต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดหลักวิชาการที่การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, (๒๕๔๘, หน้า ๑๑๔)	การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการบริหารการพัฒนา
กรมอนามัย, (๒๕๕๖, หน้า ๕๖)	ร่วมค้นหาปัญหาการวางแผนการตัดสินใจ การติดตามประเมินผลรวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ
อนันต์ สิทธิวัฒนานนท์, (๒๕๕๖)	การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมาร่วมกับรัฐโดยรัฐเป็นผู้คิดริเริ่มให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของการมีส่วนร่วม รัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่ต้องการความชอบธรรมด้วยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการ

^{๑๓} อนันต์ สิทธิวัฒนานนท์, “การประเมินกระบวนการของการนำพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปปฏิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร” ,วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๖).

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมถือเป็นหลักการสำคัญของประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับได้รับทราบและร่วมกระทำที่เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองหรือกลุ่มได้รับประโยชน์ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมถือเป็นสิ่งที่กำหนดความหมายและลักษณะประเภทของการมีส่วนร่วม ซึ่งทฤษฎีต่าง ๆ นั้นได้รับการพัฒนาเรื่อยมานับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยนักทฤษฎีต่างก็เชื่อในทฤษฎีของตนเอง บางครั้งอาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีทั้งการยอมรับและปฏิเสธไปบ้างตามสถานการณ์ต่างๆ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมได้มีผู้ให้ไว้ดังนี้

การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามไว้ว่าทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่น้อยมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์การมีภาวะผู้นำที่ดีก็จะพลอยมีภาวะผู้ตามดีไปด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบ เพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปหาสาเหตุหลายประการด้วยกัน คือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจจะไม่แน่ใจว่าองค์การมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สอง หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้างผู้ตามทั้งหมดหรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้ายหากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้วผู้ตามควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด และลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไร บางทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกันสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบการมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) และทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบการมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ตามแนวคิดทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าพิจารณาเลือกตั้งหรือถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางแผนนโยบาย ทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและการพัฒนาการกระทำทางสังคม ความรับผิดชอบนั้นก็คือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามตามเสรีภาพของผู้ตาม^{๑๔}

การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคลแก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน^{๑๕} นักวิชาการได้กล่าวอีกว่า การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำผู้นำต้องเป็นผู้

^{๑๔} ดิน ปรัชญพฤทธิ, “ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม” ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๖๒.

^{๑๕} ยุพาพร รูปงาม, “การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ” ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๖.

ผลักดันให้เกิดระบบการบริหารจัดการจริงในระดับพื้นที่ ด้วยวิธีระดมคน ระดมทุนทางสังคมการวางระบบที่ชุมชนต้องมีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระดับชุมชน “ผู้นำ” จะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด เพราะเป็นผู้ที่รู้สภาพแวดล้อมในชุมชนและข้อมูลต่างๆของชุมชนใช้แนวคิดใหม่ๆในการบริหารจัดการและมีบทบาททำให้ปัญหาของชุมชนได้รับความสนใจจากชุมชนทุกคน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยกัน^{๑๖} ทฤษฎีเรื่องการมีส่วนร่วมจากความเชื่อที่ว่ามนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีปัญญาระดับสูงและควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น มนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ทางไกลเพียงใด จึงควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อชีวิตของเขาเอง นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังช่วยลดปัญหาการแตกแยก เนื่องจากการเข้าถึงสิ่งต่างๆจากภายนอกเข้าไปในชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมไม่ได้หมายความว่าความแคบๆแค่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนโครงการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงขั้นตอนสำคัญ อย่างเช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม^{๑๗} ยังกล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การดำเนินงานร่วมกันให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

๑. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
๒. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่ประโยชน์ต่อชุมชน
๓. ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
๔. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม
๕. จำกัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๖. ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
๗. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

^{๑๖} ปราณี ราชคมน์, บทเรียนการจัดการระดับชุมชน กรณีป่าชุมชนร้องบอนจังหวัดเชียงรายในป่าชุมชน กระบวนการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมของสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, ๒๕๕๑), หน้า ๒๙-๓๓.

^{๑๗} ชูเกียรติ สีสวรรณ, เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาและพัฒนาโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม, (สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑), หน้า ๔๓.

๘. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดย ทั้งเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ต่อไป^{๑๘}

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม คือ การที่คนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆในการดำเนินกิจกรรม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนเป็นผู้ดำเนินการดูแลรักษาและคิดค้นหาวิธีการแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆอันเป็นประโยชน์ ต่อกิจกรรมนั้นๆทั้ง กิจกรรมของตน สังคม ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติ และเป็นการพัฒนาแนวคิดขัดเกลาการกระทำภายในสังคมที่จะมีการสืบทอดแนวคิด การเรียนรู้ในการบริหารจัดการ ด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆและการมองคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเชื่อมโยงที่ส่งผลถึงการจัดระบบของบริหารจัดการตลอดจนถึงการให้ความสำคัญกับคนในชุมชนในฐานะเป็นผู้ดำเนินการเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบโดยจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการแสวงหาแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ด้วยการมีจิตสำนึกและมีความตระหนักต่อคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ร่วมแก้ปัญา โดยร่วมร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

จากแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม และผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลแนวคิดหลักในการมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยมีแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

---

^{๑๘} ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, สรุปมติและข้อเสนอแนะจากการประชุมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา กรุงเทพมหานคร: ศึกษานโยบายสาธารณะสุข, (มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๒๖.

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดหลักทฤษฎีที่นักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ปราณี ราชคมน์, (๒๕๕๑, หน้า ๒๙-๓๓)	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติที่ดินป่าไม้ “ผู้นำ” เป็นผู้ที่มีความบทบาทมากเพราะเป็นผู้ที่รู้สภาพแวดล้อมในชุมชนและข้อมูลต่างๆของชุมชนได้ดี
ติน ปรัชญพฤทธิ์, (๒๕๓๕, หน้า ๖๒)	ทำให้เป็นประชาธิปไตย (Participatory Democracy) ที่เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ
ยุพาพร รุ่งงาม, (๒๕๔๕, หน้า ๖)	เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาความคิด ตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ, (๒๕๔๑, หน้า ๔๓).	ช่วยลดปัญหาการแตกแยกในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการในการบริหารจัดการ
ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, (๒๕๒๗, หน้า ๒๖)	๑.การมีส่วนร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา ๒.ร่วมกำหนดนโยบายหรือแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม๓.ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดประหยัดและคุ้มค่า ๔.ปรับปรุงระบบการบริหารพัฒนา ๕.ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย ๖.ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล บำรุงรักษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์อื่นๆ เพราะป่าไม้มีประโยชน์ทั้งการเป็นแหล่งของปัจจัย ๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค สำหรับมนุษย์แล้วยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม ถ้าป่าไม้ถูกทำลายลงไปมากมายย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอื่นๆเช่น สัตว์ป่า ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ เมื่อป่าไม้ถูกทำลายจะส่งผลไปถึงดินและแหล่งน้ำด้วย เพราะเมื่อเผาหรือถางป่าไปแล้วพื้นดินจะโล่งขาดพืชปกคลุม เมื่อฝนตกลงมาก็จะชะล้างหน้าดินและความอุดมสมบูรณ์ของดินไป นอกจากนั้นเมื่อขาดต้นไม้คอยดูดซับน้ำไว้ น้ำก็จะไหลบ่าท่วมบ้านเรือน

และที่ลุ่มในฤดูน้ำหลาก พอถึงฤดูแล้งก็ไม่มีน้ำซึมใต้ดินไว้หล่อเลี้ยงต้นน้ำลำธารทำให้แม่น้ำมีน้ำน้อย ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒.๑ ความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

จากการประมวลเนื้อหาความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาจากนักวิชาการต่าง ๆ มาเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องและสาระสำคัญอื่นๆ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ว่าการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบประชาชนมีส่วนร่วมนั้น ให้แนวคิด โดยพิจารณาจากมิติต่างๆ ดังนี้

๑. มิติด้านนิเวศวิทยา แนวความคิดด้านนี้ คือ การยอมรับว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ (Eco system) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต คือ คน สัตว์ ต้นไม้ รวมไปถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตประกอบเป็นระบบนิเวศภายใต้การเชื่อมโยงระบบต่างๆ ที่สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นในระบบนิเวศนั้นๆ คนหรือมนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยและพึ่งพิงในระบบนิเวศน์ มนุษย์จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศน์ แต่อย่างไรก็ดีโดยที่พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากระบบสังคมของมนุษย์ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ มีอิทธิพลต่อความสมดุลของระบบนิเวศน์ การจัดการที่มุ่งหวังให้เกิดสมดุลจึงมุ่งถึงการที่มนุษย์สามารถอาศัยและพึ่งพิงระบบนิเวศน์โดยหลีกเลี่ยงการทำลาย

๒. มิติด้านการพัฒนาชุมชน แนวคิดด้านนี้ มองว่า กิจกรรมด้านป่าไม้เป็นกิจกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนในชนบทให้สมาชิกของชุมชนสามารถอยู่ได้และเนื่องจากป่าไม้เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ประชาชนในชนบทพึ่งพิงเป็นประจำในลักษณะต่างๆ เช่น เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นแหล่งไม้ใช้สอยเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมใจอันเกิดจากความเชื่อและประเพณีที่สืบทอดกันมาประชาชนในชนบท แต่ละแห่งมีการดำรงชีวิตและวิธีการดูแลบำรุงรักษาแหล่งป่าไม้แตกต่างกันไปตามประโยชน์ที่ได้รับจากป่าพัฒนามาเป็นความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละชุมชน กิจกรรมด้านป่าไม้จึงเป็นกิจกรรมที่อำนวยผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในชนบทจำเป็นต้องนำมาดำเนินการร่วมกิจกรรมอื่นๆ ในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนชนบทอยู่รอดและพัฒนาดตนเองได้

๓. มิติด้านการกระจายอำนาจ เป็นแนวคิดการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางไปสู่องค์กรท้องถิ่นในการรักษาป่าไม้แนวคิดนี้เริ่มจากรัฐต้องการผู้ร่วมดำเนินการหรือผู้ช่วยเหลือ ประกอบกับรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ ของภาครัฐมากขึ้น รัฐจึงส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันดูแลรักษาเพื่อการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้สามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่ชุมชนที่อยู่ใกล้ป่า และยังเน้นการกระจายให้หน่วยงานในภูมิภาคสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น

๔. มิติด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ภายใต้ความเป็นจริงที่ว่า ทรัพยากรป่าไม้เป็นทรัพยากรที่สามารถทดแทนได้(Renewable resource)และยังเป็นทรัพยากรที่ออกเงยจนสามารถจัดการให้เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ป่าไม้ยังเป็นแหล่งที่มนุษย์ต้องพึ่งพิงอย่าง

หลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการเป็นปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจเป็นแหล่งรักษาสมดุลธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุด และมนุษย์จำเป็นต้องจัดการเพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้ที่จะจัดการได้ดีที่สุดก็คือผู้ที่อยู่ใกล้ที่สุดและคุ้นเคยที่สุดนั่นเอง^{๑๙}

การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญ ๔ ด้านหลักๆ คือ ด้านการป้องกันปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมายป่าไม้ ด้านการฟื้นฟูดูแลทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบต่างๆ ด้านการเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและด้านการส่งเสริมพัฒนางานวิจัยเพื่อต่อยอดและใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ กรมป่าไม้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ ส่งเสริมให้ราษฎรใช้ประโยชน์ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยใช้แนวทางการปลูกป่า ๓ อย่างได้ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ปลูกไม้ไว้ใช้สอยเป็นไม้ที่จะนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิง, ปลูกไม้ไว้บริโภคเป็นไม้ที่ใช้เป็นอาหาร, ปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นไม้ที่สามารถนำไปจำหน่ายเป็นสินค้าได้และปลูกไม้หญ้าแฝกเพื่อเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ^{๒๐}

นอกจากนี้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง การผลักดันด้านการรักษาป่าและควบคุมไฟป่า เป็นวาระแห่งชาติพัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะโดยน้อมนำพระราชเสาวนีย์และทำงานแบบบูรณาการพัฒนา/ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีให้รวดเร็ว จัดตั้งกองทุนการบริหารป้องกันฟื้นฟูป่า เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการรักษาป่าและควบคุมไฟป่าทั้งในและต่างประเทศ สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างพอเพียงต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของงานป้องกัน โดยจัดตั้งห้องสถานีวิทย์ โทรศัพท์ ด้านป่าไม้และสิ่งแวดล้อม พัฒนาสารสนเทศทางภูมิศาสตร์รวมถึงการนำ Social Network และเทคโนโลยีการสื่อสารในการบริหารจัดการป้องกัน ส่งเสริมความก้าวหน้าในสายงานบริหารจัดการป้องกัน เช่น ส่งเสริมการปลูกป่า ปรับปรุงหน่วยงานให้เป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และเป็นจุดประสมพันธ์ในพื้นที่(Data Center)^{๒๑}

^{๑๙} กมล แพรทอง, แนวความคิดของป่าชุมชน ใน ป่าชุมชนในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้, ๒๕๓๗), หน้า ๕-๑๑.

^{๒๐} สุวิทย์ รัตนมณี, สัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนด้านการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓.

^{๒๑} อมร ต่อเจริญ, เอกสารบรรยายการทบทวนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า, (กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้, ๒๕๕๕), หน้า ๒๕.

อีกประการหนึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การอนุรักษ์ การจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การคุ้มครองส่งเสริม รักษาสภาพแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมการบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักพัฒนาการที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุม และกำหนดภาวะมลพิษที่มีต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้^{๒๒}

ทั้งนี้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง การจัดวางแผนเขตพื้นที่ของรัฐให้ได้ ประโยชน์มากที่สุด ให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร โดยจัดให้มีการอบรมผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ ข้าราชการ นิสิต และประชาชนทั่วไปให้มีความสำนึกในคุณค่ารักษหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติของ รัฐ จัดให้มีแผนการประชาสัมพันธ์ระดับชาติ เพื่อบรรณรงในการอนุรักษ์พื้นที่ของรัฐ ให้จัดทำแผนที่ แสดงภาพและประเภททรัพยากร ของรัฐตั้งแสดงไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงาน เขต สำนักงานเทศบาล สภาตำบลและส่วนราชการที่รับผิดชอบดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์พื้นที่ของ รัฐ สำหรับพื้นที่ของรัฐประเภทที่เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของ แผ่นดิน โดยเฉพาะและประเภทสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกันให้ มีการออก หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยให้อธิบดีกรมที่ดินมอบอำนาจหน้าที่การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ หลวงให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตามความเหมาะสม หากมีผู้คัดค้านการออก หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงก็ให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือหากมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบให้ดำเนินการแก้ไขให้ สอดคล้องกันด้วย^{๒๓}

อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดย มุ่ง เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและของทุกภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างกลไกและกฎระเบียบที่เหมาะสม ที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและจากการที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดการ สมดุลของระบบนิเวศน์ นอกจากนี้แล้วกรมป่าไม้ยังให้ความสำคัญต่องานด้านการวิจัยเพื่อปลูกป่าไม้ ทั้งสวนป่าเศรษฐกิจ สวนป่าอนุรักษ์ และป่าเพื่อการใช้สอย เพื่อให้การจัดการและพัฒนาทรัพยากรป่า

^{๒๒} วินิจ รักชาติ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม, เอกสารประกอบคำบรรยายการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้, (กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้, ๒๕๔๔), หน้า ๕๓.

^{๒๓} วินดา พรไพบูลย์, คำอธิบายกฎหมาย ที่ดินป่าไม้ เอกสารสิทธิที่ดินและการตรวจพิสูจน์สิทธิ ในที่ดิน, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์พิจิตร, ๒๕๕๒), หน้า ๒๗.

ไม่สามารถกระทำโดยต่อเนื่อง และประสานสอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติชนิดอื่นๆ จึงสมควรกำหนดนโยบายการป่าไม้แห่งชาติไว้ให้เป็นที่ยึดมั่นเพื่อให้ภาคส่วนราชการและภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจร่วมกัน และถือเป็นแนวทางการปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยเจ้าหน้าที่อาศัยความร่วมมือจากประชาชนคนในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและท้องที่ รวมถึงเอกชน ในลักษณะพหุภาคีในการป้องกัน โดยยึดถือหลักทางนิติธรรมและยุติธรรมมีความเสมอภาค อย่างสม่ำเสมออย่างเป็นระบบ ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใดๆ ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องซึ่งความพยายามในการดำเนินการดังกล่าว เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย ไม่ให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของประเทศน้อยลง มิเช่นนั้นแล้วเราอาจจะไม่เหลือทรัพยากรทางธรรมชาติไว้ให้ไว้มนุษยได้สัมผัส^{๒๔}

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญ คือ ด้านการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายป่าไม้ ด้านการฟื้นฟูแลทรัพยากรป่าไม้รูปแบบต่างๆ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งเสริมพัฒนาด้านงานวิจัย ทั้งการผลักดันด้านการรักษาป่าและควบคุมไฟป่าเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าส่งเสริมให้ราษฎรใช้ประโยชน์ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีการจัดการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสร้างความสมดุลอย่างยั่งยืน และให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร โดยจัดให้มีการอบรมผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ ข้าราชการ นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้มีความสำนึกในคุณค่ารักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ

---

^{๒๔} จงเจริญ กิจสำราญกุล, การจับกุม ตรวจยึด การอายัด ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๖๖.

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดหลักนักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการป้องกัน
ทรัพยากรป่าไม้

นักวิชาการ	หลักแนวคิด
กมล แพรกทอง, (๒๕๓๗, หน้า ๕-๑๑)	๑. การจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบประชาชนมีส่วนร่วม นั้น โดยให้พิจารณาจากมิติต่างๆคือ - มิติด้านนิเวศวิทยา - มิติด้านการพัฒนาชนบท - มิติด้านการกระจายอำนาจ - มิติด้านการอนุรักษ์
สุวิทย์ รัตนมณี, (๒๕๕๕, หน้า ๑๓)	๑. ด้านการป้องกันปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย ๒. ด้านการฟื้นฟูดูแลทรัพยากรป่าไม้ในทุกรูปแบบ ๓. ด้านการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย ส่งเสริมด้านการใช้ ประโยชน์ในเชิงอนุรักษ์
วินิจ รักษาติ, (๒๕๔๔, หน้า ๕๓)	๑. การอนุรักษ์และการจัดการบำรุงรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๒. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล
วนิดา พรไพบูลย์, (๒๕๕๒, หน้า ๒๗)	๑. จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการ ใช้ทรัพยากรอย่างถูกวิธี ๒. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เน้นการมีส่วนร่วมให้ทุก ภาคส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ ๓. การกำหนดพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินให้มีความชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ๔. สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ให้มากยิ่งขึ้น ๕. ยึดถือหลักทางนิติธรรมและยุติธรรมมีความเสมอภาค อย่างสม่ำเสมออย่างเป็นระบบ

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันทรัพยากรป่าไม้

จากการประมวลเนื้อหาของแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาจากนักวิชาการต่าง ๆ นำมาเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องและสาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรอบนโยบายแผนระดับชาติที่กำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๓๔) เป็นแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและปฏิรูปที่ดินเพื่อเป็นฐานการผลิต ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความสมดุลของธรรมชาติ สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๓๔) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาโดยเริ่มให้การสนับสนุนให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ป้องกันดูแล และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) เน้นถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงเปลี่ยนวิธีการวางแผนการจัดการงบประมาณ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติจากที่ยึดหน่วยงานเป็นหลักมาเป็นยึดพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติแต่ละประเภทเป็นหลักโดยมี ขบวนการและเครือข่ายการทำงานร่วมกันหลายฝ่ายที่มุ่งวัตถุประสงค์เดียวกัน รวมทั้งเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นการดำเนินต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม เป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และให้ความสำคัญกับการจัดการ ปรับปรุงการจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยเน้นการจัดการที่อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน^{๒๕}

^{๒๕} ณรงค์ วงศ์สวัสดิ์, การป้องกันรักษาป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วม:กรณีศึกษาบ้านขุนแปะ ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่, (กรุงเทพมหานคร: กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๗-๑๘.

การป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ คือ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (Sustainable Development) แนวความคิดใหม่นี้ได้นำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ๒ แนวทาง คือ

๑. การให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๒. การให้ระบบการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจนปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้ง ป่าไม้ ที่ดิน และแหล่งน้ำที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน คือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในภาคชนบทเพื่อตอบสนองการพัฒนาของภาคการเมือง และเสนอถึงแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยประชาชนท้องถิ่นซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ สร้างศักยภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถใช้ได้ เช่น การกำหนดชนิดปริมาณสัดส่วนและการกระจายการใช้ก็สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ อนึ่งการแบ่งยั่งยืนนั้นนอกจากจะคำนึงถึงการควบคุมกิจกรรมของมนุษย์ด้วย นั้นหมายถึง การควบคุมหลักการและวิธีการปฏิบัติในการใช้น้ำ เครื่องมือและอุปกรณ์มาใช้ รวมถึงการควบคุม เวลา สถานที่ และพลังงานที่ใช้ให้เกิดปฏิบัติการด้วย จึงจะยังผลแบบยั่งยืน

การฟื้นฟู (rehabilitation) หมายถึง ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมแล้วให้แปรสภาพเป็นปกติทั้งโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ซึ่งการดำเนินการนั้นอาจจะให้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ(การให้ฟื้นฟู ด้วยตนเอง) หรือการให้เทคโนโลยีช่วยให้เกิดการฟื้นฟู เช่น ป่าเสื่อมโทรมอาจทิ้งไว้ให้ฟื้นตัว แหล่งน้ำเสื่อมโทรมอาจขุดลอกตะกอน หรือใช้เทคโนโลยีระบบบำบัดน้ำเสียเหล่านี้ เป็นต้น

การป้องกัน ภัยอันตรายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและบทบาทของโครงสร้างทั้งระบบเป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าถ้าโครงสร้างเปลี่ยนแปลงในทางลบแล้วย่อมทำให้การทำงานของระบบเปลี่ยนไปด้วย อนึ่ง การป้องกันต้องทำทั้งสองลักษณะ คือ ป้องกันก่อนมีการทำลาย (prevention) จำเป็นต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการป้องกันภัยที่เกิดซ้ำซาก (protection) ก็ต้องหาทางยุติทั้งสองลักษณะการบริหารจัดการป้องกันต้องอาศัยเทคโนโลยีที่เหมาะสมทั้งสิ้น

การสงวน (preservation) เป็นสิ่งที่กระทำเมื่อแน่ชัดว่ามีการสูญเสียแบบสมบูรณ์จะเกิดขึ้นของสิ่งแวดล้อม การสงวนเน้น “ประเภท” ของสิ่งแวดล้อมเป็นหลักแต่ไม่ได้เน้น “พื้นที่” เป็นสำคัญบางกรณีอาจสงวนทั้งประเภทและพื้นที่ก็ได้ ตัวอย่างของการสงวน เช่น สัตว์ป่าสงวนการสงวนพันธุ์ไม้ เป็นต้น^{๒๖} แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙)ที่เกี่ยวข้อง

^{๒๖} วิรัช วิรัชนิการวรรณ, การบริหารและการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติบาทบาทองค์กรในท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๘.

กับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วม การกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) ที่มุ่งจัดการเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนได้ดำเนินการและร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายควบคู่ไปกับการสร้างกลไก และกฎระเบียบที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คืนสู่สภาพที่เอื้อต่อความสมดุลของระบบนิเวศและเกื้อหนุนการดำรงชีวิตของทุกกลุ่ม รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนยากจนในสังคมได้มีโอกาสได้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรต่างๆอย่างเป็นธรรมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนอย่างจริงจัง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.๑ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่มีความเสื่อมโทรมรุนแรง ทั้งทรัพยากรป่าไม้ ทั้งป่าบกและป่าชายเลน ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ทะเลไทย

๑.๒ เปิดโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนทั่วไปให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกและใช้มาตรการต่างๆที่ร่วมกันกำหนดเพื่อช่วยป้องกันดูแลรักษาและลดปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการอีกด้วย

๑.๓ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด

๒. การจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ให้เหมาะสมกับศักยภาพและเกิดความเป็นธรรมในการใช้ประโยชน์ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ดังนี้

๒.๑ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมกับศักยภาพที่มีโดยก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม และไม่ส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมด้วยการออกกฎหมายกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่ครอบคลุม ทั้งพื้นที่ดินทางการเกษตร อุตสาหกรรมที่อยู่อาศัยและเขตป่าไม้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ รวมทั้งคุ้มครองที่ดินทางการเกษตรที่รัฐได้ลงทุนระบบชลประทานไปแล้วได้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง

๒.๒ ปรับปรุงระบบการจัดการด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและการออกเอกสารสิทธิ์ เพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรไร้ที่ดินทำกิน และมีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ

๒.๓ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มาจัดสรรน้ำอย่างเป็นธรรม และเพียงพอต่อความต้องการโดยวางกลไกการบริหารจัดการน้ำที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วม

๒.๔ กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ และเขตต่อเนื่องให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นด้วย^{๒๗} การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชนบ้านวุ่น ตำบลห้วยทราย อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่นำมาพิจารณาทุกตัวได้แก่ เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา ของหัวหน้าครอบครัว รายได้ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม จำนวนแรงงานในครัวเรือน การมีอาชีพการมีอาชีพกรองและขนาดพื้นที่ถือครอง ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ ดังนั้น จึงต้องอาศัยโครงการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยเร่งด่วนในพื้นที่เท่าที่จะทำได้เพื่อสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมด้านนี้^{๒๘} ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีผลต่อการพึงพิงผลิตผลจากป่าและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ของราษฎรในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผานาชนิด จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพึงพิงผลิตผลจากป่า ได้แก่ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนและขนาดพื้นที่ถือครอง นอกจากนี้ปรากฏว่าไม่มีตัวแปรใดเลยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจอันดี ให้กับราษฎรในพื้นที่ รวมทั้งมีการก่อตั้งป่าชุมชนขึ้นด้วย^{๒๙}จากสถานการณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาปัญหาทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นเรื่องที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการแก้ไขปัญหายอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านป่าไม้ ก็ยังคงมีเรื่องการบุกรุกหรือเข้ายึดถือครอบครองพื้นที่ของเขตอนุรักษ์หรือเขตป่าสงวนแห่งชาติอยู่ ซึ่งดูแล้วยหลายคนพยายามที่จะครอบครอง อันจะทำให้เหมือนว่าเกิดปัญหาของความขัดแย้งขึ้น ซึ่งจริงๆแล้วเป็นปัญหาที่เรื้อรังคล้ายๆกับว่าได้แย้งกันในเรื่องของปัญหาที่ทำกินเพราะฉะนั้นปัญหาลักษณะของทางทรัพยากรป่าไม้จึงมีด้วยกัน ๒ ลักษณะกล่าว คือ

๑. การบุกรุกเข้าไปโดยผิดกฎหมาย ซึ่งกรณีนี้ถ้ามีการบุกรุกก็จะมีทั้งการจับกุมและการแจ้งความดำเนินคดี

^{๒๗} เลิศ จันทนภาพ, “แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรป่าไม้” ในเอกสารประกอบการบรรยายวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, (แพร่: โรงเรียนการป่าไม้แพร่, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐๘.

^{๒๘} ฉัตร ปิ่นปัก, “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชน บ้านวุ่น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๕๘.

^{๒๙} บรรักษ์ เสริมทอง, “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการพึงพิงผลิตผลจากป่าและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผานาคาจังหวัดระนอง”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๑.

๒. ในลักษณะเรียกร้องที่ทำกิน จึงอยู่ในขั้นตอนที่กระทรวงฯจะต้องทำการพิสูจน์เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็จะมีโครงการที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการบุกรุกทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ ซึ่งเราจะใช้ทางด้านเทคโนโลยีภาพถ่ายจากดาวเทียม และภาพถ่ายทางอากาศมาใช้ในการที่จะสแกน ที่จะทำให้เห็นแนวเขตที่ชัดเจนของพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้ โดยการจะเอาภาพถ่ายย้อนหลังแปลงออกมาว่าประชาชนหรือมีใครเข้าไปอยู่พื้นที่ตรงนั้นก่อนหรือหลังอย่างไร คือ ถ้าเข้ามาทีหลังก็ถือว่าไม่ถูกต้องแต่ถ้าเข้ามาก่อนกระทรวงฯก็จะรับเรื่องไว้พิจารณา^{๓๐}

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ คือ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในเชิงอนุรักษ์ โดยให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมการจัดระบบการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจน มีการฟื้นฟู ป้องกัน สงวน ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้ง ป่าไม้ ที่ดิน และแหล่งน้ำ ที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน คือ สร้างศักยภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถมีใช้ได้อย่างยั่งยืน ประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สร้างเสริมความรู้ในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม

---

^{๓๐} ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช, รักรักษ์สิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๓), หน้า ๒๑.

ตารางที่ ๒.๕ ทฤษฎีนักวิชาการและนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารป้องกันทรัพยากรป่าไม้

นักวิชาการ	หลักแนวคิด
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, (๒๕๓๕, หน้า ๑๐) เลิศ จันทนภาพ, (๒๕๔๔, หน้า ๘-๑๐)	๑. ให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ๒. การจัดระบบการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจน ๓. มีการฟื้นฟู ป้องกัน สงวน และรักษาไว้ ๔. ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เกิดความยั่งยืน เหมาะสมกับศักยภาพและเกิดความเป็นธรรม
ฉัตร ปิ่นปัก, (๒๕๔๓, หน้า ๕๘) บรรรักษ์, เสริมทอง, (๒๕๔๘, หน้า ๒๑)	๑. ทำการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ๒. สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจกับคนในพื้นที่เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒.๓ หลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วม

หลักอปริหานิยธรรม เป็นหลักธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว เป็นหลักใช้ในจัดการบริหารการปกครอง เพื่อป้องกันมิให้การดำเนินการบริหารการปกครองเกิดความเสื่อมพร้อมเสริมสร้างให้เกิดความเจริญฝ่ายเดียว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหมู่คณะทั้งฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายคณะสงฆ์ให้นำไปสู่ความเจริญโดยฝ่ายเดียว อปริหานิยธรรม เป็นหลักธรรมะที่ปรากฏอยู่ในมหาปริณีพพานสูตร และอรรถกถาสุมังคลวิลาสินี ทีฆนิกายมหาวรรค ซึ่งสมเด็จพระสังฆราช กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ได้ทรงแปลไว้ อปริหานิยธรรม ถูกนำมาแต่งเป็นฉันท์โดยนายชิต บุรทัต ชื่อว่าสามัคคีเภทคำฉันท์ ซึ่งเป็นเรื่องที่สองให้เห็นโทษของการแตกสามัคคี ที่ไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีผลถึงองค์การหรือหน่วยงานอีกด้วย

“อปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง ครั้นหนึ่งวัสสการพราหมณ์อำมาตย์ผู้ในนครรัฐเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อต้องการที่จะทราบเหตุแห่งเสื่อมเพราะพระเจ้าอชาตศัตรูต้องการจะปราบแคว้นวัชชีแต่ยกกองทัพไปรบเมื่อใด ก็ต้องพ่ายแพ้กลับมาทุกทีที่ไม่สามารถเอาชนะกษัตริย์แห่งแคว้นวัชชีได้เลย จะมีวิธีการอย่างไรทำให้แคว้นวัชชีพินาศถึงความวอดวาย” มหาปริณีพพานสูตร พระผู้มีพระภาครับสั่งกับ

ท่านพระอานนท์ว่า ดูกรอานนท์ เธอจงสั่งให้ภิกษุทุกรูปซึ่งอยู่อาศัยพระนครราชคฤห์ ให้มาประชุมกัน ในวันอุปัฏฐานศาลา ท่านพระอานนท์รับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคแล้ว สั่งให้ภิกษุทุกรูปซึ่งอยู่อาศัยพระนครราชคฤห์ ให้มาประชุมกันในวันอุปัฏฐานศาลา แล้วจึงเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้ว ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วยืนอยู่ ณ ที่ควรข้างหนึ่ง ครั้นท่านพระอานนท์นั่งเรียบร้อยแล้วได้ทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญภิกษุสงฆ์ประชุมกันแล้ว ขอพระองค์ทรงทราบกาลอันควรในบัดนี้เถิดฯ ลำดับนั้นพระผู้มีพระภาคทรงลุกจากอาสนะ เสด็จเข้าไปยังอุปัฏฐานศาลา แล้วประทับนั่ง บนอาสนะที่ปูลาดไว้ ครั้นประทับนั่ง แล้ว รับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลายเราจักแสดงอุปราณียธรรมทั้ง ๗ แก่พวกเธอ พวกเธอจงฟัง จงใส่ใจให้ดี เราจักกล่าว ภิกษุเหล่านั้นทูลรับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า

๑) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุหมั่น ประชุมกันเนืองๆอยู่เพียงใดพึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว

๒) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุจักพร้อมเพียงกันประชุม จักพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และจักพร้อมเพียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์กระทำอยู่เพียงใดพึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียวไม่มีเสื่อมเพียงนั้น

๓) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุจักไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้แล้วจักไม่ถอนสิ่งที่ได้บัญญัติไว้แล้ว จักสมาทานประพฤติอยู่ในสิกขาบททั้งหลายตามที่ได้บัญญัติไว้แล้ว อยู่เพียงใด พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อมเพียงนั้น

๔) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุจักสักการะ เคารพ นับถือ บูชาภิกษุผู้เป็นเถระ ผู้รัตนอุปัชฌายะ เป็นสงฆ์ปิตร เป็นสังฆปริณายก และจักเชื่อฟังถ้อยคำของท่านเหล่านั้นอยู่เพียงใด พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อมเพียงนั้น

๕) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุจักไม่ลุอำนาจแก่ตัณหาอันจะก่อให้เกิดภพใหม่ซึ่งบังเกิดขึ้นแล้วอยู่เพียงใด พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อมเพียงนั้น

๖) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุจักเป็นผู้ยินดีในเสนาสนะป่า อยู่เพียงใดพึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อมเพียงนั้น

๗) ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุจักการอารักขาโดยธรรมแก่พระอริยะ ด้วยตั้งความปรารถนาว่า พระอริยะเหล่านี้ที่ยังไม่มาสู่บ้านนี้เมืองนี้ขอให้มา ส่วนที่มาแล้วขอให้ท่านอยู่ผาสุก

สรุปได้ว่า ในอุปราณียธรรมได้แก่ (๑) หมั่นประชุมเนืองนิตย์ คือ การหมั่นปรึกษาหารือกันในทุกหมู่คณะ (๒) พร้อมเพียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพียงกันทำกิจที่พึงทำ ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า พร้อมเพียงกันลุกขึ้นป้องกันภัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนรวมพร้อมเพียงกันทำกิจทั้งหลาย (๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ อันขัดต่อหลักการเดิมที่ได้กำหนดไว้ดีแล้ว ไม่ล้มล้างที่

บัญญัติไว้ ตามหลักการเดิม ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ)ตามที่วางไว้เดิม (๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่ง อันควรรับฟัง (๕) บรรดาภคกุลสตรีกุลมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออุศร่าขึ้นใจไม่รังแกต่อผู้ที่อ่อนแอกว่า (๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆของวัชชี(ประจำชาติ)ทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรามไป (๗) จักให้ความรักษา คั่นครอง ป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (หมายถึงบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป) ตั้งใจว่า ขอพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังมิได้มาพึงมาสู่แคว้น แคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแคว้นแคว้นโดยผาสุก

๒.๓.๑ ความหมายของหลักอภิธานิยธรรม

หลักอภิธานิยธรรม ซึ่งเป็นธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวบุคคลใดนำไปประพฤติดุปฏิบัติตามแล้วจะไม่ทำให้เกิดการแตกแยก ให้เกิดความสามัคคีและมีความเป็นปึกแผ่นในสังคม มีนักวิชาการได้ให้ความหมายหลักอภิธานิยธรรมไว้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัย ดังนี้

อภิธานิยธรรม ที่ความว่า ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม, ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวมี ๗ ข้อ ที่ตรัสสำหรับภิกษุ(ภิกษุอภิธานิยธรรม)ยกมาแสดงหมวดหนึ่ง ดังนี้ ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ ๒. เมื่อประชุมก็พร้อมเพียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพียงกันเลิก และพร้อมเพียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ ๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้แล้วสมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ๔. ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน ๕. ไม่ลุ่มอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น ๖. ยินดีในเสนาสนะป่า ๗. ตั้งอยู่ว่าเพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข^{๓๑}

อภิธานิยธรรม ความว่า ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ชื่อว่าอภิธานิยธรรม มี ๗ อย่าง คือ ๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ ๒. เมื่อประชุมก็พร้อมเพียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุม ก็พร้อมเพียงกันเลิกและพร้อมเพียงกันช่วยทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ ๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้วสมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ๔. ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน ๕. ไม่ลุ่มอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น ๖. ยินดีในเสนาสนะป่า ๗.

^{๓๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๔๙๗-๔๙๘.

ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มาที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข ธรรม ๗
 อย่างนี้ ตั้งอยู่ในผู้ใด ผู้นั้นไม่มีความเสื่อมเลยมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว^{๓๒}

อธิปหานิยธรรม ไว้ว่า เป็นธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง คือ

๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

๒. พร้อมเพื่อกันประชุม พร้อมเพื่อกันเลิกประชุมพร้อมเพื่อกันเลิกกิจกรรมที่ควรทำ

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ได้บัญญัติไว้ ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้

๔. ท่านใดเป็นใหญ่ในชุมชน ควรเคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรเชื่อฟัง

๕. บรรดาภุคสตรี้ กุมารีให้อยู่ดีมีสุขโดยมิข่มเหง หรืออดค่าขึ้นใจ

๖. เคารพสักการบูชาเจดีย์

๗. จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกันอันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย^{๓๓}

อธิปหานิยธรรม ไว้ว่าการถือธรรมเป็นใหญ่ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีเสื่อมเสียเลย คือ

๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

๒. พร้อมเพื่อกันประชุม พร้อมเพื่อกันเลิกประชุม พร้อมเพื่อกันทำกิจที่พึงทำข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่ง พร้อมเพื่อกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพื่อกันทำกิจทั้งหลาย

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้(ตามหลักการเดิม)ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ)ตามที่วางไว้เดิม

๔. ท่านเหล่าใดเป็นใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง

๕. บรรดาภุคสตรี้ กุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีมีสุขโดยมิถูกข่มเหง หรืออดค่าขึ้นใจ

๖. เคารพสักการบูชาเจดีย์ ปุชนียสถานและปุชนียวัตถุ ตลอดถึงจนอนุสาวรีย์ต่างๆของวัชชี(ประจำชาติ)ทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรมานไป

^{๓๒} พระมหาอำนาจ พุทธิเมธี, นวโกวาท ฉบับชาวพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: หจก. รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์), หน้า ๘๖-๘๗.

^{๓๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒๐, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๒๑๑.

๗. จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย(ในที่นี้กินความกว้าง หมายถึง บรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป)ตั้งใจว่าพระอรหันต์^{๓๔}

สรุปได้ว่า องค์กรที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ สมาชิกในองค์กรต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข หรือครอบครัวจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้สมาชิกในครอบครัวต้องให้ความสำคัญกัน ดังนั้น จึงต้องหมั่นมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันทั้งภายในครอบครัวและภายในองค์กร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถทำงานเป็นทีมได้ด้วยหลัก อปรีหานิยธรรม ๗ ประการ ซึ่งเป็นธรรมะอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่รู้จักเสื่อมเป็นเหตุให้เกิดความสมัคสมานสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นในสังคมชุมชนและประเทศชาติ

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดหลักนักวิชาการได้ทำการศึกษาหลักธรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการ	หลักแนวคิด
พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตฺโต), (๒๕๕๑, หน้า ๔๙๗-๔๙๘)	๑. ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว
พระมหาอำนาจ พุทธิเมธี, (หน้า ๘๖-๘๗)	๒. ถ้าปฏิบัติตามหลักธรรมนี้แล้วจะไม่ทำให้เกิดการแตกแยก ใช้เกลี้ยกล่อมให้เกิดความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นในสังคม ชุมชนและประเทศชาติ
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, (๒๕๓๕, หน้า ๑๐๘) เลิศ จันทนภาพ, (๒๕๔๔, หน้า ๘-๑๐)	๑. ให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม การจัดระบบการบริหารและการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติอย่างชัดเจน
ฉัตร ปิ่นปัก, (๒๕๔๓, หน้า ๔๘)	๑. ทำการประชาสัมพันธ์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้
บรรรักษ์ เสริมทอง, (๒๕๔๘, หน้า ๒๑)	๒. สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจกับคนในพื้นที่เพื่อ สร้างความเข้มแข็งด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

^{๓๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๔๔๗-๔๔๘.

๒.๔ ข้อมูลบริบทเรื่องทิวชัย

อุทยานแห่งชาติตาตโคตอน อยู่ในท้องที่อำเภอเมืองชัยภูมิ ทางทิศเหนือของจังหวัดชัยภูมิ ลักษณะทางธรณีวิทยาประกอบด้วย หินปูนและหินดินดาน โดยเฉพาะบริเวณน้ำตกตาตโคตอน ประกอบด้วยลานหินที่กว้างใหญ่และสวยงาม พื้นที่ทั่วไปปกคลุมด้วยป่าดิบแล้งและป่าเต็งรังเป็นส่วนใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓๕,๗๓๗.๕๐ ไร่ หรือ ๒๑๗.๑๘ ตารางกิโลเมตร

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ป่าไม้จังหวัดชัยภูมิ ได้พิจารณาเห็นว่าน้ำตกตาตโคตอน ซึ่งอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติภูแล่นคา ท้องที่ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นน้ำตกที่สวยงามแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยลานหินกว้างและมีน้ำไหลตลอดปี เหมาะสมที่จะจัดเป็นวนอุทยานขึ้น จึงได้เสนอให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ซึ่งกรมป่าไม้มีมติเห็นชอบตามที่จังหวัดเสนอให้จัดตั้ง “วนอุทยานน้ำตกตาตโคตอน” ขึ้น เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๘ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานป่าไม้จังหวัดชัยภูมิ

ต่อมา กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การจัดวนอุทยานแห่งนี้เป็นไปตามหลักวิชาการ และเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติอันสวยงามแห่งนี้ไว้ ควรสำรวจและปรับปรุงยกฐานะวนอุทยานน้ำตกตาตโคตอน ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ จึงมีคำสั่งกรมป่าไม้ที่ ๖๕๕/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ให้นายไกรลาส เทพสัมฤทธิ์พร นักวิชาการป่าไม้ ๔ หัวหน้าวนอุทยานน้ำตกตาตโคตอน ดำเนินการสำรวจหาข้อมูลเพิ่มเติม พบว่า วนอุทยานน้ำตกตาตโคตอนมีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เหมาะสมจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ ตามหนังสือวนอุทยานน้ำตกตาตโคตอนที่ กษ ๐๘๐๘(ตน)/๒๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๑๙

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้นำเสนอคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๑๙ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๑๙ เห็นชอบให้ยกฐานะวนอุทยานน้ำตกตาตโคตอนเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าภูแล่นคา ในท้องที่ตำบลท่าหินโงม ตำบลห้วยต้อน ตำบลนาฝาย และตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๙๗ ตอนที่ ๒๐๘ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๓ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๒๓ ของประเทศ

การมีส่วนร่วมภาครัฐ พระสงฆ์ เอกชน และประชาชน ผู้ว่าจังหวัด นำชาวชัยภูมิ “ร่วมพลังร่วมใจครั้งใหญ่ ด้วยการทอดผ้าป่าต้นไม้ สร้างฝายมีชีวิต” ตามโครงการ “ปาร์กซ์น้ำโล่ใหญ่ ชัยภูมิอุทยานแห่งชาติตาตโคตอน จังหวัดชัยภูมิ” บนพื้นที่ ๑๓,๐๐๐ ไร่

สภาพป่าโดยทั่วไปจำแนกออกได้เป็น ๒ ชนิดของสังคมพืชคือ ป่าเต็งรังและป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรังในอุทยานแห่งชาติตาตโคตอนพบขึ้นกระจุกกระจายในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒๕๐-๔๐๐ เมตร พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ เต็ง รัง พลวง แดง ชิงชัน ตะแบกเลือด มะกอกเกลื้อน ก่อแพะ กระโดน และมะค่าแต้ ฯลฯ ส่วนพืชพื้นล่างที่สำคัญได้แก่ หญ้าเพ็ก ลูกไม้ต่างๆ กระดุกอึ้ง

ลูกใต้ใบ เฟิน หมักม่อ กระมอบ และนางนวล เป็นต้น ในช่วงฤดูฝนจะมีไม้พื้นล่างพวกหญ้าและหญ้าเพ็กขึ้นอยู่หนาแน่นทั่วไป ใช้เป็นที่หลบซ่อนของสัตว์ป่าที่อยู่บนพื้นดินได้ดี เช่น กระต่ายป่า พังพอนธรรมดา นกคุ้มอีด นกกระทาทู่ง นกกระรางหัวขวาน อันเล็ก กระจ๊อน รวมทั้งหนู จิ้งเหลน และงูอีกหลายชนิด แต่ในฤดูแล้งพื้นป่าจะโปร่ง ประกอบกับมักเกิดไฟไหม้ป่าอยู่ประจำ สัตว์ป่าที่มีโพรง รังอาศัย หรือหาอาหารตามเรือนยอดและลำต้นของไม้ยืนต้น เช่น กระรอกบินเล็กแก้มขาว กระรอกบินแก้มสีแดง กิ้งก่าบินปีกสีส้ม กิ้งก่าสวนหัวสีน้ำเงิน กิ้งก่าสวนหัวแดง ตู๊กแกบ้าน นกตะขาบทู่ง นกตีทอง รวมทั้งนกหัวขวาน นกแซงแซว นกปรอด นกกระจี้ด นกกระจับ และนกกินป्ली จะไปหลบภัยอยู่ในพื้นที่ป่าดิบแล้งในอุทยานแห่งชาติตาไคโตนเป็นป่าที่ขึ้นในที่ค่อนข้างชุ่มชื้น บริเวณริมน้ำลำธาร หุบเขาและ ยอดเขา ความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ๓๐๐-๙๐๐ เมตร พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ พะยอม กระบก จิกตง ตีนเป็ดเขา ค้างคาว ตั้วแดง พะยอม พะวา มะกล่ำต้น หว้า ยางแดง มะแฟน พลองกินลูก ลำดวน และกะอวม พื้นป่าประกอบด้วยกล้าไม้ของไม้ชั้นบน ปอขนาน แก้ว เข็มขาว สาปเสื่อ หวายเขียว และเต่าร้าง เป็นต้น บนชั้นเรือนยอดไม้ยืนต้นในป่าดิบแล้งเป็นบริเวณที่สัตว์ป่าหลายชนิดใช้เป็นที่อยู่อาศัย หากิน หลบซ่อนตัว รวมทั้งดำเนินกิจกรรมต่างๆ สัตว์ป่าเหล่านี้ได้แก่ ลิงกัง ลิงลม พญากระรอกบินหูแดง กระรอกบินเล็กแก้มขาว ระรอกหลากสี นกบั้งรอกใหญ่ นกแก๊ก นกหกเล็กปากแดง นกปีกลายสก๊อต นกเป็ดธรรมดา รวมทั้งเหยี่ยวอีกหลายชนิด สัตว์ป่าที่ใช้ประโยชน์บริเวณพื้นป่าของป่าดิบแล้ง ได้แก่ หมูป่า เก้ง อีเห็นข้างลาย ลิ่น หนูห้วย ไก่ป่า นกกระรางหัวหงอก นกกระเบื้องผา ตะกวด งูเหลือม ผีเสื้อหางติ่งเฮเลน ผีเสื้อปลายปีกส้มใหญ่ และผีเสื้อจระกามลายู เป็นต้น

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารตลอดจนแนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นฐานบริบทสนับสนุนการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไคโตน ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีได้สรุปรายละเอียดดังนี้

๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นบริบทสนับสนุนการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไคโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีได้สรุปรายละเอียด ดังนี้

ตามพรรณ วงษ์แดง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทำกินต่อลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อำเภอ

จังหวัดลำพูน” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการสร้างเสริมการพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหลายด้าน ส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุขและที่สะดวกขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาต่างๆอีกมากมาย เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน ดังนั้น กระบวนการพัฒนา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโดยให้ผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น^{๓๕}

อดิگانต์ อัครจาละ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย จังหวัดลำพูน ในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมดำเนินโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกือบทุกด้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการประเมินผล พบว่ามีส่วนร่วมในระดับน้อย

ด้านการคิดวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านประเมินผลและด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการร่วมเสนอและวิเคราะห์ปัญหาในหมู่บ้านรวมถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมในการปฏิบัติ การเข้าร่วมในกิจกรรมของโครงการและการร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ในด้านการประเมินผล ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วม โดยมากเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลจะเป็นผู้ที่ป็นผู้นำของหมู่บ้านผู้มีอาชีพรับราชการหรือวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้มีความรู้และเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเชื่อถือ

ประชาชนเห็นว่า ควรมีการสนับสนุนให้มีการประชุมให้มากขึ้นทั้งการดำเนินงานควรให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะ เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆที่ถูกกำหนดขึ้นในโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านกอข่อยซึ่งสามารถให้ครัวเรือนอยู่ได้อย่างไม่ขัดสน พออยู่พอกิน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ควรมีการประเมินกิจกรรมและให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหา และตรงตามความต้องการของประชาชน^{๓๖}

^{๓๕} ตามพวรรณ วงษ์แดง, “ผลของการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทำกินต่อลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการป่าไม้, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.).

^{๓๖} อดิگانต์ อัครจาละ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย จังหวัดลำพูนในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่, ๒๕๕๔).

อรอนงค์ ธรรมกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น” จากผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำและสมาชิกมีบทบาทร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีในกระบวนการการมีส่วนร่วม ได้แก่การร่วมประชุมอภิปรายปัญหาหารือร่วมกัน กับการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม และการร่วมกันประเมินสรุปผลกิจกรรมที่ดำเนินการ รูปแบบที่สมาชิกองค์การชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นไปได้ตามระเบียบข้อบังคับที่กลุ่มร่วมกันกำหนด ในการดำเนินการ ทั้งที่เป็นงานส่วนรวมของชุมชน คือกิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์ กิจกรรมงานบุญประเพณี ของชุมชนและของส่วนตัว กิจกรรมการพัฒนาสถานที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน โรงเรียนและวัด และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว เช่นกิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน กิจกรรมร้านค้ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น^{๓๗}

ประมาณ ตันติกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาของชุมชนชนบท” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกลุ่มแกนกลางตั้งแต่ขั้นตอนคิดค้นปัญหา และจัดลำดับของปัญหา พร้อมทั้งขยายความคิด วิธีการแก้ปัญหา ไปยังชาวบ้านในชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ภายในชุมชนแรงผลักดันด้านบุคคล โครงสร้างของกลุ่ม ความถี่และระยะเวลาที่มีสัมพันธ์ของกลุ่มแบบแผนการเรียนรู้^{๓๘}

สมศักดิ์ น้อยนคร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการปฏิบัติงานและด้านการรับประโยชน์ในระดับมากส่วนด้านการศึกษาด้านการพัฒนาจิตสำนึกและด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางและผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์กับปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลไม่แตกต่างกัน^{๓๙}

^{๓๗} อรอนงค์ ธรรมกุล, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙).

^{๓๘} ประมาณ ตันติกุล, “กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาชุมชนชนบท”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘).

^{๓๙} สมศักดิ์ น้อยนคร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๕๑).

ตารางที่ ๒.๗ สรุปงานการสังเคราะห์การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินงอม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ตามพวรรณ วงษ์แดง, (๒๕๔๘)	การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการสร้างเสริมการพัฒนาที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหลายด้าน
อติกานต์ อัครจาละ, (๒๕๕๔)	ในภาพรวมการมีส่วนร่วมดำเนินโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของประชาชนหมู่บ้านกอช้อย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกือบทุกด้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการประเมินผล พบว่ามีส่วนร่วมในระดับน้อย
อรอนงค์ ธรรมกุล, (๒๕๕๙)	ผู้นำและสมาชิกมีบทบาทร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีในกระบวนการการมีส่วนร่วมได้แก่การร่วมประชุมอภิปรายปัญหาร่วมกัน กับการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม และการร่วมกันประเมิน
ประมาณ ตันพิกุล, (๒๕๕๘)	ประชาชนมีส่วนร่วมในกลุ่มแกนกลางตั้งแต่ขั้นตอนคิดค้นปัญหา และจัดลำดับของปัญหา พร้อมทั้งขยายความคิด วิธีการแก้ปัญหา ไปยังชาวบ้านในชุมชน
สมศักดิ์ น้อยนคร, (๒๕๕๑)	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะได้ผลว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องหรือกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมชุมชนเพื่อการพัฒนาบทบาทภาคประชาสังคมให้เข้าไปมีบทบาทในด้านต่างๆมากที่สุดแต่ในการมีส่วนร่วมนั้นบางครั้งก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของชุมชนเพราะยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนในชุมชนและการมีส่วนร่วมในบางกิจกรรมนั้นประชาชนให้ความสนใจน้อยมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายๆอย่างเช่นสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองโดยเฉพาะด้าน

เศรษฐกิจที่ประชาชนโดยเฉพาะในชุมชนเมืองที่ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพมากกว่าให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในชุมชนแต่ในสังคมชนบทนั้นประชาชนยังคงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนมากกว่า

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีได้สรุปรายละเอียด ดังนี้

วินัย ปราสาทศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง ตำบลห้วยทราย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ราษฎรบ้านยาง มีอาชีพหลักและรายได้หลักจากโรงงานอุตสาหกรรม การร่วมมือในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้จากราษฎรน้อย เนื่องจากได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติน้อย การพึ่งพิงน้ำซับจากอุทยานแห่งชาติเพื่อทำการเกษตรมีน้อย การขยายการถือครองที่ดินมีขนาดเล็ก คือ ต่ำกว่า ๑ ไร่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยตอบคำถามขนาดการถือครองที่ดิน เนื่องจากไม่ไว้วางใจต่อบุคคลที่ทำการสอบถาม^{๔๐}

อำนาจ แสนเสนาะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สวนป่า โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ กรณีแปลง FPT ตำบลป่าแล้วหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพหลักทางการเกษตรกรรมจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สวนป่าโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพหลักนอกเหนือจากการเกษตรทั้งนี้เนื่องจากอาชีพเกษตรใช้เวลาในการประกอบอาชีพเป็นช่วงเวลาหรือฤดูกาล เมื่อว่างเว้นจากการทำการเกษตรก็สามารถให้ความร่วมมือกับโครงการฯได้และยังเป็นการสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้ตลอดปี^{๔๑}

^{๔๐} วินัย ปราสาทศรี, “การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารทรัพยากรป่าไม้, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓).

^{๔๑} อำนาจ แสนเสนาะ, “ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สวนป่าโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ กรณีแปลง FPT ๒๕ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการป่าไม้, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕).

ศลิษา พึ่งแก้วแสง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านแม่เตาดินและบ้านห้วยแก้ว ได้อาศัยพึ่งพิงป่าในการดำรงชีวิตมาเป็นเวลานาน ซึ่งชาวบ้านได้รักษาป่าบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องการน้กถือผี ขณะเดียวกัน ป่าเป็นสิทธิร่วมกันของชุมชนไม่ใช่ของหลวงชาวบ้านทุกคนจึงมีสำนึกร่วมกันถึงสิทธิและหน้าที่ในการจัดการและใช้ประโยชน์จากป่าไปพร้อมๆกัน กระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าของชาวบ้านมี ๔ ขั้นตอนคือ การร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติของปัญหาและการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล^{๔๒}

จำเนียร ศิลปะอาษา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อำเภอส่วนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติอำเภอส่วนผึ้ง และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาธรรมชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเรื่องดังกล่าว คือ ความคาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติมากกว่า^{๔๓}

ประสพสุข ดีอินทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า คือ ๑.อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การมีที่ดินถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ การใช้เชื้อเพลิง การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ ๒.ขนาดครอบครัว ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ๓.เจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ ๔.ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับสูงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

^{๔๒} ศลิษา พึ่งแก้วแสง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗).

^{๔๓} จำเนียร ศิลปะอาษา, “การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อำเภอส่วนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, (มหาวิทยาลัยมหิดล: จังหวัดนครปฐม, ๒๕๔๐).

ในการป้องกันรักษาป่าไม้ คือ ขาดอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิด รองลงมาคือ ขาดเจ้าหน้าที่สนับสนุน ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย และขาดกำลังคน^{๔๔}

ตารางที่ ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วินัย ปราสาทศรี, (๒๕๕๓)	ราษฎรบ้านยาง มีอาชีพหลักและรายได้หลักจากโรงงานอุตสาหกรรม การร่วมมือในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้จากราษฎรน้อย เนื่องจากได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติน้อย
อำนาจ แสนเสนาะ, (๒๕๕๕)	ประชาชนที่มีอาชีพหลักนอกเหนือจากการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพเกษตรใช้เวลาในการประกอบอาชีพเป็นช่วงเวลาหรือฤดูกาล
ศลิษา พิงแสงแก้ว, (๒๕๓๗)	ชาวบ้านแม่เตาดินและบ้านห้วยแก้ว ได้อาศัยพึ่งพิงป่าในการดำรงชีวิตมาเป็นเวลานาน ซึ่งชาวบ้านได้รักษาป่าบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องการนักถือผี
จำเนียร ศิลปะอาชา, (๒๕๔๐)	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติอำเภอส่วนฝั่ง และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาธรรมชาติ
ประสพสุข ดีอินทร์, (๒๕๕๑)	ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับสูงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันรักษาป่าไม้ คือ ขาดอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิด รองลงมาคือ ขาดเจ้าหน้าที่สนับสนุน ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย และขาดกำลังคน

สรุปจากหลักการกรอบแนวคิดเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ครั้งนี้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

^{๔๔} ประสพสุข ดีอินทร์, “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, (มหาวิทยาลัยมหิดล: จังหวัดนครปฐม, ๒๕๕๑).

ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาส่งเสริมชาวบ้านให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืน ยังมีประชาชนบางกลุ่มยังขาดการให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ป้องกันทรัพยากรป่าไม้ คงจะมีเฉพาะผู้นำชุมชนที่จริงจังและเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหากชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แล้ว ก็จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้มากยิ่งขึ้น

๒.๕.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม

จากเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้สรุปรายละเอียด ดังนี้

พระครูนิกรสุนทร (สมพงษ์ นุ่มสกุล) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท” ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม ไว้ว่าเป็นหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีที่กล่าวไว้ในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท อีกข้อหนึ่งที่ครอบคลุมการปฏิบัติความสามัคคีธรรมทั้งทาง กาย วาจา และทางจิตใจ ได้อย่างดีที่สุดประการหนึ่ง คือ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ^{๔๕}

พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโณ (แก้วกอ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า หลักอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๒ ประเภท คือ ราชอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับคฤหัสถ์ผู้มีหน้าที่ในการปกครอง) และภิกษุอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับบรรพชิตผู้ไฝ่ธรรม) อปริหานิยธรรมปรากฏในสูตรต่างๆเช่น มหาปริพพาณสูตร เป็นต้น โดยแต่ละสูตรมีหลักธรรม ๔ ประการบ้าง ๖ ประการบ้าง และ ๗ ประการบ้าง ซึ่งเทศบาลตำบลขามใหญ่ได้ประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม ดังนี้ (๑) มีการประชุมกันเนืองนิตย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ (๒) พร้อมเพิ่กันประชุมและเลิกประชุม พร้อมเพิ่กันทำกิจที่พึงกระทำร่วมกันหาข้อสรุปที่เป็นสำคัญเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (๓) เคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ได้วางไว้เป็นอย่างดีและยึดหลักปรัชญาดั้งเดิมมาเป็นแนวทางการบริหาร

^{๔๕} พระครูนิกรสุนทร (สมพงษ์ นุ่มสกุล), “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

(๔) เคารพนับถือต่อผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมและผู้อาวุโสเคารพเชื่อฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน (๕) คຸ້ມครองสิทธิ์เด็กและสตรี จากการดูหมิ่นเหยียดหยามหรือการใช้ความรุนแรงข่มเหงรังแกและการล่วงละเมิด (๖) ให้รักษาเจดีย์หรือสัญลักษณ์สำคัญทางพระพุทธศาสนาได้รับการดูแล และบูรณะปฏิสังขรณ์ (๗) สนับสนุนส่งเสริมคนให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ พร้อมทั้งให้ความอารักขาและคຸ້ມครอง^{๔๖}

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระครูนิกรสุนทร (นุ้มสกุล), (๒๕๕๓)	ไว้ว่าเป็นหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีที่กล่าวไว้ในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท อีกข้อหนึ่งที่ครอบคลุมการปฏิบัติความสามัคคีธรรมทั้งทางกาย วาจา และทางจิตใจ ได้อย่างดีที่สุดประการหนึ่ง คือ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ
พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโน (แก้วกอ), (๒๕๕๖)	หลักอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๒ ประเภท คือ ราชอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับคฤหัสถ์ผู้มีหน้าที่ในการปกครอง) และภิกษุอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับบรรพชิตผู้ไฝ่ธรรม) อปริหานิยธรรมปรากฏมีในสูตรต่างๆ เช่น มหาปริพพานสูตร เป็นต้น

^{๔๖} พระปลัดสุรพงษ์ ฐิตญาโน (แก้วกอ), “การศึกษาวิเคราะห์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักอปริหานิยธรรม”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

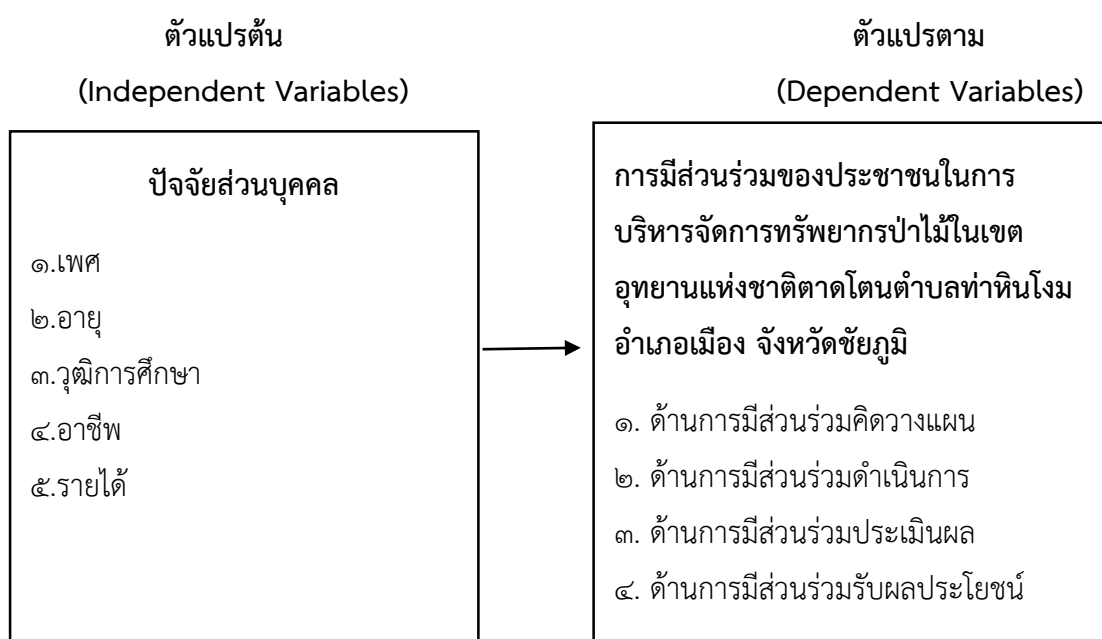
สรุปได้ว่า หลักอปริหานิยธรรม เป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยความสามัคคีมีค่อนข้างมากทีเดียว เนื่องจากความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ความสมานฉันท์ปรองดองกัน กิริยาที่พร้อมเพรียงด้วยความเกื้อหนุนกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งหลักอปริหานิยธรรมมีคุณลักษณะส่งเสริมไปในทางก่อให้เกิดมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว โดยได้แบ่งออกลักษณะของการนำไปปฏิบัติไว้เป็น ๒ ฝ่ายคือ ภิกษุอปริหานิยธรรมสำหรับพระภิกษุ และ ราชอปริหานิยธรรม สำหรับคฤหัสถ์ผู้มีหน้าที่ในการปกครอง ซึ่งทั้ง ๒ ฝ่ายมีเนื้อหาสาระสำคัญที่เหมือนกัน แล้วแต่ว่าจะมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานะของฝ่ายนั้น ๆ หลักอปริหานิยธรรมปรากฏมีในพระสูตรต่าง ๆ เช่น มหาปริพพานสูตร เป็นต้น โดยแต่ละสูตรมีหลักธรรม ๔ ประการบ้าง ๖ ประการบ้าง และ ๗ ประการบ้าง

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลีของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยกำหนดมาจากตัวแปรต้น และตัวแปรตามซึ่งตามกรอบทฤษฎีของ โคเฮนและอัพฮอฟ ซึ่งเป็นในการทำงานแล้วละก็หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายนั้นมียอดประกอบด้วยกัน ดังนี้^{๔๗}

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ดังแผนภาพที่ ๒.๒

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดการวิจัย

^{๔๗} Cohen , J.M. and Up Hoff , N.T. Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies, (New York: World Developments Cornell University, 1981), p 25.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นการศึกษาโดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑). ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปของผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๕,๐๘๓ คน^๑

---

^๑ สำนักงานทะเบียนจังหวัดชัยภูมิ, รายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๒, (ชัยภูมิ: ส.ส. ๑๑,๒๕๕๗), (อัดสำเนา).

๒). กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งมีทั้งสิ้น จำนวน ๓๗๑ คน

ก. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ การคำนวณหาขนาด/จำนวนตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนหรือปริมาณประชากร เช่น ผู้นำ คณะกรรมการและประชาชนทั่วไปของผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่ ตำบลท่าหินโงม จำนวน ๕,๐๘๓ คน การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) ได้ดังนี้

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้
 N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error 0.05)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$n = \frac{5,083}{1 + 5,083(0.05)^2}$$

$$n = \frac{5,083}{1 + 12.7075}$$

$$n = \frac{5,083}{13.7075}$$

$$n = 370.81$$

$$n = 371$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = 371$ คน

---

^๒ อภินันท์ จันตะณี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, (ฝ่ายบัณฑิตศึกษา วิทยาการจัดการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

ข. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

๑).หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการป่าชุมชนและประชาชนไปตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลท่าหินโงม ด้วยการด้วยเปรียบเทียบสัดส่วนตามสูตรจึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของชากรดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ตามหมู่บ้านต่างๆ)

หมู่บ้าน	หมู่ที่	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บ้านท่าหินโงม	๑	๑,๒๐๐	๑๐๐
บ้านแจ้งเจริญ	๒	๕๕๕	๔๐
บ้านห้วยหมากแดง	๓	๒๗๐	๑๙
บ้านวังโพน	๔	๒๒๙	๔๐
บ้านวังน้ำเขียว	๕	๓๔๘	๙๐
บ้านหินหนับ	๖	๑,๖๔๓	๒๓
บ้านใหม่บัวงาม	๗	๕๕๓	๓๐
บ้านชัยสมบูรณ์	๘	๒๘๘	๒๘
รวม	๘ หมู่บ้าน	๕,๐๘๓	๓๗๑

๒) วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

๒.๑) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยวิธีการนับเรียงลำดับความถี่ของบ้านเลขที่ที่มีจำนวนตัวเลขคู่

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) พระสงฆ์ ผู้บริหารสวนท้องถื่น นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ และประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ซึ่งมีความสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. พระศรีสัจญาณมุนี   ป.ธ.๙ รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ

๒. พระครูพิสิษฐ์รัตโนภาส   เจ้าคณะตำบลนาฝาย เขต ๑ วัดท่าหินโงม

อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๓. นายจันทร์ทิพย์ ติ้ววรรณ   กำนันตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๔. นายณพวงศ์ พฤกษชาติ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๕. นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๖. นายวิชานนท์ แสนผาสา ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ อุทยาน
แห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๗. นายสมพงษ์ โสวิชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม ตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๘. นายเสกสรร เพชรสกุลจิตร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านหินหนีบ ตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๙. นายเล็ก จีแอ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ บ้านใหม่บัวงาม ตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๑๐. นายแดง ตาคำ ราษฎรประชาชนในตำบลท่าหินโงม ตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๑๑. นายนิพนธ์ ปวกพรมมา กรรมการป่าชุมชนท่าหินโงม ตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการ
สร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาหลักการ และแนวทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร
จัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่
ปริญญานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมพันธภาพประสิทธิภาพที่เที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำนานทำหิโนม อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำนานทำหิโนม อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำนานทำหิโนม อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำนานทำหิโนม อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำนานทำหิโนม อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำนานทำหิโนม อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง ๔ ด้านๆละ ๖ ข้อ รวม ๒๔ ข้อ ได้แก่

๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน
๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ
๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล
๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี

ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ๕ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- ๓ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (Open ended Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของแบบสอบถามปลายเปิดจำแนกตามประเด็นของตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วย

๑. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

๒. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

๓. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

๔. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปริญญานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. อาจารย์ ดร.เชษฐณรงค์ อรชุน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
๕. อาจารย์กลอยใจ ชวนศรีไพบูลย์	อาจารย์พิเศษภาคทดสอบและวิจัยทางการศึกษา ภาคหลักสูตรและการสอบคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๘-๑.๐๐

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่ผู้นำชุมชน กรรมการป่าชุมชนและประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α coefficient)ตามวิธีการของ (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๗๖๘

๔ .นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

ข .เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑ .แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

๒ .แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

๓ .แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

๔ .แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ก. เชิงปริมาณ

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๒. ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำในพื้นที่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการประชาชน

ทั่วไปที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตตัน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้นำในชุมชน และประชาชนทั่วไปที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตตัน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๓๗๑ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ข. เชิงคุณภาพ

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกหรือการบันทึกเทป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ก. เชิงปริมาณ

๓.๕.๑ นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๓.๕.๒ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) แล้วหาค่าร้อยละ

๒. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตตัน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตรวจแบบสอบถามของผู้นำในชุมชน และประชาชนทั่วไปในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติตาโตตัน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๓. แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๓

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยสุด

๔) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิโดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่า เอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปร ต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็น รายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ และข้อเสนอแนะอื่นๆ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๕) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

๑. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

๒. นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓. วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

๔. สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

^๓ สุวริย์ ศิริโกศาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.

ข. เชิงคุณภาพ

๑. การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์
๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) พร้อมนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิง

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๑ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๔.๖. องค์ความรู้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๗๑)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	๒๐๘	๕๖.๑๐
	หญิง	๑๖๓	๔๓.๙๐
	รวม	๓๗๑	๑๐๐.๐๐
อายุ			
	ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๕	๑.๓๐
	๒๐ – ๓๐ ปี	๑๐๑	๒๗.๒๐
	๓๑ – ๔๐ ปี	๑๓๑	๓๕.๓๐
	มากกว่า ๔๐ ปี	๑๓๔	๓๖.๑๐
	รวม	๓๗๑	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษา			
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	๑๑๐	๒๙.๖๐
	มัธยมศึกษาตอนต้น	๕๗	๑๕.๔๐
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	๙๔	๒๕.๓๐
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๒๗	๗.๓๐
	ปริญญาตรี	๘๑	๒๑.๘๐
	สูงกว่าปริญญาตรี	๒	๐.๕๐
	รวม	๓๗๑	๑๐๐.๐๐
อาชีพ			
	เกษตรกร	๑๕๕	๔๑.๘๐
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	๓๗	๑๐.๐๐
	รับจ้างทั่วไป	๑๒๒	๓๒.๙๐
	รับราชการ	๔๗	๑๒.๗๐
	รัฐวิสาหกิจ	๑๐	๒.๗๐
	รวม	๓๗๑	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n = ๓๗๑)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๙๗	๕๓.๑๐
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๖๑	๑๖.๔๐
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๕๗	๑๕.๔๐
๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๕๖	๑๕.๑๐
รวม	๑๗๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑๐ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๐

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุมากกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๐ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๐ และมีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี มีจำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๐ และมีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๐ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๐ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๐ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๐ มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๐ และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๐ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๐ มีอาชีพรับราชการ จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๐ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ และมีอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๐ ตามลำดับ

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑๐ มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๐ มีรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๐ และมีรายได้ ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป จำนวน ๕๖ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผลกระทบ และปัญหาอุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมร่วมคิดวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ ๔.๒-๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม

(n = ๓๗๑)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	๓.๑๘	๐.๘๖๗	ปานกลาง
๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	๓.๑๗	๐.๘๐๘	ปานกลาง
๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	๓.๐๙	๐.๘๔๓	ปานกลาง
๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	๓.๓๔	๐.๗๖๒	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๐	๐.๗๕๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๐, S.D.=๐.๗๕๙)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ($\bar{X}$ = ๓.๑๘, S.D.=๐.๘๖๗) ๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X}$ = ๓.๑๗, S.D.=๐.๘๐๘) ๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}$ = ๓.๐๙,

S.D.=๐.๘๔๓) ๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = ๓.๓๔, S.D.=๐.๗๖๘) ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

(n = ๓๗๑)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับ อบต.	๓.๑๔	๑.๐๗๐	ปานกลาง
๒.	อบต. ได้เปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในทุกขั้นตอน	๓.๑๓	๑.๐๕๙	ปานกลาง
๓.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับ อบต.	๓.๐๖	๑.๐๗๖	ปานกลาง
๔.	ท่านได้มีส่วนร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๗	๐.๙๖๗	ปานกลาง
๕.	ท่านได้มีส่วนร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการจัดการวางแผนโครงการปลูกป่าเพื่อลดปัญหาโลกร้อน	๓.๓๓	๑.๐๑๑	ปานกลาง
๖.	ท่านได้มีส่วนร่วมกับ อบต. และป่าไม้ในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๐	๑.๐๐๓	ปานกลาง
๗.	ท่านได้มีส่วนร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการวางแผนในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	๓.๑๗	๑.๐๐๘	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓ (ต่อ)

(n = ๓๗๑)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๘.	ท่านได้มีส่วนร่วมกับ อบต. และ ป่าไม้ ในการวางแผน ติดตาม บำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๖	๐.๙๖๔	ปานกลาง
รวม		๓.๑๘	๐.๘๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนในตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๘$, S.D. = ๐.๘๖๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

(n = ๓๗๑)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๕	๐.๙๙๗	ปานกลาง
๒.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๘	๐.๙๔๙	ปานกลาง
๓.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๓	๑.๐๕๕	ปานกลาง
๔.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๒	๑.๐๑๗	ปานกลาง
๕.	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๒	๐.๙๒๘	ปานกลาง
๖.	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๓	๐.๘๘๘	ปานกลาง
๗.	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่างๆในชุมชน	๓.๒๗	๐.๙๓๑	ปานกลาง
๘.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๓๐	๐.๙๓๓	ปานกลาง
รวม		๓.๑๗	๐.๘๐๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๑๗, S.D. = ๐.๘๐๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโต โดย ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

(n = ๓๗๑)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการบริการจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๑	๐.๙๖๐	ปานกลาง
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๐๙	๐.๙๔๗	ปานกลาง
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ในงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆให้เหมาะสมกับชุมชน	๓.๑๑	๑.๐๑๓	ปานกลาง
๔	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ต่างในชุมชน	๓.๐๘	๐.๙๗๙	ปานกลาง
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มงานต่างๆในชุมชน	๓.๑๐	๐.๙๘๗	ปานกลาง
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	๓.๐๕	๐.๙๗๓	ปานกลาง
๗	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๑๐	๐.๙๖๘	ปานกลาง
๘	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน	๓.๑๖	๐.๙๖๓	ปานกลาง
รวม		๓.๐๙	๐.๘๔๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.843) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

(n = ๓๗๑)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	๓.๒๐	๐.๙๗๙	ปานกลาง
๒	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น	๓.๒๗	๐.๙๕๖	ปานกลาง
๓	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน	๓.๔๓	๐.๙๗๗	ปานกลาง
๔	ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๓๔	๐.๘๕๗	ปานกลาง
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	๓.๒๙	๐.๙๐๘	ปานกลาง
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๓.๒๗	๐.๙๔๘	ปานกลาง
๗	ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์ จากการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรป่าไม้ จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ชุมชนได้ร่วมกันทำ	๓.๔๕	๐.๙๒๗	ปานกลาง
๘	ท่านเห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้สามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน	๓.๔๙	๐.๙๔๘	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๔	๐.๗๖๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยค่าเฉลี่ยรวมรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๓๔, S.D. =๐.๗๖๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ

(n = ๓๗๑)

การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารจัดการทรัพยากร ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๒๐๘ คน)		หญิง (๑๖๓ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑.ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	๓.๑๕	๐.๘๘๑	๓.๒๒	๐.๘๔๔	-๐.๗๗๗	๐.๔๓๘
๒.ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	๓.๑๒	๐.๘๒๒	๓.๒๓	๐.๗๘๗	-๑.๒๙๙	๐.๑๙๕
๓.ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	๓.๐๖	๐.๘๓๓	๓.๑๔	๐.๘๕๗	-๐.๘๕๖	๐.๓๙๓
๔.ด้านการมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์	๓.๓๑	๐.๗๗๖	๓.๓๘	๐.๗๔๔	-๐.๙๒๑	๐.๓๕๘
รวม	๓.๑๖	๐.๗๗๔	๓.๒๔	๐.๗๓๙	-๑.๐๓๗	๐.๓๐๑

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่ต่างกัน ($t = -๑.๐๓๗$, $Sig. = ๐.๓๐๑$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอายุ

(n = ๓๗๑)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		SS	Df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วม คิดวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๔๕	๓	๐.๗๘๒	๑.๐๓๙	๐.๓๗๕
	ภายในกลุ่ม	๒๗๖.๐๓๖	๓๖๗	๐.๗๕๒		
	รวม	๒๗๘.๓๘๑	๓๗๐			
๒. ด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๓๘	๓	๐.๔๗๙	๐.๗๓๓	๐.๕๓๓
	ภายในกลุ่ม	๒๔๐.๑๒๐	๓๖๗	๐.๖๕๔		
	รวม	๒๔๑.๕๕๘	๓๗๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๔๓	๓	๐.๓๔๘	๐.๔๘๖	๐.๖๙๒
	ภายในกลุ่ม	๒๖๒.๕๑๔	๓๖๗	๐.๗๑๕		
	รวม	๒๖๓.๕๕๖	๓๗๐			
๔. ด้านการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๑๙	๓	๐.๙๐๖	๑.๕๖๔	๐.๑๙๘
	ภายในกลุ่ม	๒๑๒.๖๐๔	๓๖๗	๐.๕๗๙		
	รวม	๒๑๕.๓๒๓	๓๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๘๒	๓	๐.๔๒๗	๐.๗๔๐	๐.๕๒๙
	ภายในกลุ่ม	๒๑๒.๐๗๓	๓๖๗	๐.๕๗๘		
	รวม	๒๑๓.๓๕๕	๓๗๐			

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.740$, $Sig. = 0.529$) ดังนั้นจึงปฏิเสธ
สมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่
ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n= ๓๗๑)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		SS	Df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วม คิควางแผน	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๓๗๒	๕	๒.๐๗๔	๒.๘๒๕*	๐.๐๑๖
	ภายในกลุ่ม	๒๖๘.๐๐๙	๓๖๕	๐.๗๓๔		
	รวม	๒๗๘.๓๘๑	๓๗๐			
๒. ด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๔๑๓	๕	๑.๒๘๓	๑.๙๙๑	๐.๐๗๙
	ภายในกลุ่ม	๒๓๕.๑๔๕	๓๖๕	๐.๖๔๔		
	รวม	๒๔๑.๕๕๘	๓๗๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๖.๘๕๙	๕	๑.๓๗๒	๑.๙๕๑	๐.๐๘๕
	ภายในกลุ่ม	๒๕๖.๖๙๗	๓๖๕	๐.๗๐๓		
	รวม	๒๖๓.๕๕๖	๓๗๐			
๔. ด้านการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๖๒	๕	๐.๘๑๒	๑.๔๐๔	๐.๒๒๒
	ภายในกลุ่ม	๒๑๑.๒๖๑	๓๖๕	๐.๕๗๙		
	รวม	๒๑๕.๓๒๓	๓๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๑๒	๕	๑.๑๒๒	๑.๙๗๒	๐.๐๘๒
	ภายในกลุ่ม	๒๐๗.๗๔๔	๓๖๕	๐.๕๖๙		
	รวม	๒๑๓.๓๕๕	๓๗๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F = ๑.๙๗๒$, $Sig. = ๐.๐๘๒$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ($F = ๒.๘๒๕$, $Sig. = ๐.๐๑๖$) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา **ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน**

(n= ๓๗๑)

		วุฒิการศึกษา					
วุฒิการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		๓.๓๕	๓.๐๘	๓.๑๒	๓.๕๒	๒.๙๘	๓.๒๕
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา							
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๐๘	-					
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๓.๑๒	-	-				
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๓.๕๒	-	-	-			
ปริญญาตรี	๒.๙๘	-	-	-	-		
สูงกว่าปริญญาตรี	๓.๒๕	-	-	-	-	-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า วุฒิการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มากกว่า ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ น้อยกว่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

วุฒิการศึกษานอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มากกว่า ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานข้อที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตาโดน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตาโดน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๗๑)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตาโดน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		SS	Df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วม คิควางแผน	ระหว่างกลุ่ม	๒๓.๑๒๓	๔	๕.๗๘๑	๘.๒๘๙**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๕๕.๒๕๘	๓๖๖	๐.๖๙๗		
	รวม	๒๗๘.๓๘๑	๓๗๐			
๒. ด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๗๒๐	๔	๔.๖๘๐	๗.๖๘๗**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๒๒.๘๓๘	๓๖๖	๐.๖๐๙		
	รวม	๒๔๑.๕๕๘	๓๗๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๒๐.๕๓๔	๔	๕.๑๓๓	๗.๗๓๑**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๔๓.๐๒๓	๓๖๖	๐.๖๖๔		
	รวม	๒๖๓.๕๕๖	๓๗๐			
๔. ด้านการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๘.๑๗๐	๔	๒.๐๔๒	๓.๖๐๙**	๐.๐๐๗
	ภายในกลุ่ม	๒๐๗.๑๕๓	๓๖๖	๐.๕๖๖		
	รวม	๒๑๕.๓๒๓	๓๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๔๕๙	๔	๔.๑๑๕	๗.๖๔๙**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๙๖.๘๙๖	๓๖๖	๐.๕๓๘		
	รวม	๒๑๓.๓๕๕	๓๗๐			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน ($F = ๗.๖๔๙$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ($F = ๘.๒๘๙$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($F = ๗.๖๘๗$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($F = ๗.๗๓๑$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($F = ๓.๖๐๙$, $Sig. = ๐.๐๐๗$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ตามลำดับ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีผลต่างอย่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๒ – ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม

(n = ๓๗๑)

อาชีพ	อาชีพ					
	เกษตรกรรม		ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับ ราชการ	รัฐ วิสาหกิจ
	$\bar{X}$	๓.๑๒	๓.๘๓	๓.๑๓	๓.๑๒	๓.๒๓
เกษตรกรรม	๓.๑๒	-	-๐.๗๑*	-๐.๐๑	๐.๐๐	-๐.๑๑
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	๓.๘๓	-	-	๐.๗๐*	๐.๗๑*	๐.๖๐*
รับจ้างทั่วไป	๓.๑๓	-	-	-	๐.๐๑	-๐.๑๐
รับราชการ	๓.๑๒	-	-	-	-	-๐.๑๑
รัฐวิสาหกิจ	๓.๒๓	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า อาชีพเกษตรกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ โดยภาพรวม น้อยกว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ โดยภาพรวม มากกว่า อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพรับราชการ และอาชีพรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

(n = ๓๗๑)

อาชีพ	อาชีพ					
	เกษตรกรรม	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ	รัฐวิสาหกิจ	
	$\bar{X}$	๓.๐๖	๓.๙๑	๓.๑๑	๓.๑๔	๓.๔๑
เกษตรกรรม	๓.๐๖	-	-๐.๘๕*	-๐.๐๕	-๐.๐๘	-๐.๓๕
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	๓.๙๑	-	-	๐.๘๐*	๐.๗๗*	๐.๕๐
รับจ้างทั่วไป	๓.๑๑	-	-	-	-๐.๐๓	-๐.๓๐
รับราชการ	๓.๑๔	-	-	-	-	-๐.๒๗
รัฐวิสาหกิจ	๓.๔๑	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า อาชีพเกษตรกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน น้อยกว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน มากกว่า อาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

(n = ๓๗๑)

อาชีพ	อาชีพ					
	เกษตรกรรม	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ	รัฐวิสาหกิจ	
	$\bar{X}$	๓.๐๖	๓.๘๓	๓.๑๔	๓.๐๘	๓.๓๒
เกษตรกรรม	๓.๐๖	-	-๐.๗๗*	-๐.๐๘	-๐.๐๒	-๐.๒๖
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	๓.๘๓	-	-	๐.๖๙*	๐.๗๕*	๐.๕๑
รับจ้างทั่วไป	๓.๑๔	-	-	-	๐.๐๖	-๐.๑๘
รับราชการ	๓.๐๘	-	-	-	-	-๐.๒๔
รัฐวิสาหกิจ	๓.๓๒	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า อาชีพเกษตรกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการน้อยกว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ มากกว่า อาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

(n = ๓๗๑)

อาชีพ	อาชีพ					
	เกษตรกรรม	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ	รัฐวิสาหกิจ	
	$\bar{X}$	๓.๐๓	๓.๘๐	๓.๐๒	๒.๙๘	๒.๘๘
เกษตรกรรม	๓.๐๓	-	-๐.๗๗*	๐.๐๑	๐.๐๕	๐.๑๕
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	๓.๘๐	-	-	๐.๗๘*	๐.๘๒*	๐.๙๒*
รับจ้างทั่วไป	๓.๐๒	-	-	-	๐.๐๔	๐.๑๔
รับราชการ	๒.๙๘	-	-	-	-	๐.๑๐
รัฐวิสาหกิจ	๒.๘๘	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า อาชีพเกษตรกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลน้อยกว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล มากกว่า อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพรับราชการ และอาชีพรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

(n = ๓๗๑)

อาชีพ	อาชีพ					
	เกษตรกรรม		ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับ ราชการ	รัฐ วิสาหกิจ
	$\bar{X}$	๓.๓๒	๓.๗๗	๓.๒๕	๓.๒๙	๓.๓๐
เกษตรกรรม	๓.๓๒	-	-๐.๔๕*	๐.๐๗	๐.๐๓	๐.๐๒
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	๓.๗๗	-	-	๐.๕๒*	๐.๔๘*	๐.๔๗
รับจ้างทั่วไป	๓.๒๕	-	-	-	-๐.๐๔	-๐.๐๕
รับราชการ	๓.๒๙	-	-	-	-	-๐.๐๑
รัฐวิสาหกิจ	๓.๓๐	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า อาชีพเกษตรกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ น้อยกว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มากกว่า อาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

สมมติฐานข้อที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตาโดน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตาโดน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้

(n = ๓๗๑)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตาโดน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		SS	Df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการมีส่วนร่วม คิดวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	๒๗.๐๙๔	๓	๙.๐๓๑	๑๓.๑๙๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๕๑.๒๘๗	๓๖๗	๐.๖๘๕		
	รวม	๒๗๘.๓๘๑	๓๗๐			
๒. ด้านการมีส่วนร่วม ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๙๔๒	๓	๕.๖๔๗	๙.๒๒๗**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๒๔.๖๑๖	๓๖๗	๐.๖๑๒		
	รวม	๒๔๑.๕๕๘	๓๗๐			
๓. ด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๒๑.๐๑๒	๓	๗.๐๐๔	๑๐.๕๙๘**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๔๒.๕๔๕	๓๖๗	๐.๖๖๑		
	รวม	๒๖๓.๕๕๖	๓๗๐			
๔. ด้านการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๖๕๖	๓	๓.๘๘๕	๗.๐๐๑**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๐๓.๖๖๗	๓๖๗	๐.๕๕๕		
	รวม	๒๑๕.๓๒๓	๓๗๐			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๗.๖๐๒	๓	๕.๘๖๗	๑๑.๐๐๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๙๕.๗๕๓	๓๖๗	๐.๕๓๓		
	รวม	๒๑๓.๓๕๕	๓๗๐			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้ พบว่า แตกต่างกัน ($F = ๑๑.๐๐๐$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ($F = ๑๓.๑๙๐$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($F = ๙.๒๒๗$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($F = ๑๐.๕๙๘$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($F = ๗.๐๐๑$, $Sig. = ๐.๐๐๐$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ตามลำดับ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีผลต่างอย่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๘ – ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวม

(n = ๓๗๑)

รายได้	$\bar{X}$	รายได้			
		ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๓.๐๖	๓.๕๔	๓.๔๙	๓.๐๑
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๓.๐๖	-	-๐.๔๘*	-๐.๔๓*	๐.๐๕
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๔	-	-	๐.๐๕	๐.๕๓*
๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๔๙	-	-	-	๐.๔๘*
๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓.๐๑	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ โดยภาพรวม น้อยกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ โดยภาพรวม มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

(n = ๓๗๑)

รายได้	$\bar{X}$	รายได้			
		ต่ำกว่า	๑๕,๐๐๑ –	๒๐,๐๐๑ –	๒๕,๐๐๐
		๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	บาท
		บาท	บาท	บาท	ขึ้นไป
		๒.๙๗	๓.๕๔	๓.๖๐	๓.๐๙
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๒.๙๗	-	-๐.๕๗*	-๐.๖๓*	-๐.๑๒
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๔	-	-	-๐.๐๖	๐.๔๕*
๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๖๐	-	-	-	๐.๕๑*
๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๐๙	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน น้อยกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

(n = ๓๗๑)

รายได้	$\bar{X}$	รายได้			
		ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๓.๐๔	๓.๔๙	๓.๔๗	๒.๙๗
		๓.๐๔	๓.๔๙	๓.๔๗	๒.๙๗
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๓.๐๔	-	-๐.๔๕*	-๐.๔๓*	๐.๐๗
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๔๙	-	-	๐.๐๒	๐.๕๒*
๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๔๗	-	-	-	๐.๕๐*
๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒.๙๗	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ น้อยกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

(n = ๓๗๑)

รายได้	$\bar{X}$	รายได้			
		ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๒.๙๓	๓.๔๗	๓.๔๑	๒.๙๔
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๒.๙๓	-	-๐.๕๔*	-๐.๔๘*	-๐.๐๑
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๔๗	-	-	๐.๐๖	๐.๕๓*
๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๔๑	-	-	-	๐.๔๗*
๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒.๙๔	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล น้อยกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

(n = ๓๗๑)

รายได้	$\bar{X}$	รายได้			
		ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๑	๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๑	๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๑	๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป
		๑๕,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาท	๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๐๕
		๓.๒๙	๓.๖๓	๓.๔๘	๓.๐๕
ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๓.๒๙	-	-๐.๓๔*	-๐.๑๙	๐.๒๔*
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๓	-	-	๐.๑๕	๐.๕๘*
๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท	๓.๔๘	-	-	-	๐.๔๓*
๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๓.๐๕	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ น้อยกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท แต่มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ประชาชนที่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท และรายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

(n=๓๗๑)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษายอมรับ ปฏิเสธ	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑.๐๓๗	-	๐.๓๐๑	-	✓
๒.	อายุ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	-	๐.๗๔๐	๐.๕๒๙	-	✓
๓.	การศึกษา	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	-	๑.๙๗๒	๐.๐๘๒	-	✓
๔.	อาชีพ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	-	๗.๖๔๙	๐.๐๐๐	✓	-
๕.	รายได้	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	-	๑๑.๐๐๐	๐.๐๐๐	✓	-

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตอน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตอน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๔ - ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๔ ปัญหา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีตอน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	ปัญหา	จำนวน
๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	๑.ประชาชนบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะและวิธีการของการเข้าไปมีส่วนร่วม	๙
๒. ด้านการมีส่วนร่วมคิดดำเนินการ	๑.ควรมีการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น	๑๙
๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	๑.การจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังขาดระบบการบริหารจัดการสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและผลที่คาดว่าจะได้รับให้แก่ประชาชน	๕
๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์	๑.การใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างเต็มที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์	๖

ตารางที่ ๔.๒๕ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขต
อุทยานแห่งชาติตาคลี ด่านพรมอินทรี จันทบุรี อำเภอมะนัง จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	๑. ส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้คำปรึกษากับคนในชุมชนให้ความ สำคัญกับป่าไม้ ๒. อาสาและคนในชุมชนออกมาหาต้นไม้ที่ทางการมี ต้นคูณ แคนา ทองกวาว ทองพันชั่ง ทองหลางลาย เป็นต้น	๑๑
๒. ด้านการมีส่วนร่วมคิดดำเนินการ	๑. ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชน เข้ามาร่วมกันในกิจกรรม หลาย กิจกรรมที่จะอนุรักษ์ป่าไม้มิว่าจะเป็นที่ป่าโล่ใหญ่หรือในเขตป่า ชุมชน	๙
๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	๑. รณรงค์ให้ชุมชนออกมาให้ความสำคัญต่อธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมการที่ชุมชนรักษาป่าไม้และใช้ประโยชน์	๙
๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์	๑. ติดตามผลจากการดำเนินการทุกขั้นตอนจากประชาชนที่มี ส่วนร่วมและขอคำแนะนำในการปรับปรุงจากประชาชนว่าดี หรือไม่ได้อย่างไร	๕

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ตามกรอบทฤษฎีของ โคเฮนและอัสฮอฟ ซึ่งเป็นการจัดการที่เป็นระบบมี ๔ ประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้ ๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๑๑ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรม และมีส่วนร่วมในโครงการปลูกป่าใหญ่ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีน ท่านมีข้อเสนอแนะ ประชาชนทุกคนที่อยู่ในตำบลท่าหินโงม ต้องช่วยกันปลูกป่าไม้และดูแลป่าไม้ให้กับมาเหมือนเดิมให้พื้นที่ป่ามีสภาพที่อุดมสมบูรณ์ชุมชนต้องมีความสามัคคี รู้จักวางแผนทรัพยากรป่า ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้สักตัวป่า สมุนไพรหลายอย่างที่อยู่ในพื้นที่ป่า และช่วยกันสอดส่อง ตรวจสอบ ให้เป็นรูปธรรมชัดเจน ชุมชนก็จะมีความสุข^๑

๒. ได้ประกาศให้กิจอาสาและคนในชุมชนออกมาหาต้นไม้ที่ทางการมี ต้นคูณ แคนา ทองกวาว ทองพันชั่ง ทองหลางลาย เป็นต้น พอชุมชนได้ช่วยกันปลูกตามที่ประกาศและขึ้นไปร่วมปลูกที่ป่าใหญ่ร่วมกับทางการที่กำหนด ท่านมีข้อเสนอแนะในพื้นที่ป่ายังไม่ถูกบุกรุกการอนุรักษ์และดูแลให้สมบูรณ์เพิ่มขึ้นพื้นที่มีอยู่แล้วหาวิธีปรับปรุงดินหรือเพิ่มผลผลิตเพิ่มจะได้ไม่มีการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้นอีก^๒

๓. ท่านได้ส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้คำปรึกษากับคนในชุมชนให้มีความสำคัญกับป่าไม้ หาข้อมูลให้ข้อมูลในแง่ที่ดีเมื่อเรามีป่าได้อาศัยป่าไหนอย่างไร ท่านมีข้อเสนอแนะ การปลูกป่าและการใช้ประโยชน์และจัดให้มีประชาชนในชุมชนเข้าไปช่วยรักษาเพื่อให้เกิดความรักป่าในชุมชนต้องร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาล^๓

๔. การคิดวางแผน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในที่ประชุมชน แต่ก็ยังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าร่วมฟังการประชุม

^๑ สัมภาษณ์ นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ , นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ, กำนันตำบลท่าหินโงม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ นายณพวงศ์ พฤษชาติ, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

ดังนั้นจึงไม่ทราบแนวทางในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การคิดวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น^๔

๕. มีการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปไปสู่การคิดวางแผนในทุกๆปี โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบในด้านนี้ ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะทางองค์การบริหารส่วนตำบล^๕

๖. มีการคิดวางแผนล่วงหน้า ซึ่งประชาชนอาจไม่ทราบโดยทั่วกัน เพราะเป็นเรื่องภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนในการเตรียมรับมือกับอัคคีภัยนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสร้างแนวคันกันไฟอันเป็นการแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่เบื้องต้น เนื่องจากเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทำหินงมอยู่ติดกับอุทยานแห่งชาติตาไผ่^๖

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคิดวางแผนล่วงหน้า โดยเฉพาะการเตรียมรับมือกับอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหลายสาเหตุด้วยกันและที่ผ่านมาก็พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทและมองข้ามสิ่งเล็กๆน้อยเช่นประมาทในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าการใช้เชื้อเพลิงหรือโดยเหตุจากธรรมชาติล้วนแต่สามารถป้องกันได้ทั้งสิ้นการเผาขยะและหญ้าแห้ง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ โดยจะมีการแจ้งเตือนประชาชนให้ทราบล่วงหน้า^๗

๘. ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีการเตรียมความพร้อมรับมือล่วงหน้ากับกรณีอัคคีภัย ซึ่งหลายสาเหตุด้วยกันหรือโดยเหตุจากธรรมชาติล้วนแต่สามารถป้องกันได้ทั้งสิ้นการเผาขยะและหญ้าแห้ง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ โดยจะมีการแจ้งเตือนประชาชนให้ทราบล่วงหน้า^๘

๙. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคิดวางแผนโดยการสำรวจสภาพพื้นที่ที่อาจเกิดอัคคีภัย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ เช่น ผู้นำชุมชน เป็นต้น เป็นแทนในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ได้ทราบล่วงหน้าและยังเป็นตัวแทนในการรับความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง^๙

^๔ สัมภาษณ์ พระครูพิสิษฐ์รัตโนภาส, เจ้าคณะตำบลนาฝาย, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๕ สัมภาษณ์ พระศรีสัจญาณมุนี ป.ธ.๙ รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

^๖ สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ ไสวชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

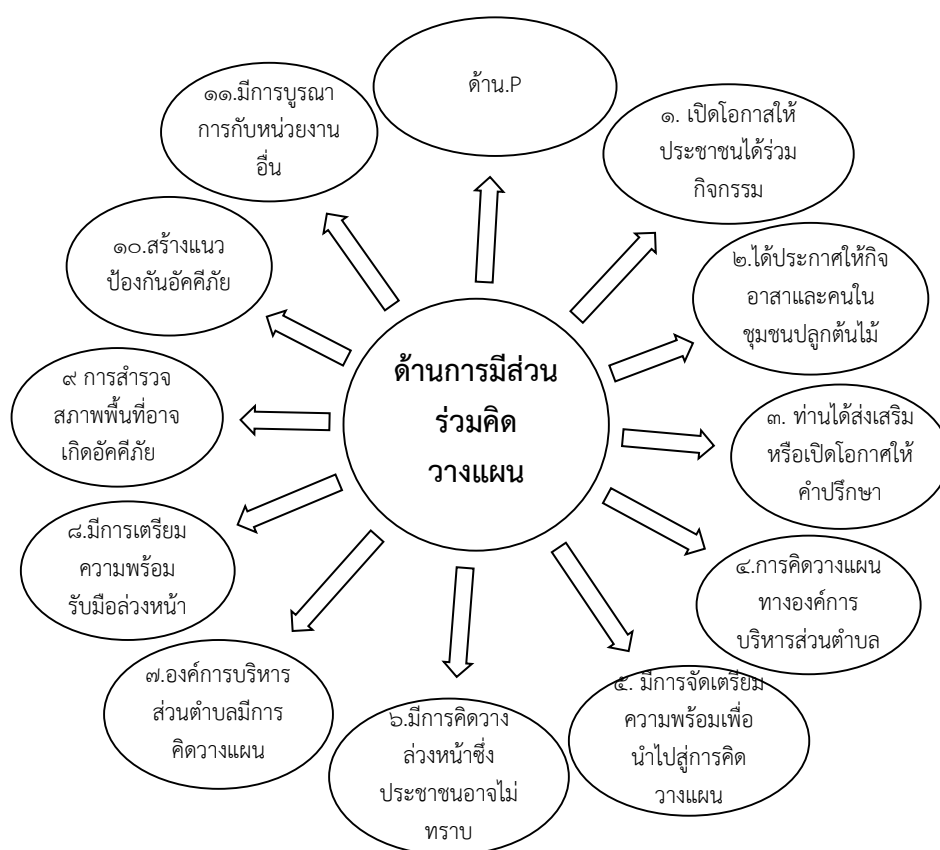
^๗ สัมภาษณ์ นายแดง คำคำ, ประชาชนในตำบลท่าหินงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๘ สัมภาษณ์ นายวิชานนท์ แสนผลา, ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^๙ สัมภาษณ์ นายแดง คำคำ, ประชาชนในตำบลท่าหินงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการคิดวางแผนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการสร้างแนวป้องกันอัคคีภัยตลอดแนวพื้นที่เสี่ยงภัย จึงช่วยบรรเทาปัญหาอัคคีภัยได้มากขึ้น และยังเตรียมความพร้อมรับมืออีกช่องทางที่อาจเกิดในอนาคต^{๑๐}

๑๑. มีการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น เพื่อขอความช่วยเหลือไม่ว่าจะรถขนน้ำ เจ้าหน้าที่รวมถึงประชาชนที่ประสบภัยก็ต้องช่วยเหลือตนเองเบื้องต้น ในการแก้ปัญหา ซึ่งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่พอเมื่อประสบภัยครั้งใหญ่ ดังนั้นจึงไม่ทันต่อการแก้ปัญหา^{๑๑}

สรุป การมีส่วนร่วมร่วมคิดวางแผนองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้จัดทำประชาคมให้ประชาชนได้เสนอปัญหาของชุมชนและให้ประชาชนได้เลือกผู้แทนเข้าร่วมในการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เพื่อเสนอแนะและแก้ไขปัญหา เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา, กรรมการป่าชุมชน, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายเล็ก จีเฮ ผู้ใหญ่บ้าน บ้านใหม่บัวงาม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. ได้ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชน เข้ามาร่วมกันในกิจกรรม หลายกิจกรรมที่จะอนุรักษ์ป่าไม้มันว่าจะเป็นที่ป่าโล้ใหญ่หรือในเขตป่าชุมชนของตำบลท่าหินและป่าโล้ใหญ่ได้ร่วมกันทำหลายกิจกรรมเช่นสร้างฝายมีชีวิต ปลุกต้นไม้ ป่าโล้ใหญ่ได้นำประชาชนในชุมชนร่วมทุกครั้ง^{๑๒}

๒. เชิญชวนพี่น้องในชุมชนออกมาช่วยกันปลูกป่าร่วมกับทางราชการและหน่วยต่างๆ^{๑๓}

๓. ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกป่ารักษาสิ่งแวดล้อมป่าไม้ให้มีความสำคัญกับคนในชุมชนเพื่อให้คนเหล่านั้นรักและหวงแหนป่าไม้พื้นที่ของชุมชน^{๑๔}

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานตามแผนที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า โดยจะแบ่งตามความสามารถของบุคลากรแต่ละคนและมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีทักษะและสามารถให้บริหารได้อย่างถูกต้อง ตลอดทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการดำเนินงานเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินด้านอัคคีภัยได้อย่างต่อเนื่อง^{๑๕}

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สำหรับลงพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาอัคคีภัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง และบุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดีและบุคลากรมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานหากปีใดประสบปัญหาครั้งใหญ่ ก็จะมีการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น เพื่อให้ทันต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัย^{๑๖}

๖. การปฏิบัติงานของบุคลากร ในบางครั้งมีความล่าช้าอาจเนื่องมาจากบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาอัคคีภัยครั้งใหญ่ที่ผ่านมา เพราะพื้นที่ประสบภัยค่อนข้างมีมาก โดยเฉพาะการติดตั้งเครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์อื่นๆ เป็นต้น^{๑๗}

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลมีซักซ้อมแผนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานกู้ภัย ฯลฯ แต่ยังขาดการซักซ้อมแผนปฏิบัติงานร่วมกับภาค

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ , นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ, กำนันตำบลท่าหินโงม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายณพวงศ์ พฤกษชาติ, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูพิสิษฐ์รัตนภาส, เจ้าคณะตำบลนาฝาย, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระศรีสัจญาณมุนี ป.ธ.๙ , รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสวิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

ประชาชน จึงทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร เพราะประชาชนยังขาดทักษะในการแก้ปัญหาร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ^{๑๘}

๘. การปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ดีเท่าที่ควร เพราะการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นๆยังขาดการสื่อสารที่ชัดเจน หน้าที่ได้รับผิดชอบยังซับซ้อนจึงเป็นปัญหาในการลงมือปฏิบัติงานจริง โดยเฉพาะกรณีฉุกเฉินที่ต้องการความรวดเร็ว รัดกุม เพื่อแก้ปัญหาอค์ศภัยให้ทันท่วงที^{๑๙}

๙. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยอื่นในการแก้ไขปัญหาอค์ศภัย ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่นอยู่เสมอ เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือได้อย่างรวดเร็ว ตลอดทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในการขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น^{๒๐}

๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดเตรียมบุคลากรสำหรับลงพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนได้ ในการปฏิบัติงานนั้น บุคลากรมีการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงพยาบาล เป็นต้น ให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว^{๒๑}

๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการช่วยเหลือเมื่อประชาชนประสบภัย หรือประชาชนแจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อขอความช่วยเหลือ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบว่าจะต้องดำเนินการไปในแนวทางใด เช่น หากบ้านเรือนประชาชนไฟไหม้ ก็จะต้องมีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรให้การช่วยเหลือเบื้องต้น^{๒๒}

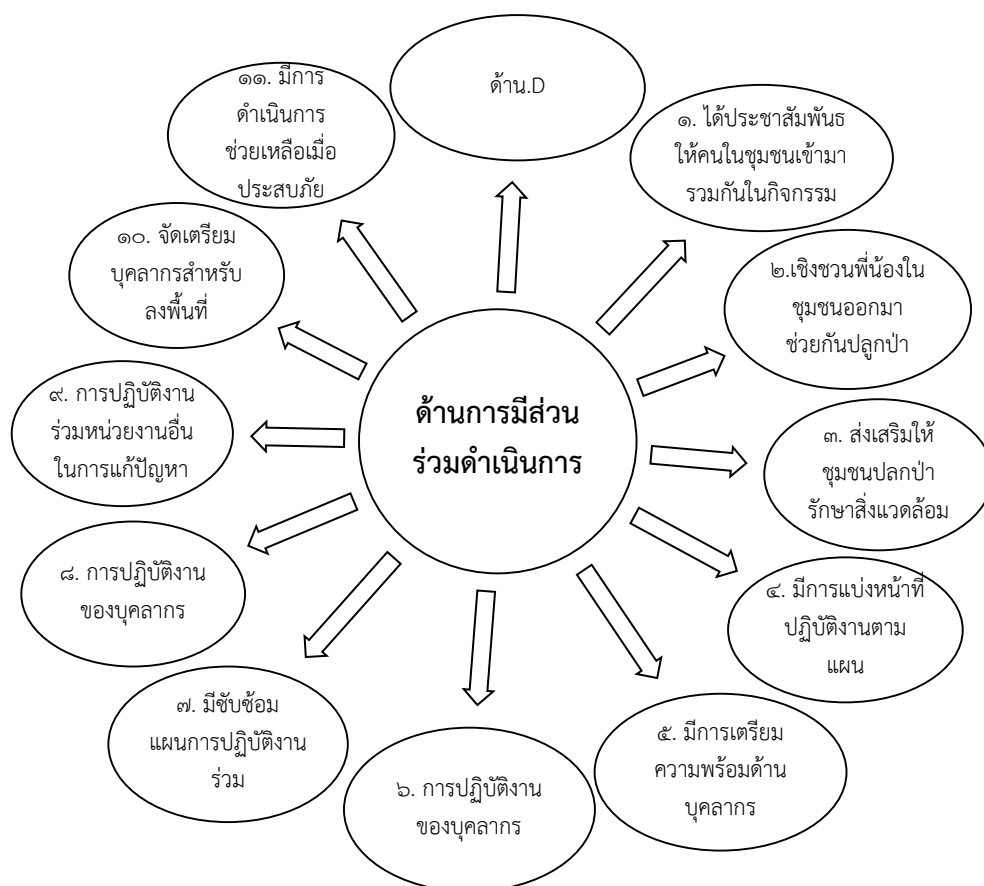
^{๑๘} สัมภาษณ์ นายแดง ดาคำ, ประชาชนในตำบลท่าหินโงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา, กรรมการป่าชุมชน, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายเล็ก จี้อะ, ผู้ใหญ่บ้าน บ้านใหม่บัวงาม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายวิชานนท์ แสนผลา, ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๒} นายเล็ก จี้อะ, ผู้ใหญ่บ้าน บ้านใหม่บัวงาม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

สรุป องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน มีการจัดตั้งคณะดำเนินงานร่วมกับประชาชน เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนได้เลือกผู้แทนเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาตำบลรวมถึงการดำเนินงานพัฒนาตำบลเพื่อประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานพัฒนาตำบลขึ้น

๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. จะมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้งกับการประเมินผลที่เกิดจากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ปลุกต้นไม้นี้ที่สาธารณะ ชุมชนให้มากมายเพื่อลดความร้อนและฝนตกต้องตามฤดูกาล เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี^{๒๓}

๒. รณรงค์ให้ชุมชนออกมาให้ความสำคัญต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการที่ชุมชนรักษาป่าไม้และใช้ประโยชน์ จากการรักษาป่าไม้ทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น^{๒๔}

๓. เมื่อเกิดป่าย่อมมีผลผลิตจากพื้นป่า ให้ชุมชนเหล่านั้นเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากป่าไม้ได้ ด้วยการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกต้องและเหมาะสม^{๒๕}

๔. ทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการด้านระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีช่องทางในการแจ้งเตือนข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงและอีกหลายช่องทางซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีการลงมืออยู่ที่ค่อนข้างจะมีความเที่ยงตรงมาวิเคราะห์แนวทางในการดำเนินการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารให้มีความชัดเจนและนำข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือนกับประชาชนให้ได้ทราบเป็นลำดับต่อไป^{๒๖}

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานอื่น เช่น การติดต่อประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด การติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับอัคคีภัย เพื่อให้ทันต่อการรับมือที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะการแจ้งเตือนให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน^{๒๗}

๖. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการลงพื้นที่สำรวจตามชุมชน มีการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอความคิดเห็น โดยเฉพาะประชาชนที่เดือดร้อน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาหาวิธีการป้องกันและแก้ไขอัคคีภัย โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับอัคคีภัยในแต่ละพื้นที่เมื่อมีเหตุฉุกเฉินก็จะมีการนัดประชุมผ่านนำชุมชนเป็นลำดับต่อไป^{๒๘}

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการจัดทำประกาศ แจ้งเตือน ประชาสัมพันธ์และจัดประชุมแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านนำชุมชน โดยกองสวัสดิการสังคมเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ซึ่งประชาชน

---

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ, กำนันตำบลท่าหินโงม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายนพวงศ์ พฤษชาติ, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูพิสิษฐ์รัตโนภาส, เจ้าคณะตำบลนาฝาย, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระศรีสัจญาณมุนี ป.ธ.๙, รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสวิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้น จากเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง หรือสามารถโทรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา และในขณะที่เกิดภัยสามารถโทรแจ้งสายด่วนเพื่อขอความช่วยเหลือโดยตรงตลอด ๒๔ ชั่วโมง^{๒๙}

๘. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารล่วงหน้า เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมรับมือกับอัคคีภัยที่จะเกิดขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดให้มีช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารผ่านเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถโทรแจ้งที่สายด่วนเพื่อขอความช่วยเหลือต่อไปได้^{๓๐}

๙. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนแจ้งข้อมูลข่าวสารหรือขอความช่วยเหลือ การร้องทุกข์ ผ่านผู้นำชุมชนได้ และยังสามารถแจ้งผ่านช่องแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วขึ้น ท้นต่อการแก้ปัญหา^{๓๑}

๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการปิดป้ายประชาสัมพันธ์ในพื้นที่เสี่ยงภัยและประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านรถกระจายเสียงเคลื่อนที่ ให้ได้ทราบข่าวสารต่างๆ ในการเตรียมตัวรับมือกับอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และมีการประชุมในที่ทำการชุมชนโดยรับฟังข่าวสารผ่านผู้นำชุมชนอีกทาง^{๓๒}

๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนัดประชุมหากมีความเสี่ยงที่จะเกิดอัคคีภัยในอุทยานแห่งชาติตาตโคต เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นและแนะนำช่องทางในการแจ้งเตือนข่าวสารผ่านเว็บไซต์ หรือโทรแจ้งสายด่วนได้ตลอดเวลาเพื่อให้ผู้นำชุมชนสามารถแจ้งเตือนต่อประชาชนในพื้นที่ของตนต่อไปให้ได้รับข่าวสารที่เที่ยงตรงผ่านอุปกรณ์เตือนภัยที่มีอยู่ในชุมชนเป็นต้น^{๓๓}

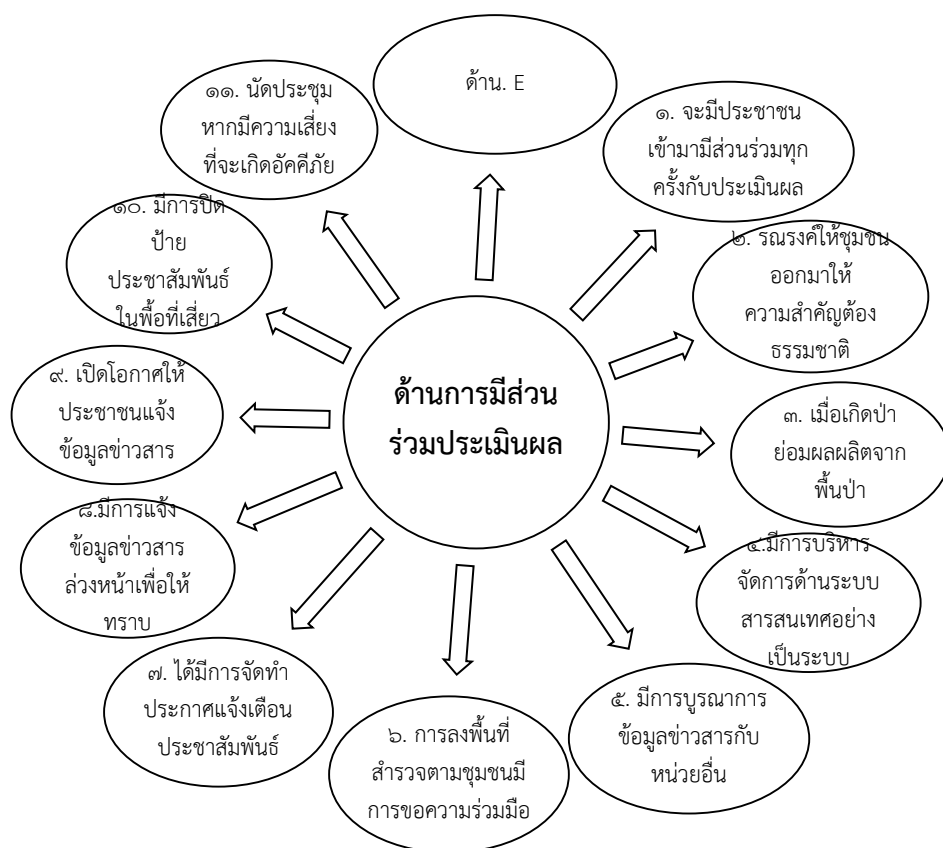
^{๒๙} สัมภาษณ์ นายแดง ดาคำ, ประชาชนในตำบลท่าหินโงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา, กรรมการป่าชุมชน, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายเล็ก จี้อย, ผู้ใหญ่บ้าน บ้านใหม่บัวงาม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายวิชานนท์ แสนผลา, ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายณพวงศ์ พฤษชาติ, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

สรุป ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ประชาชนได้เข้าร่วมการตรวจสอบการประเมินผลงานการติดตามและประเมินผลโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับรู้และติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการแต่ละหมู่บ้านเพื่อเข้ามาตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้การประเมินผลงานด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความโปร่งใส เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

๔) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. ในการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้นั้นจะมีประชาชนหลายตำบล หลายหมู่บ้านและหลายอำเภอในจังหวัดชัยภูมิได้ร่วมกันปลูกป่าทดแทนและอนุรักษ์คืนป่าโล่ใหญ่ให้กลับมาเป็นสภาพป่าที่สมบูรณ์เหมือนเดิมจึงต้องมีประชาชนทุกภาคส่วนร่วมกัน^{๓๔}

๒. ติดตามผลจากการดำเนินการทุกขั้นตอนจากประชาชนที่มีส่วนร่วมและขอคำแนะนำในการปรับปรุงจากประชาชนว่าดีหรือไม่ดีอย่างไรเพื่อไปจัดการต่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนถ้าเจอปัญหาต้องได้รับการแก้ไขถ้าเป็นผลดีก็ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุน^{๓๕}

๓. ในการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้นั้นประชาชนทุกคนที่อยู่ในตำบลท่าหินโงมต้องช่วยกันปลูกป่าและดูแลป่าให้กลับมาเหมือนเดิมให้พื้นที่ป่ามีสภาพที่เหมือนเดิมและอุดมสมบูรณ์ประชาชนต้องมีความสามัคคีรู้จักหวงแหนทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นป่าไม้หรือสัตว์ป่า สมุนไพรหลายอย่างที่อยู่ในผืนป่าจะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลให้เกิดรูปธรรมชัดเจนชุมชนก็จะมีสุข^{๓๖}

๔. กล่าวคือ ทางองค์การบริหารได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานมากขึ้นจากการเข้ามาร่วมกิจกรรมต่างขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๓๗}

๕. และได้รับประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในองค์การบริหารส่วนตำบลและรับทราบโดยทั่วถึงผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การปิดประกาศ/หอกระจายข่าว/อินเทอร์เน็ต^{๓๘}

๖. การปฏิบัติงานขององค์การบริหารตำบล ทำให้ประชาชนปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในเรื่องคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างจากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๓๙}

๗. จากการขยายสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การไฟฟ้า การประปา โทรศัพท์ เป็นต้น^{๔๐}

๘. การมีส่วนร่วมองค์การบริหารส่วนตำบลกับในการจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน และไฟฟ้า โดยจะแบ่งตามความสามารถของบุคลากรแต่ละคนและมี

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายจันทฤทธิ์ ติงวรรณ, กำนันตำบลท่าหินโงม, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายณพวงศ์ พฤษชาติ, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระครูพิสิษฐ์รัตโนภาส, เจ้าคณะตำบลนาฝาย, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสวิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายวิชานนท์ แสนผา, ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีทักษะและสามารถให้บริการได้อย่างต้อง ตลอดทั้งมีการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น^{๔๑}

๙. ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายปัจจัยหนึ่งในปัจจัยที่ประชาชนคำนึงถึง คือประโยชน์ตอบแทนที่จะได้รับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐ คือ ปัจจัยของสิ่งจูงใจในการเห็นว่าจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป^{๔๒}

๑๐. ประการแรกยึดแนวทางการจัดการสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกฎหมายด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการจัดการภาวะฉุกเฉิน ประการสองการสื่อสารจัดให้มีช่องทางที่สามารถติดต่อสื่อสารกับประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้สำหรับการแจ้งข้อมูลข่าวสาร การรับรู้เรื่องราวร้องทุกข์ การขอรับความช่วยเหลือในด้านต่างๆจากประชาชน^{๔๓}

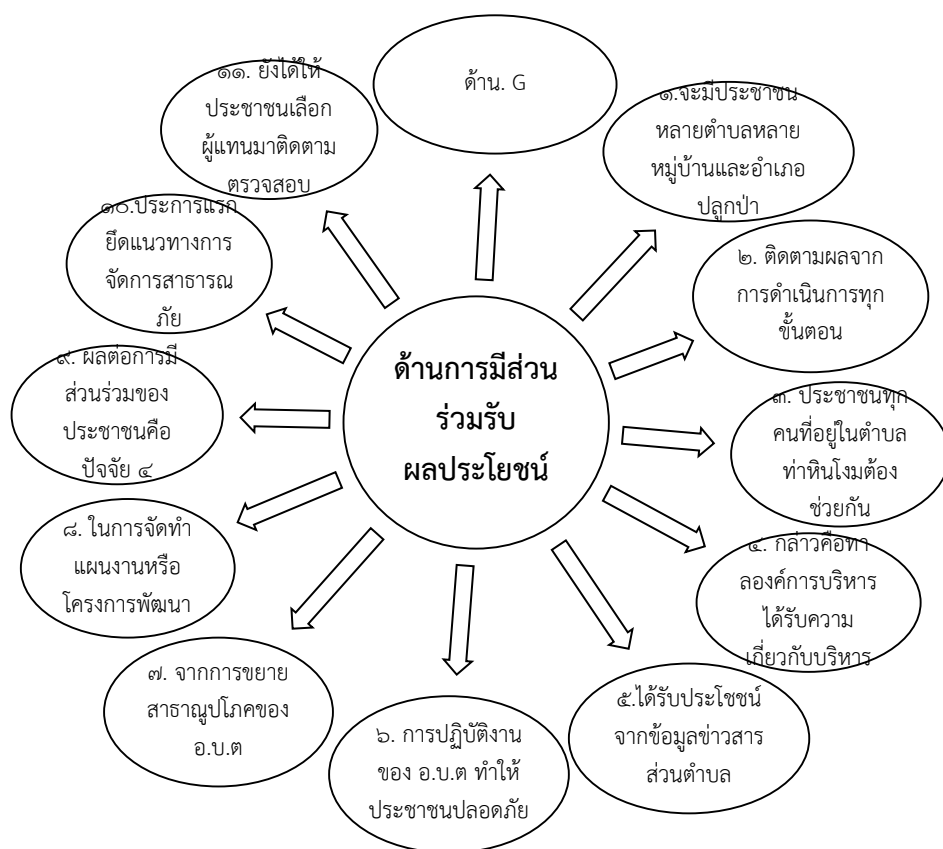
๑๑. ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ยังได้ให้ประชาชนเลือกผู้แทนมาติดตามตรวจสอบ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในด้านการจัดกิจกรรมทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ประชาชนได้ ติดตามตรวจสอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อนำมาใช้ จ่ายในการจัดกิจกรรมในการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลร่วมติดตาม ประเมินผลเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการและทางองค์การบริหารส่วนตำบลยังได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสรุปโครงการ และกิจกรรมต่างๆ^{๔๔}

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายณพวงค์ พงษ์ชาติ, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นายแดง ตาคำ, ประชาชนในตำบลท่าหินโงม, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา, กรรมการป่าชุมชน, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสวิชัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

สรุป การมีส่วนร่วมการรักษผลประโยชน์นั้นเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องเข้ามาช่วยดูแลและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ขององค์การบริหารตำบลที่เราได้อาศัยในพื้นที่ในเขตองค์การบริหารตำบลเพื่อจะได้รับผลประโยชน์ที่ได้ทำ

๔.๖. องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธีอย่างเท่าเทียมกัน (Mixed Methods) สามารถนำไปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

๑.การมีส่วนร่วมคิดวางแผน

- ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานราชการ
- มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
- การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- มีส่วนร่วมกำหนดและจัดทำแผนโครงการต่างๆ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

๒.การมีส่วนร่วมดำเนินการ

- การจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังขาดระบบการบริหารจัดการ
- โอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาอุปสรรคของประชาชนมีน้อย
- การขาดความรู้ทางด้านทักษะวิชาการในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันรักษาป่า
- การกำหนดพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้านไม่มีความชัดเจนจึงเกิดความขัดแย้ง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๓. การมีส่วนร่วมประเมินผล

- ควรบริหารจัดการให้เป็นระบบและสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
- ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและให้การยอมรับใน ข้อเสนอแนะของประชาชน
- ควรจัดให้มีการอบรมด้านวิชาการและจัดกลุ่มเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร

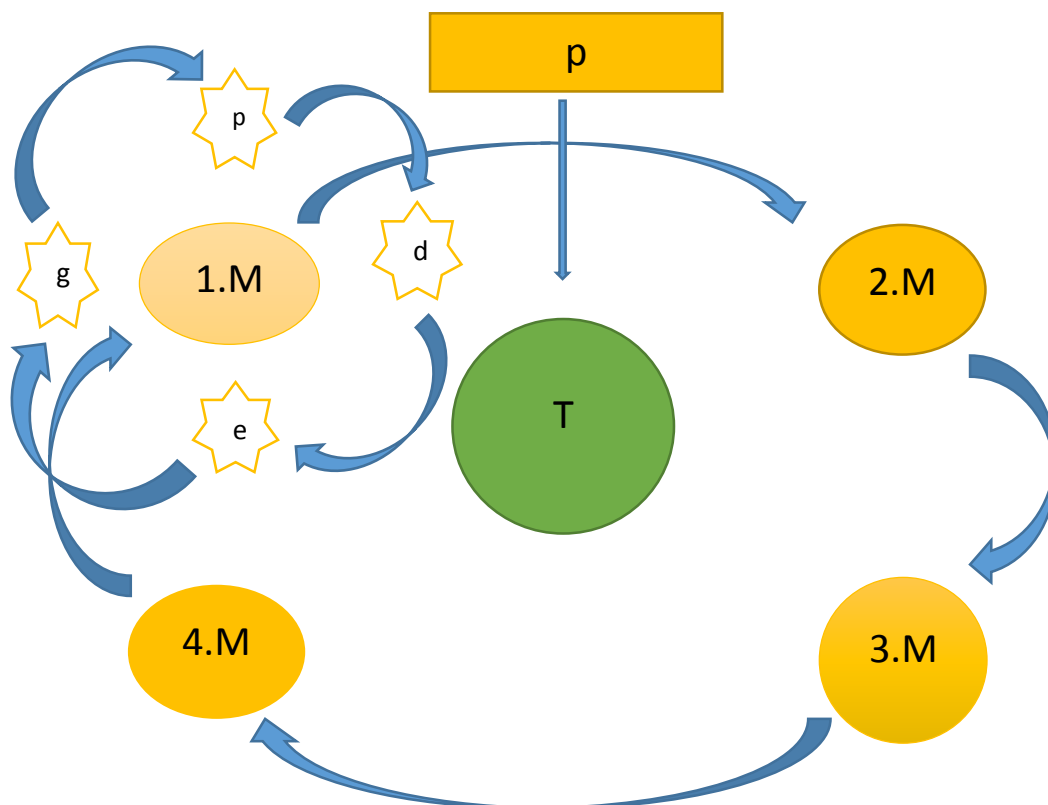
๔.การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

- ขยายบุญกรูพื้นที่เพื่อต้องการที่ทำกินเข้าไปในเขตป่าไม้
- การใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างเต็มที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการ อนุรักษ์
- การลักลอบตัดไม้เพื่อนำไปเป็นสินค้าเพื่อประชาชนส่วนร่วม
- ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้แบบฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าและผลกระทบจากการทำลาย ทรัพยากรป่าไม้

แผนภาพที่ ๔.๖ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๖.๒ องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้รูปแบบโมเดลใหม่ P.M ๔.๔ Model ดังแผนภาพนี้

แผนภาพที่ ๔.๗ องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๗ องค์ความรู้ที่รับจากสังเคราะห์งานวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” สรุปได้ว่า

P= Participate หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดร่วมวางแผนในการบริหารจัดการที่มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ท้องที่ เพื่อให้มีความกระตือรือร้นในการช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

๑. M= Man หมายถึง คน การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด ฉะนั้น เป็นเรื่องของบริหารคน

๒.M= Money หมายถึง เงิน การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่วนนี้เรื่องการจัดสรรเงินทอง

๓. M= Materials หมายถึง วัตถุดิบ การบริหารวัสดุในการดำเนินงานว่าจะทำอะไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนนี้เรื่องวัตถุดิบส่วนประในการดำเนินงาน

๔. M= Management หมายถึง การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่และนี้รวมทุกอย่างเข้าด้วยกันเป็นเรื่องของการจัดการ คน เงิน วัตถุ จัดการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งหมดคือการบริหารหลักๆ ๔ อย่าง

P= Participate หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดร่วมวางแผน ในการบริหารจัดการมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ท้องที่ เพื่อให้มีความกระตือรือร้นในการช่วยกันแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น

D= Design หมายถึง การออกแบบหรือกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน เป็นการวางแผนสำหรับการปฏิบัติงาน การจัดบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ในการเตรียมรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา

E=valuation หมายถึง การประเมินผล ติดตามผลเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการ แน่แน่นอนว่าเมื่อมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้ จะทราบได้ว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่นั้น จึงต้องมีการประเมินผล ติดตามผล เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้ดี

G= Google Sites หมายถึง คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง ความเสียสละ เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่คำจูนสังคมไทยให้อยู่รอดปลอดภัยมาได้จนถึงปัจจุบัน บรรพบุรุษของเราเสียสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาผืนแผ่นดินไว้ให้ลูกหลาน ทหาร ตำรวจ เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อป้องกันรักษาประเทศให้มั่นคงและสงบสุข เกษตรเสียสละแรงกายเพื่อผลิตข้าวปลาอาหารให้เราได้บริโภค เป็นต้น

T=Thai Phonetic หมายถึง ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์อื่นๆ เพราะป่าไม้มีประโยชน์ทั้งเป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคสำหรับมนุษย์ และยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม ถ้าป่าไม้ถูกทำลายลงไปมากๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น สัตว์ ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ต่ำบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ต่ำบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ต่ำบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ต่ำบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในพื้นที่ ต่ำบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๑ คน และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ของประชาชนในตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑๐ มีอายุระหว่าง มากกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๐ มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๐ มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๐ และมีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑๐

๕.๑.๒ ข้อมูลระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.759) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.867)

๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.808)

๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.843)

๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.762)

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ เพื่อนำไปสู่การตอบสนองมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนมีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนมีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนมีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ปัญหาในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่

๑. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ประชาชนบางส่วนยังขาดเครื่องมือในการบริหารจัดการป่าไม้และอุปสรรค คือ หน้าฝนจะลำบากในการดูแลป่าไม้เพราะทางขึ้นลำบากมาก นอกจากนี้ประชาชนอาจไม่เข้าใจและไม่ยอมรับอีกประการหนึ่งอยากให้มียุทธศาสตร์ในการตรวจพื้นที่ป่าไม้จะสะดวกกว่าการใช้คนในการสำรวจเพราะลำบากมากการให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ และยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะและวิธีการของการเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด

๒. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ประชาชนในตำบลท่าหินโงม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมดำเนินการ ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการให้ความสำคัญคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนและมองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และผู้นำที่จะต้องดำเนินการ ทั้งนี้การส่งเสริม

และสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย การจัดสรรเงินงบประมาณไม่เพียงพอนอกจากนี้ คือ ขาดการติดต่อประสานงานประชาชนขาดโอกาสในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

๓. ด้านการมีส่วนร่วมประเมนผล ประชาชนในตำบลท่าหินโงม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมประเมนผล การจัดการทรัพยากรป่าไม้ยังขาดระบบการบริหารจัดการสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและผลที่คาดว่าจะได้รับแก่ประชาชนทั้งนี้ โอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหา อุปสรรคของประชาชนนอกจากนี้ การกำหนดพื้นที่ป่าของแต่ละหมู่บ้านไม่ความชัดเจนจึงเกิดความขัดแย้งและปัญหาอุปสรรคต่อการประเมนผลในการทรัพยากรป่าไม้

๔. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนในตำบลท่าหินโงม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ จำนวนประชาชนเพิ่มขึ้นมีการบุกรุกป่าเพื่อขยายที่ทำกินเข้าไปในเขตป่าไม้ทั้งนี้ การใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างเต็มที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์นอกจากนี้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้แบบฟุ่มเฟือยโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ

แนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน พบว่า แนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน การเสริมสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการป้องกันดูแลรักษา อนุรักษ์ สงวนคุ้มครองพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนให้มีความเสียสละร่วมมือในการบริหารจัดการป้องกันทรัพยากรป่าไม้อย่างจริงจัง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อสังคมชุมชนและประเทศชาติ

๒) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ที่ร่วมรับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่าและออกตรวจลาดตระเวนป่าและให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน เยาวชนให้มีจิตสำนึกให้มากขึ้น ผู้นำใน

องค์กรต่างๆเข้ามามีส่วนร่วม มีการกำหนดแนวเขตปิดป้ายแสดงสัญลักษณ์กำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ให้มีความชัดเจนเพื่อเป็นการบริหารจัดการป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ นักกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ไปปิดประกาศไว้บริเวณเขตที่หล่อแหลมควรทำสถานที่ลงรับด้วย

๓) ด้านการมีส่วนร่วมประเพณีผล แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมประเพณีผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ให้มีการตรวจสอบติดตามหลังจากได้ดำเนินไปแล้วนำผลของการดำเนินงานมาประมวลผลและวิเคราะห์ หรือการออกแบบสอบถามความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของคนในพื้นที่ เพื่อสรุปข้อการประเพณีผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

๔) ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ คนในพื้นที่ที่มีความผูกพันต่อทรัพยากรป่าไม้อยู่ตลอดเวลาเพราะทรัพยากรป่าไม้ ให้ประโยชน์ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากในพื้นที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์ทำให้เกิดการสร้างความสุขของระบบนิเวศตามธรรมชาติ ก็จะทำให้ราษฎรได้รับผลผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ มีราคามีรายได้เพิ่มขึ้น และมีฐานะการเป็นอยู่ที่ดีมีความสุข

๕) การส่งเสริมการใช้หลักอปริหานิยธรรม พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ คือ แนวทางในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ของตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีการประชุมและเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกัน เพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นพร้อมรับฟังความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันยอมรับเสียงข้างมากและไม่ปฏิเสธเสียงข้างน้อย มีความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันไม่ข่มเหงรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า ให้ความสำคัญครองสถานที่สำคัญตามความศรัทธาความเลื่อมใส ในชุมชนที่ได้มีการยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล การส่งเสริมการใช้หลักอุปถัมภ์ธรรม อยู่ในระดับปานกลาง โดยจะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่มีความพอกับผู้ที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ **วินัย ปราสาทศรี** ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง ตำบลห้วยทราย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ราษฎรบ้านยาง มีอาชีพหลักและรายได้หลักจากโรงงานอุตสาหกรรม การร่วมมือในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้จากราษฎรน้อย เนื่องจากได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติน้อย การพึ่งพิงน้ำซับจากอุทยานแห่งชาติ เพื่อทำการเกษตรมีน้อย อยู่ในระดับปานกลาง^๑ สอดคล้องกับการศึกษาของ **ศลิษา พึ่งแก้วแสง** ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านแม่เตาดินและบ้านห้วยแก้ว ได้อาศัยพึ่งพิงป่าในการดำรงชีวิตมาเป็นเวลานาน ซึ่งชาวบ้านได้รักษาป่าบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องการนักถือผี ขณะเดียวกัน ป่าเป็นสิทธิร่วมกันของชุมชนไม่ใช่ของหลวงชาวบ้านทุกคนจึงมีสำนึกร่วมกันถึงสิทธิและหน้าที่ในการจัดการและใช้ประโยชน์จากป่าไปพร้อมๆกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง^๒ สอดคล้องกับการศึกษาของ **จำเนียร ศิลปะอาษา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อำเภอส่วนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติอำเภอส่วนผึ้ง และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาธรรมชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

^๑ วินัย ปราสาทศรี, “การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”, *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารทรัพยากรป่าไม้*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓).

^๒ ศลิษา พึ่งแก้วแสง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗).

๕.๒.๒ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความเห็นประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและรายได้ ที่ตอบแบบสอบถามตามสมมติฐานการวิจัย ทั้ง ๕ ข้อ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

๑) เพศ

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศของประชาชน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ตามพวรรณ วงษ์แดง** ได้ทำการศึกษา “ผลของการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทำกินต่อลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ โดยปัจจัยส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็น เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ^๓

๒) อายุ

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุของประชาชน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อดิگانต์ อัครจาละ** ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอก้อย จังหวัดลำพูน ในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ” ผลการวิจัย

^๓ ตามพวรรณ วงษ์แดง, “ผลของการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทำกินต่อลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการป่าไม้, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘).

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานป้องกันภัย โดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้^๔

๓) วุฒิกการศึกษา

ประชาชนที่มีวุฒิกการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับวุฒิกการศึกษา พบว่า แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ขึ้นอยู่กับระดับวุฒิกการศึกษาของประชาชน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประมาณ ตันติกุล** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาของชุมชนชนบท” ผลการศึกษาพบว่า ในด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ที่ตั้งไว้^๕

๔) อาชีพ

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ขึ้นอยู่กัอาชีพของประชาชน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมศักดิ์ น้อยนคร** ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิษฐ์” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพอยู่ในองค์การตำบลที่ ไม่แตกต่าง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้^๖

^๔ อติกานต์ อัครจาละ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย จังหวัดลำพูนในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่, ๒๕๕๔).

^๕ ประมาณ ตันติกุล, “กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาชุมชนชนบท”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕).

^๖ สมศักดิ์ น้อยนคร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิษฐ์”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์, ๒๕๕๑).

๕) รายได้

ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้ พบว่า แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ขึ้นอยู่กับรายได้ของประชาชน ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อรอนงค์ ธรรมกุล ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น” จากผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการประสิทธิผลการบริหารจัดการ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนการจำแนกตามอาชีพ รายได้ ในระดับความคิดเห็นต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้^๗

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี ตาบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัย ๔ ด้าน

๑) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

แนวทางในการมีส่วนร่วมคิดวางแผนของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ ในด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน เป็นการแสดงออกถึงการเสียสละและมีความสามัคคี การยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เป็นการเปิดใจกว้างพร้อมที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา และการเสริมสร้างการมีระเบียบวินัยให้กับตนเอง มีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อำนวยการ แสนเสนาะ** ได้ทำการศึกษา “ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สวนป่า โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ กรณีแปลง FPT ตาบลป่าแล้วหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพหลักทางการเกษตรกรรมจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สวนป่าโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่

^๗ ออรอนงค์ ธรรมกุล, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙).

๕๐ มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพหลักนอกเหนือจากการเกษตรทั้งนี้เนื่องจากอาชีพเกษตรใช้เวลาในการประกอบอาชีพเป็นช่วงเวลาหรือฤดูกาล^๔

๒) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

การมีส่วนร่วมดำเนินการ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในชุมชนมีบทบาทหน้าที่ที่ร่วมรับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่าและออกตรวจลาดตระเวนป่าและให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน เยาวชนให้มีจิตสำนึกให้มากขึ้น ผู้นำในองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม มีการกำหนดแนวเขตปิดป่าแสดงสัญลักษณ์กำหนดเขตพื้นที่ป่าไม่ให้ความชัดเจนเพื่อเป็นการบริหารจัดการป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ นากฎ ระเบียบ ข้อบังคับไปปิดประกาศไว้บริเวณเขตที่หล่อแหลมควรทำสถานที่ลงรับด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประสพสุข ดีอินทร์** ได้ทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า คือ ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับสูงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันรักษาป่าไม้ คือ ขาดอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิด รองลงมาคือ ขาดเจ้าหน้าที่สนับสนุน ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย และขาดกำลังคน^๕

๓) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

การมีส่วนร่วมประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการป้องกันทรัพยากรป่าไม้อยู่ตลอดเวลา เพราะทรัพยากรป่าไม้ ให้มีการตรวจสอบติดตามหลังจากได้ดำเนินไปแล้ว และนำผลของการดำเนินงานมาประมวลผลและวิเคราะห์ หรือการออกแบบสอบถามความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของคนในพื้นที่ เพื่อหาข้อสรุปการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศลิษา พึ่งแก้วแสง** ได้ทำการศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านแม่เตาดินและบ้านห้วยแก้ว ได้อาศัยพึ่งพิงป่าในการดำรงชีวิตมาเป็นเวลานาน ซึ่งชาวบ้านได้รักษาป่าบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องการนกกถือผี ขณะเดียวกัน ป่าเป็นสิทธิ

^๔ อำนวย แสนแสนะ, “ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สวนป่าโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ กรณีแปลง FPT ๒๕ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการป่าไม้**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕).

^๕ ประสพสุข ดีอินทร์, “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**, (มหาวิทยาลัยมหิดล: จัหวัดนครปฐม, ๒๕๕๑).

ร่วมกันของชุมชนไม่ใช่ของหลวงชาวบ้านทุกคนจึงมีสำนึกร่วมกันถึงสิทธิและหน้าที่ในการจัดการและใช้ประโยชน์จากป่าไปพร้อมๆกัน กระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าของชาวบ้านมี ๔ ขั้นตอน คือ การร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติของปัญหาและการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล^{๑๐}

๔) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คนในพื้นที่ต่างมีความผูกพันต่อทรัพยากรป่าไม้อยู่ตลอดเวลา เพราะทรัพยากรป่าไม้ให้ประโยชน์ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม หากในพื้นที่มีทรัพยากรป่าไม้สมบูรณ์ทำให้เกิดการสร้างความสุขของระบบนิเวศตามธรรมชาติ ก็จะทำให้ราษฎรได้รับผลผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีฐานะการเป็นอยู่ที่มีความสุข เพราะป่าไม้เป็นแหล่งศูนย์รวมแห่งปัจจัย ๔ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ทั้งของพืชและสัตว์ ทำให้ลดมลภาวะทางอากาศ ป่าไม้เมื่อมีคุณอนันต์ ก็ย่อมมีภัยมหันต์ด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วินัย ปราสาทศรี** ได้ทำการศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง ตำบลห้วยทราย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ราษฎรบ้านยาง มีอาชีพหลักและรายได้หลักจากโรงงานอุตสาหกรรม การร่วมมือในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้จากราษฎรน้อย เนื่องจากได้รับประโยชน์จากอุทยานแห่งชาติน้อย การพึ่งพิงน้ำซับจากอุทยานแห่งชาติ เพื่อทำการเกษตรมีน้อย การขยายการถือครองที่ดินมีขนาดเล็ก คือ ต่ำกว่า ๑ ไร่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยตอบคำถามขนาดการถือครองที่ดิน เนื่องจากไม่ไว้วางใจต่อบุคคลที่ทำการสอบถาม^{๑๑}

๕) ด้านการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ทรัพยากรนิเวศธรรม

ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตาดโตน ตำบลท่าหินโงม เป็นการนำเอาหลักธรรมอันจะนำมาซึ่งความสามัคคีปรองดอง ความสงบสุขของหมู่คณะหรือสังคม กล่าวคือเป็นหลักธรรมที่มีความเอื้อประโยชน์เกื้อกูลกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของตำบลท่าหินโงม เพราะเป็นหลักธรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของทุกคน หากนำหลักธรรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ก็สามารถนำไปสู่วิถีแห่งการแก้ไขปัญหาคอขวดต่างๆที่เกิดขึ้นได้ และสามารถนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาของสังคมให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งจะสอดคล้องกับ

^{๑๐} ศลิษา พึ่งแสงแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” , วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗).

^{๑๑} วินัย ปราสาทศรี, “การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารทรัพยากรป่าไม้, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓).

งานวิจัยของ พระครูนิกรสุนทร (สมพงษ์ นุ่มสกุล) ได้ทำการศึกษาวิจัย “การศึกษาวิเคราะห์เรื่อง ความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท” ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม ไว้ว่าเป็น หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีที่กล่าวไว้ในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท อีกข้อหนึ่งที่ครอบคลุมการปฏิบัติความสามัคคีธรรมทั้งทาง กาย วาจา และทางจิตใจ ได้อย่างดีที่สุุดประการหนึ่ง คือ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ^{๑๒}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้กับองค์กรชุมชนในท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ตัวแทนขององค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการ ป้องกันรักษาป่า

๒) กำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่าให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น

๓) ควรนำผลการศึกษาที่ได้รับไปใช้ประกอบในการวางแผนกลยุทธ์หรือปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

๔) ควรศึกษาถึงแผนนโยบาย ทิศนคติของหน่วยงานในพื้นที่ และองค์กรร่วมต่างๆ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับมาบูรณาการร่วม เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ป้องกันรักษาป่า โดยชุมชนมีส่วนร่วมให้ไปในทิศทางเดียวกัน

๕) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นำเสนอข้อมูลปัญหาในท้องถิ่นให้แก่สาธารณะชน และหน่วยงานภาครัฐให้รับรู้ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญห

๖) มีกิจกรรมในการบริหารจัดการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยการประสานงานกับทุกภาคส่วน เพื่อให้มีการสนับสนุนในการดำเนินงานของชุมชน

---

^{๑๒} พระครูนิกรสุนทร (สมพงษ์ นุ่มสกุล), “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องความสามัคคีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ยึดขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เป็นวิถีชีวิตของชุมชน และให้คนในชุมชนเกิดความศรัทธาในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

๒) ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนโดยการคิดวางแผนร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมนผล ในการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่า สร้างจิตสำนึกการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ให้รับรู้ถึงคุณประโยชน์และโทษผลกระทบที่ได้รับในการรักษาป่า

๓) ผู้นำชุมชนและชาวบ้านควรได้รับการอบรมและศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ด้านคุณประโยชน์

๔) ชาวบ้านต้องมีระบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ยั่งยืน และเป็นธรรมเพื่อจะได้มีการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ไว้ใช้ประโยชน์สืบไป

๕) ผู้นำชุมชนควรประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน

๖) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ให้กับชุมชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาถึงการส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๒) ควรศึกษาถึงการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๓) ควรศึกษาวิจัยถึงผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหามลพิษจากการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

(๑) หนังสือ:

กมล แพรกทอง. แนวความคิดของป่าชุมชนในป่าชุมชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้, ๒๕๓๗.

จงเจริญ กิจสำราญกุล. การจับกุม ตรวจยึดการอาศัยตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๕๖

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, ในเอกสาร การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒.

ดิน ปรัชญพฤทธิ์. ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ ๙. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. สรุปมติและข้อเสนอแนะจากการประชุมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศึกษานโยบายสาธารณะสุขมหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๖.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗,

ปราณี ราชคมน์. บทเรียนการจัดการระดับชุมชน กรณีป่าชุมชนร่องบอนจังหวัดเชียงรายในป่าชุมชน กระบวนการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปรีชา ช่างขวัญเย็น. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๘.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๔.
- พระมหาอำนาจ พุทธิเมธี. นวโกวาท ฉบับชาวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด รุ่งเรือง สารสนเทศพิมพ์, ๒๕๔๕.
- ไพรัตน์ เตชรินทร์. นโยบายและกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบทในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสฬการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- ภาคินพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ ไทยการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- วนิดา พรไพบูลย์. คำอธิบายกฎหมาย ที่ดินป่าไม้ เอกสารสิทธิในที่ดินและการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์พิจิตร, ๒๕๕๒.
- วนิดา พรไพบูลย์. คำอธิบายกฎหมาย ที่ดินป่าไม้ เอกสารสิทธิในที่ดินและการตรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์พิจิตร, ๒๕๕๒.
- วันชัย วัฒนศัพท์และคณะ. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๕๑.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑.
- วิชัย ศรีขวัญ. คู่มือปฏิบัติการสำหรับกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรมการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๓.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติบาบาทองค์กรในท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทออฟเซ็ทครีเอชั่น จำกัด, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สมชัย ตั้งอนุรัตน์. การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่ขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น จังหวัดสระบุรี. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.

สายทิพย์ สุกติพันธ์. ปัญหาผู้นำกับการกำหนดนโยบายแห่งชาติ เรื่องการพัฒนากับการสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔.

สุวิทย์ รัตนมณี. สัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนด้านการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๕.

สุวรรีย์ ศิริโกการภิรมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

โกมินทร์ วังอ่อน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน: กรณีศึกษาดำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๒.

จงรักษ์ ทรงรัตนพันธ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำคลองคราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการป่าไม้. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕.

ฉัตร ปิ่นปัก. “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชน บ้านว่าน อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการป่าไม้. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

ตามวรรณ วงษ์แดง. “ผลของการหมายแนวเขตพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทำกินต่อลักษณะเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม”. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการป่าไม้. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

เทพฤทธิ์ เจริญศรี. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการอนุรักษ์ป่าชุ่มน้ำขมภู กรณีศึกษาดำบลขมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. รัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บรรรักษ์ เสริมทอง. “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการพึงพิงผลผลิตจากป่าและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านาคา จังหวัดระนอง”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.
- ประมาณ ตันติกุล. “กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาชุมชนชนบท”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๘.
- พระใบฎีกาวิเชียร ใจดี. “การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านปี่ ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น**. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๔๖.
- ยุพาพร รูปงาม. “การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ”. **ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕.
- ลิส (Lisk) อ่างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล. “การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”. **การศึกษาระดับรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- วรพร ลำพองเหนือ. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปกรรม”. **งานวิจัยสาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. ศิลปศาสตรบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘.
- วินัย ปราสาทศรี. “การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารทรัพยากรป่าไม้**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓.
- สมศักดิ์ น้อยนคร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิษฐ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์, ๒๕๕๑.
- สุรยุทธ์ หลิมตระกูล. “ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อดิگانต์ อัครจาละ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย จังหวัดลำพูนในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่, ๒๕๕๔).
- อนันต์ สิทธิพัฒนานนท์. “การประเมินกระบวนการของการนำพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปปฏิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประศาสนศาสตร์**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๖.
- อภิรักษ์ สุรสีหนาท. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ยางล้าน ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ๒๕๕๓.
- อรอนงค์ ธรรมกุล. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๙.
- อำนวยการ แสงเสนา. “ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สวนป่า โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ กรณีแปลง FPT ๒๕ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการป่าไม้**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕.

(๓) รายงานการวิจัย:

- สุวิทย์ รัตนมณี. **สัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนด้านการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๕.

(๔) เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่นๆ:

- จงเจริญ กิจสำราญกุล. **เอกสารประกอบการอบรม หลักสูตรโครงการฝึกอบรมทบทวนสืบสวนดำเนินคดีด้านป่าไม้**. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานส่วนกลาง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาและพัฒนาโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม.

สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.

โชคก จรุงคนธ์. รายงานผลการดำเนินการโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และช้าง. สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๔๘.

ติน ประยูรพทุธิ. ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ใน
องค์กร. พิมพ์ครั้งที่ ๙. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕.

เลิศ จันทนภาพ. แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรป่าไม้. เอกสารประกอบ
คำบรรยายวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้โครงการปริญญาโท สาขาบริหารทรัพยากร
ป่าไม้ ภาคพิเศษ. แพร่, ๒๕๔๕.

วินิจ รักษาติ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
เอกสารประกอบคำบรรยาย การบริหารทรัพยากรป่าไม้. กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้,
๒๕๔๔.

อมร ต่อเจริญ. เอกสารบรรยายการทบทวนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันรักษาป่าและควบคุม
ไฟป่า. กรุงเทพมหานคร: กรมป่าไม้, ๒๕๕๕.

(๕) สื่อบริการอิเล็กทรอนิกส์:

กรมอนามัย. โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน
ภารกิจกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://psdg.anamai.moph.go.th/news/> [๑๗ กันยายน ๒๕๕๖].

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, นโยบายและแผนการส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
[www.http://www.onep.go.th](http://www.onep.go.th). [๑๕ กันยายน ๒๕๕๖].

(๖) ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ กฎหมาย พระราชบัญญัติ ฯลฯ ที่ไม่ปรากฏผู้แต่ง:

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภา
สถาบันราชภัฏและทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

สำนักงานทะเบียนชัชภูมิ. รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๒ (ชัยภูมิ: ส.ส.๑๑), ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘.
สำนักทะเบียนอำเภอสี. รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดลำพูน. ส.ส. ๑๑, ๒๕๕๗.

(๗) สัมภาษณ์:

พระศรีสัจญาณมุนี ยติโกโร. ป.ธ.๙. รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ, ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒.
พระครูพิสิษฐ์รัตโนภาส. เจ้าคณะตำบลนาฝาย เขต ๑ วัดท่าหินโงม, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๒.
นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม, ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒.
นายณพวงค์ พฤกษชาติ. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาดีด, ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒.
นายวิชานนท์ แสนผลา. ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒.
นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ. กำนันตำบลท่าหินโงม หมู่ที่ ๑, ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒.
นายสมพงษ์ โสวิชัย. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม, ๒๗ กันยายน ๒๕๖๒.
นายเสกสรร เพชรสกุลจิตร. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านหินหนีบ, ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒.
นายเล็ก จี้อ. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ บ้านใหม่บัวงาม, ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒.
นายแดง ตาค้า. ราษฎรประชาชนในตำบลท่าหินโงม, ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒.
นายนิพนธ์ ปวกพรมมา. กรรมการป่าชุมชนท่าหินโงม, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๒.

๒. ภาษาอังกฤษ:

Cohen and Uphoff. cited in Narayanasamy. N. **Participatory rural appraisal: Principles. methods and application.** California: Sage Publications, 2009.
Cohen. John & Norman T. Uphoff. “ **Participation in Rural Development: Seeking Clarity Through Specificity.** New York : Mc Graw Hill, 1980.
Huntington,S.P. and J.M. Nelson. **No Easy Choice:Political Participation in Developing Countries.** Cambridge Mass: Harvard University Press, 1976.
United Nation, Department of Internation Economic and Social Affair **Report of The Meeting for the Adhoc Group of Expert.** New York: United, 1986.
McClosky. H. **Political Participation.** New York: Macmillan Co. & Free Press, 1986.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ,
และหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ลว๘๐๐๕.๒/๑๐๔๕ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ

โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ผอ ๘๐๐๕.๒/๐๐๔๕ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พระอริการสมคิด กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลืออง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอริการสมคิด กตปญโญ

โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

 ๕ ต.ค. ๖๒.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ลอ ๘๐๐๕.๒ / ๑ ๐๕๕ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ กระสังข์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่ จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ
โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

8 ต.ค 2562

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังนก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์
เรียน อาจารย์ ดร. เชษฐณรงค์ อรชุน อาจารย์ประจำวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด กตปุญโญ รหัสประจำตัวบิสิต ๖๓๐๑๒๐๔๓๐๗ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่
จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว สามารถตรวจ
แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้ว
นี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปุญโญ
โทร. ๐๘๖-๓๓๐๒๑๐๖

๑๖ ต.ค. ๖๒

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์
เรียน อาจารย์กลอยใจ ชวนศรีไพบุลย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไผ่
จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว สามารถตรวจ
แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้ว
นี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ
โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

(อาจารย์กลอยใจ ชวนศรีไพบุลย์)

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ioc)

**แบบบันทึกผลการหาดัชนีสอดคล้องแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (ioc) เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาคลี-ตาบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ”**

*****

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมานุกรตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมาตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ดร.ดร.เชษฐณรงค์ อรุณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
๕. ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษระดับ ๗ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต ๑ รับผิดชอบวิชาการศึกษาศาสตร์พื้นฐานและสถิติพื้นฐานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

๑.ระดับการพิจารณามี ๓ ระดับ

- +๑ หมายถึงข้อคำถามครอบคลุมตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษาและสามารถนำไปใช้ได้
  - หมายถึง ข้อคำถามไม่ครอบคลุมและไม่ตรงตามเนื้อหาที่จะศึกษาต้องทำการแก้ไข
- ๑ หมายถึง ข้อคำถามไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาและไม่สามารถนำไปใช้ได้
- ๒ ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจเครื่องมือและให้ระดับการพิจารณาในประเด็นตามแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ผลการหาดัชนีสอดคล้อง (ioc) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

*****

ที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑.ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน								
๑.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับ อบต.	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒.	อบต. ได้เปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในทุกขั้นตอน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับ อบต.	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕.	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการจัดการวางแผนโครงการปลูกป่าเพื่อลดปัญหาโลกร้อน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖.	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้/	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๗.	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๘.	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการวางแผนติดตาม บำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๒.ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน								
๑.	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕.	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗.	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานในชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘.	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล								
๑.	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการบริการจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชนในงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆให้เหมาะสมกับชุมชน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ต่างในชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มงานต่างๆในชุมชน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖.	ท่านมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๘.	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมติดตาม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน								
	๔.ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์								
๑.	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓.	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการของการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการบริการจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖.	ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗.	ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์ จากการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรป่าไม้ จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ชุมชนได้ร่วมกันทำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๘.	ท่านเห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้สามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
(Alpha coefficient)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ

ตาดโตนตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย พระอธิการสมคิด กตปุญโญ (เปล่งศรี)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.768	32

ผลการหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม (ค่า Alpha)

RELIABILITY ANALYSIS -SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

If Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	122.43	102.392	.537	.817
A2	122.90	106.645	.250	.827
A3	122.33	107.954	.231	.827
A4	122.27	106.754	.268	.826
A5	122.70	101.321	.507	.818
A6	122.43	105.840	.317	.824
A7	122.63	107.620	.262	.826
A8	122.83	106.626	.264	.826
B1	122.97	105.757	.311	.825
B2	122.57	107.633	.179	.829
B3	122.60	106.248	.248	.827
B4	122.70	106.079	.277	.826
B5	123.03	104.378	.312	.825
B6	122.83	106.282	.267	.826
B7	122.87	102.464	.418	.821
B8	123.30	102.907	.436	.820
C1	122.70	112.079	-.062	.834
C2	123.10	102.576	.417	.821
C3	122.90	100.714	.526	.817
C4	122.50	108.121	.156	.830
C5	122.83	106.075	.279	.826
C6	122.97	105.068	.332	.824
C7	122.90	103.610	.433	.821
C8	122.80	106.717	.248	.827
D1	123.00	104.138	.431	.821

D2	123.10	104.024	.423	.821
D3	123.10	102.921	.399	.822
D4	123.03	104.999	.370	.823
D5	123.00	103.655	.410	.821
D6	122.50	105.776	.388	.823
D7	122.43	106.254	.339	.824
D8	122.47	107.913	.320	.825

ภาคผนวก ง
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล
และขอสัมภาษณ์

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ ๖ ๐๒๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
การบ่มัสการ พระเดชพระคุณ พระศรีสังฆญาณมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กคปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ผาแดง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบบ่มัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบบ่มัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กคปญโญ
โทร. ๐๘๖-๗๗๐๒๑๐๖

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ร.ร. ๑๐๑๖

๑๒ พ.ย. ๒๕๖๒

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมีสการ พระครูพิสิษฐ์รัตโนภาส เจ้าคณะตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปณฺโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๓๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
คาจอน จังหวัดชัยภูมิ" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมีสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบนมีสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปณฺโญ
โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕๒/๑๑๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอมัญจาคีรี
จังหวัดขอนแก่น 43170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปณฺโณ รัศมีประจักษ์วัฒน์ นิสิต ๖๑๐๑๒๐๕๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาคลี จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

นางสาว รัตนา เคนเสว
พนักงานพัฒนารวมฯ.
วัน 11 มิ.ย. 2562

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปณฺโณ
โทร. ๐๘๖-๙๙๐๒๒๐๖๖

ที่ ฮว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง 8 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอนิคมพัฒนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ กำนันตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปณฺโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ดาดโตน จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความต้องการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปณฺโญ
โทร. ๐๘๖-๓๓๐๖๑๐๖

ທີ່ ໐໑ ໔໐໐໕.໒/ ໒ ໐໖໐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โถงบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตรนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gpm.mcw.ac.th
E-mail : eps@mcw.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้อนุญาตให้นักลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายบพวงศ์ พลฤกษ์ชาติ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาคลี ตำบลพาคันธง อำเภอมือง
จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปญฺโญ รัทลประจำตัวนิสิต ๒๕๐๒๐๔๕๐๗ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษารวียเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ติดต่อดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

20 NOV 90

ขอแสดงความนับถือ

S. J. R.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาปรัชญา ศาสนา ศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ
โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

- 1972
 - 1973
 - 1974
 - 1975
 - 1976
 - 1977
 - 1978
 - 1979
 - 1980
 - 1981
 - 1982
 - 1983
 - 1984
 - 1985
 - 1986
 - 1987
 - 1988
 - 1989
 - 1990
 - 1991
 - 1992
 - 1993
 - 1994
 - 1995
 - 1996
 - 1997
 - 1998
 - 1999
 - 2000
 - 2001
 - 2002
 - 2003
 - 2004
 - 2005
 - 2006
 - 2007
 - 2008
 - 2009
 - 2010
 - 2011
 - 2012
 - 2013
 - 2014
 - 2015
 - 2016
 - 2017
 - 2018
 - 2019
 - 2020
 - 2021
 - 2022
 - 2023
 - 2024
 - 2025
 - 2026
 - 2027
 - 2028
 - 2029
 - 2030
 - 2031
 - 2032
 - 2033
 - 2034
 - 2035
 - 2036
 - 2037
 - 2038
 - 2039
 - 2040
 - 2041
 - 2042
 - 2043
 - 2044
 - 2045
 - 2046
 - 2047
 - 2048
 - 2049
 - 2050
 - 2051
 - 2052
 - 2053
 - 2054
 - 2055
 - 2056
 - 2057
 - 2058
 - 2059
 - 2060
 - 2061
 - 2062
 - 2063
 - 2064
 - 2065
 - 2066
 - 2067
 - 2068
 - 2069
 - 2070
 - 2071
 - 2072
 - 2073
 - 2074
 - 2075
 - 2076
 - 2077
 - 2078
 - 2079
 - 2080
 - 2081
 - 2082
 - 2083
 - 2084
 - 2085
 - 2086
 - 2087
 - 2088
 - 2089
 - 2090
 - 2091
 - 2092
 - 2093
 - 2094
 - 2095
 - 2096
 - 2097
 - 2098
 - 2099
 - 2100
 - 2101
 - 2102
 - 2103
 - 2104
 - 2105
 - 2106
 - 2107
 - 2108
 - 2109
 - 2110
 - 2111
 - 2112
 - 2113
 - 2114
 - 2115
 - 2116
 - 2117
 - 2118
 - 2119
 - 2120
 - 2121
 - 2122
 - 2123
 - 2124
 - 2125
 - 2126
 - 2127
 - 2128
 - 2129
 - 2130
 - 2131
 - 2132
 - 2133
 - 2134
 - 2135
 - 2136
 - 2137
 - 2138
 - 2139
 - 2140
 - 2141
 - 2142
 - 2143
 - 2144
 - 2145
 - 2146
 - 2147
 - 2148
 - 2149
 - 2150
 - 2151
 - 2152
 - 2153
 - 2154
 - 2155
 - 2156
 - 2157
 - 2158
 - 2159
 - 2160
 - 2161
 - 2162
 - 2163
 - 2164
 - 2165
 - 2166
 - 2167
 - 2168
 - 2169
 - 2170
 - 2171
 - 2172
 - 2173
 - 2174
 - 2175
 - 2176
 - 2177
 - 2178
 - 2179
 - 2180
 - 2181
 - 2182
 - 2183
 - 2184
 - 2185
 - 2186
 - 2187
 - 2188
 - 2189
 - 2190
 - 2191
 - 2192
 - 2193
 - 2194
 - 2195
 - 2196
 - 2197
 - 2198
 - 2199
 - 2200
 - 2201
 - 2202
 - 2203
 - 2204
 - 2205
 - 2206
 - 2207
 - 2208
 - 2209
 - 2210
 - 2211
 - 2212
 - 2213
 - 2214
 - 2215
 - 2216
 - 2217
 - 2218
 - 2219
 - 2220
 - 2221
 - 2222
 - 2223
 - 2224
 - 2225
 - 2226
 - 2227
 - 2228
 - 2229
 - 2230
 - 2231
 - 2232
 - 2233
 - 2234
 - 2235
 - 2236
 - 2237
 - 2238
 - 2239
 - 2240
 - 2241
 - 2242
 - 2243
 - 2244
 - 2245
 - 2246
 - 2247
 - 2248
 - 2249
 - 2250
 - 2251
 - 2252
 - 2253
 - 2254
 - 2255
 - 2256
 - 2257
 - 2258
 - 2259
 - 2260
 - 2261
 - 2262
 - 2263
 - 2264
 - 2265
 - 2266
 - 2267
 - 2268
 - 2269
 - 2270
 - 2271
 - 2272
 - 2273
 - 2274
 - 2275
 - 2276
 - 2277
 - 2278
 - 2279
 - 2280
 - 2281
 - 2282
 - 2283
 - 2284
 - 2285
 - 2286
 - 2287
 - 2288
 - 2289
 - 2290
 - 2291
 - 2292
 - 2293
 - 2294
 - 2295
 - 2296
 - 2297
 - 2298
 - 2299
 - 2300
 - 2301
 - 2302
 - 2303
 - 2304
 - 2305
 - 2306
 - 2307
 - 2308
 - 2309
 - 2310
 - 2311
 - 2312
 - 2313
 - 2314
 - 2315
 - 2316
 - 2317
 - 2318
 - 2319
 - 2320
 - 2321
 - 2322
 - 2323
 - 2324
 - 2325
 - 2326
 - 2327
 - 2328
 - 2329
 - 2330
 - 2331
 - 2332
 - 2333
 - 2334
 - 2335
 - 2336
 - 2337
 - 2338
 - 2339
 - 2340
 - 2341
 - 2342
 - 2343
 - 2344
 - 2345
 - 2346
 - 2347
 - 2348
 - 2349
 - 2350
 - 2351
 - 2352
 - 2353
 - 2354
 - 2355
 - 2356
 - 2357
 - 2358
 - 2359
 - 2360
 - 2361
 - 2362
 - 2363
 - 2364
 - 2365
 - 2366
 - 2367
 - 2368
 - 2369
 - 2370
 - 2371
 - 2372
 - 2373
 - 2374
 - 2375
 - 2376
 - 2377
 - 2378
 - 2379
 - 2380
 -

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง 8 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gss.mcu.ac.th
E-mail : gss@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายวิชานนท์ แสนผาธา นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาไผ่
ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาไผ่ จังหวัดชัยภูมิ" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ
โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๓๐๖

ผู้ประสานงาน	พระอธิการสมคิด กตปญโญ
เลขรับ	๕๒๕
วันที่	๑๑/๑๑/๖๒
เวลา	๑๕.๐๕

- กษ.ม.
- ดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ศส.ส.ก.น. ๐๖๑๔๐๐
๑๑ พย ๖๒

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ ว ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายเสกสรร เพชรสกุลวิจิตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปุญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาคลี จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปุญโญ

โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ ว ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายเล็ก จีแอ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาคลี จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตรวบรวมข้อมูลดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ

โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ก ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายแดง คำคำ ราษฎรหมู่ที่ ๖ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๓ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปญฺโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ผาแดง จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญฺโญ
โทร. ๐๘๖-๓๗๐๒๓๐๖

ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลให้
เพื่อการศึกษาวิจัย
11 พ.ย. 62

ที่ อว ๔๐๐๕.๒/ว ๐๖๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายนิพนธ์ ปวงพรมมา กรรมการปทุมชน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระอธิการสมคิด ฉายา กตปญโญ รหัสประจำตัวนิสิต ๒๕๐๓๒๐๔๑๐๗
นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาคลี จังหวัดชัยภูมิ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระอธิการสมคิด กตปญโญ

โทร. ๐๘๖-๙๗๐๒๕๐๖

นายนิพนธ์ ปวงพรมมา
11 พ.ย. 62

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีด
ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีด ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวกับสุขภาวะของผู้สูงอายุ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดีด ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ ๓ หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับการอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณและขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

พระอธิการสมคิด กตปุณโญ (เป่งศรี) รหัสนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๑๐๗

นิติตปริญาโท หลักสูตรวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงสภาพความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี

☐ ๒๐ – ๓๐ ปี ☐ ๓๑-๔๐ ปี

☐ ๔๑ – ๕๐ ปี

☐ มากกว่า ๕๐ ปี

๓. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม

☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ รับราชการ

☐ รัฐวิสาหกิจ

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

๕. รายได้

☐ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท

☐ ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท

☐ ๒๐,๐๐๑ – ๒๕,๐๐๐ บาท

☐ ๒๕,๐๐ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ตรงสภาพความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๖. สถานภาพในชุมชน

- ☐ เป็นผู้นำชุมชน/สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล/หัวหน้ากลุ่ม
- ☐ เป็นลูกบ้าน

๗. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในชุมชน

- ☐ ไม่มีการเข้าร่วมกลุ่มใดๆ
- ☐ เข้าร่วม ๑ กลุ่ม
- ☐ เข้าร่วม ๒ กลุ่มขึ้นไป

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากร

ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัด

ชัยภูมิ คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้มีคำถาม ๔ ด้าน ประกอบด้วย

- ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)
- ๒) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
- ๓) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)
- ๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

: ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ตามเกณฑ์ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
ข้อที่	๑) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน					
๑	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับ อบต.					
๒	อบต. ได้เปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในทุกขั้นตอน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๓	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับ อบต.					
๔	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๕	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการจัดการวางแผนโครงการปลูกป่าเพื่อลดปัญหาโลกร้อน					
๖	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการประชุมวางแผน หรือ คัดเลือกกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๗	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการวางแผนในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
๘	ท่านได้มีส่วนร่วมร่วมกับ อบต. และป่าไม้ ในการวางแผนติดตาม บำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้					
ข้อที่	๒.ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
๑	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๔	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมี เหตุผล เมื่อคณะกรรมการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับ วัตถุประสงค์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผน งานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชน เข้าร่วมปฏิบัติงานการบริหารจัดการทรัพยากร ป่าไม้					
๗	ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อัน ดีระหว่างกลุ่มงานต่างๆในชุมชน					
๘	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการบริหารจัดการทรัพยากร ป่าไม้					
ข้อที่	๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
๑	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อ เตรียมการประเมินผลการบริการจัดการ ทรัพยากรป่าไม้					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและ สภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการ บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๓	ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชน ใน งานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆให้ ความเหมาะสมกับชุมชน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาไถ่ ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๔	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ต่างในชุมชน					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มงานต่างๆในชุมชน					
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล					
๗	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๘	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน					
ข้อที่	๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
๑	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ					
๒	ท่านมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น					
๓	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ		ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๔	ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการบริการจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป					
๖	ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้					
๗	ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์ จากการบริหารจัดการจัดการทรัพยากรป่าไม้ จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ชุมชนได้ร่วมกันทำ					
๘	ท่านเห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้สามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน					

ตอนที่ ๔. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในด้านต่างๆ คือ

๔.๑ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

๔.๒ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๔.๓ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๔.๔ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

*****

ขอเจริญพร/ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความกรุณาเวลาตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ฉ.
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ”

*****

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้ มี ๒ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากร
ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาตโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยคำถามยี้ด กรอบ
แนวคิดการมีส่วนร่วม ๔ ด้าน ประกอบด้วย

- ๑) ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน
- ๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- ๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยใน
ภาพรวม ซึ่งจะไม่ผลเสียต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งในหน้าที่และการปฏิบัติงานแต่อย่างใด โดยแนว
คำถามในการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๒ ใ้กับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ๒ กลุ่ม คือ

ชุดที่ ๑ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ผู้นำศาสนา ผู้บริหารชุมชนและผู้นำชุมชน

ชุดที่ ๒ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ นักบริหารชุมชน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

.....หมายเลขโทรศัพท์.....

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

๑. อายุ.....ปี ๒. เพศ.....

๓. ระดับการศึกษา.....๔. อาชีพ.....

๕. รายได้/เดือน.....๖. ระยะเวลาการเข้าอาศัยอยู่ในชุมชน.....ปี

๗. สถานภาพในชุมชน เป็น.....

๘. มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆในชุมชน.....กลุ่ม

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

การบันทึกข้อมูล(ผู้วิจัย)/(จดบันทึก,บันทึกเสียง)

ผู้สัมภาษณ์(ผู้วิจัย).....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ถึง

.....น

สถานที่สัมภาษณ์

.....

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ ๑

สำหรับผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน และหัวหน้ากลุ่ม

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ

ตาคลี ต่ำบ่อท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

*****

๑. กระบวนการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

- ในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เกิดขึ้นได้อย่างไร (ให้เล่าตั้งแต่เริ่มต้นการรับหลักการจนถึงแนวทางปฏิบัติในชุมชน
- มีการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนในชุมชนอย่างไรบ้าง
- มีวิธีการและขั้นตอนในการให้ประชาชน มีส่วนร่วมเลือกกิจกรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างไร
- มีเหตุ/ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน
- ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มีอะไรบ้าง
- ในฐานะที่ท่านมีส่วนกำหนดนโยบายหรือแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีวิธีการหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานหรือแก้ปัญหาอย่างไร

๒. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

- จากการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ทั้ง ๔ ด้านอย่างไรบ้าง
- มีเทคนิค/วิธีการอย่างไรในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
- จากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในชุมชนอย่างไรบ้าง

- ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีแนวทางใดที่จะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ ๒

สำหรับนักบริหารชุมชน

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ

ตาตโติน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

*****

๑. กระบวนการในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

- ในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เกิดขึ้นได้อย่างไร (ให้เล่าตั้งแต่เริ่มต้นการรับหลัก การจนถึงแนวทางทางปฏิบัติในชุมชน)
- มีการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนในชุมชนอย่างไรบ้าง
- มีการให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการบริหารจัดการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ อย่างไร
- มีเหตุ/ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน
- ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีอะไรบ้าง
- ในฐานะที่ท่านมีบทบาทเกี่ยวกับกำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนมีวิธีการหรือกลยุทธ์ในการดำเนินการและการแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง

๒. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

- จากการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ทั้ง ๔ ด้านอย่างไรบ้าง
- มีเทคนิค/วิธีการอย่างไร ในการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
- จากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ประชาชนในชุมชนได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง
- จากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในชุมชนอย่างไรบ้าง
- ในการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีเทคนิค/วิธีการอย่างไรที่ทำให้การดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน
- จากการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ การให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในองค์ประกอบทั้ง ๔ ด้าน มีองค์ประกอบใดบ้างที่ประสบปัญหา ประสบปัญหาอย่างไรและองค์ประกอบที่ประสบปัญหามีการดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไร

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติ
ตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

*****

๑.ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน : ท่านได้มีส่วนร่วมส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ประชาชน
ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือร่วมวางแผนกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการ
บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ประชาชนตำบลท่าหินโงม อันจะส่งผลต่อคุณภาพในการบริหาร
ชุมชนอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

๒.ด้านการมีส่วนในการดำเนินการ : ท่านมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไรบ้าง ในการ
ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือเข้าร่วมกิจกรรมในการบริหาร
จัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนตำบลท่าหินโงม อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการดำเนินไป
อย่างมีประสิทธิภาพ ?

.....

.....

.....

.....

.....

๓.ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล : ท่านมีแนวทางอย่างไร ในการให้ประชาชนในชุมชนได้
เข้ามามีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์จากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนตำบลท่า
หินโงม อันจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ?

.....

.....

.....

๔.ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ : ท่านมีวิธีการหรือได้ให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างไรบ้าง อันจะส่งผลต่อการปรับปรุงการบริการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน ตำบลท่าหินโงม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนต่อไป ?

.....

.....

.....

.....

.....

๕.ท่านมีข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมต่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน ตำบลท่าหินโงม อย่างไรบ้าง อันจะส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน ตำบลท่าหินโงม เป็นไปอย่างมีรูปธรรมที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน ?

.....

.....

.....

.....

.....

ขออนุโมทนาขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

๑. ระบบการจัดการที่ทันสมัย

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

---

๒. ทรัพยากรป่าไม้ได้รับการดูแลอย่างดีจากรัฐและชุมชน

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

---

๓. ทรัพยากรป่าไม้หรือประชาชนมีความพึงพอใจ

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

---

๕ สถานที่รองรับการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

*****

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านในความกรุณาสำหรับการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ภาคผนวก ข.

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในการวิจัย

ภาพที่ ๑ แผนสัมภาษณ์ พระศรีสัจญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดห้วยหินฝน
รองเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๒ แผนสัมภาษณ์ นางสาวนิภาพร ฐานวิเศษ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๓ แผนสัมภาษณ์ นายจันทร์ทิพย์ ต๊ะวรรณะ กำนันตำบลท่าหินโงม
อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๔ แผนสัมภาษณ์ นายนพวงศ์ พฤษชาติ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาดีด
ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๕ แผนสัมภาษณ์ นายวิชานนท์ แสนผาลา นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ หัวหน้าอุทยาน
แห่งชาติตาคลี ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๖ แผนสัมภาษณ์ นายสมพงษ์ ไสวชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหินโงม
ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๗ แผนสัมภาษณ์ นายเสกสรร เพชรสกุลจิตร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖
ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๘ แผนสัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ปวกพรมมา กรรมการป่าชุมชน
ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	: พระอธิการสมคิด กตปุญโญ (เปล่งศรี) : PHRAATHIKAN SOMKHIT KTPUYYO (PLENGSRI)
ว/ด/ป/เกิด	: วันจันทร์ที่ ๓ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙
สถานที่เกิด	: ๓๙๗ หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองบัวบาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๓๐
อุปสมบท	: วันที่ ๑๕ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
การศึกษา	: พ.ศ. ๒๕๕๕ นักระรรมชั้นเอก : พ.ศ. ๒๕๖๑ พุทธศาสตร์บัณฑิต (พธ.บ) คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชา การจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีที่เข้าศึกษา	: พ.ศ. ๒๕๖๑
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: พ.ศ. ๒๕๖๓
ผลงานทางวิชาการ	: บทความทางวิชาการ พระอธิการสมคิด กตปุญโญ “นวัตกรรม การศึกษายุค ๔.๐ กับความเป็นจริงในการบริหารจัดการศึกษา ไทย” วารสารสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑, (หน้า ๔๔-๕๕),
ศึกษาดูงาน	: ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ณ ศูนย์ราชการ คณะกรรมการการ เลือกตั้ง วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ : ศึกษาดูงานต่างประเทศ ณ ประเทศไต้หวัน ระหว่างวันที่ ๘- ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒
สังกัดวัด	: วัดโนนม่วงธรรมาราม หมู่ที่ ๑๑๗ ตำบลส้มป่อย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
ตำแหน่ง	: เจ้าอาวาสวัดโนนม่วงธรรมาราม
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดโนนม่วงธรรมาราม หมู่ที่ ๑๑๗ ตำบลส้มป่อย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ๓๖๑๓๐
เบอร์โทรศัพท์	: ๐๘๖-๓๗๐๒๑๐๖